

ELITE.

ELITE VARAINHOITO -KONSERNIN YLEISET SOPIMUSEHDOT

Voimassa 5.2.2016



SISÄLLYSLUETTELO

	SIJOITUSPALVELUN ASIAKASSOPIMUKSEN YLEISET SOPIMUSEHDOT	7
1	ASIAKASSOPIMUKSEN TARKOITUS JA SOVELTAMISALA	7
2	MÄÄRITELMÄT	7
	<i>Ammattimainen Asiakas</i>	7
	<i>Arvopaperi</i>	7
	<i>Arvopaperinvälittäjä</i>	7
	<i>Asiakas</i>	7
	<i>Asiakasvaratili</i>	7
	<i>Edustaja</i>	7
	<i>Hyväksyttävä Vastapuoli</i>	7
	<i>Konserniyhteisö</i>	7
	<i>Markkinapaikka</i>	7
	<i>Markkinasäännöt</i>	7
	<i>Rahoitusväline</i>	7
	<i>Selvityspäivä</i>	7
	<i>Sijoittajien korvausrahassto</i>	7
	<i>Toimeksianto</i>	8
3	ASIAKKUUDEN AVAAMINEN	8
	<i>Asiakastiedot</i>	8
	<i>Asiakkaan yhteyshenkilö</i>	8
	<i>Alaikäinen tai edunvalvonnassa oleva Asiakas</i>	8
4	ASIAKASPROFILOINTI	8
5	ASIAKKAAN LUOKITTELU	9
6	TIEDOT ELITESTÄ, TARJOTTAVISTA PALVELUISTA JA RAHOITUSVÄLINEIDEN RISKEISTÄ	9
7	ASIAKASVARATILI	9
8	SIJOITUSNEUVONTA	9
9	RAHASTOTILISOPIMUS	9
10	TOIMEKSIANTOJEN VÄLITTÄMINEN	9
	<i>Välitettävät Rahoitusvälineet</i>	9
	<i>Asianmukaisuusarviointi</i>	10
	<i>Toimeksiannon antaminen ja edelleen välittäminen</i>	10
	<i>Toimeksiannon voimassaolo</i>	10
	<i>Toimeksiannon hoitaminen</i>	10

	<i>Ulkomaiset toimeksiannot</i>	11
	<i>Toimeksiannon toteutuksesta ilmoittaminen</i>	11
	<i>Rahoitusvälineiden toimitus ja vakuudet</i>	11
	<i>Valuutanvaihto ja valuuttariski</i>	11
	<i>Kauppahinnan suoritus</i>	11
	<i>Kaupan purkaminen ja Toimeksiannon jättäminen toteuttamatta</i>	11
11	RAHOITUSVÄLINEIDEN SÄILYTYS	11
	<i>Rahoitusvälineiden hoito</i>	11
	<i>Rahoitusvälineiden vastaanottaminen arvopaperisäilytykseen</i>	12
	<i>Toimivalta toimeksiannon nojalla</i>	12
	<i>Asiakkaan suorittama Rahoitusvälineiden luovuttaminen</i>	12
12	SIJOITUS- JA OHEISPALVELUTOIMINNAN MUUT EHDOT	12
	<i>Oikeus käyttää toisen Arvopaperivälittäjän tai muun palveluja</i>	12
	<i>Rahoitusvälineiden pidätysoikeus</i>	12
	<i>Ulkomaiset Toimeksiannot</i>	12
	<i>Raportointi, reklamointi ja ilmoitusvelvollisuus</i>	12
	<i>Palkkiot, maksut ja kulut</i>	13
	<i>Puheluiden tallentaminen</i>	13
	<i>Salassapito</i>	13
13	SOPIJAPUOLTEN VASTUU	13
	<i>Eliten vastuu Asiakkaan omaisuuden kadotessa</i>	13
	<i>Asiakkaan vastuu sopimusrikkomustapauksessa</i>	13
	<i>Vastuunrajoitus</i>	13
	<i>Asiakkaan taloudellinen vastuu</i>	14
	<i>Sisäpiiriä koskevat säännökset</i>	14
	<i>Ylivoimainen este</i>	14
	<i>Eliten huolellisuusvelvoite ja epäilyttävät liiketoimet</i>	14
14	SOPIMUSEHTOJEN SOVELTAMINEN, MUUTTAMINEN, IRTISANOMINEN JA SIIRTÄMINEN	14
	<i>Asiakassopimuksen soveltaminen</i>	14
	<i>Ehtojen muuttaminen</i>	15
	<i>Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen</i>	15
	<i>Sopimuksen siirtäminen</i>	15
15	MUUT EHDOT	15
	<i>Riitaisuuksien ratkaiseminen ja sovellettava laki</i>	15

ELITE VARAINHOITO OYJ:N OMAISUUDENHOIDON YLEISET EHDOT	16
1 SOPIMUKSEN TARKOITUS JA MÄÄRITELMÄT	16
<i>Sopimuksen tarkoitus</i>	16
<i>Määritelmät</i>	16
2 OMAISUUDEN HOIDON EHDOT	17
<i>Valtuutus</i>	17
3 SOPIMUKSEN PIIRIIN KUULUVA OMAISUUS	17
<i>OmaisuuDENhoidon toimenpiteiden alainen Omaisuus</i>	17
<i>Sopimuksen piiriin siirrettävät Arvopaperit</i>	17
<i>OmaisuuDENhoidon alaisen omaisuuden määrän muuttaminen</i>	17
4 OMAISUUDEN OMISTUSOIKEUS	17
5 OMAISUUDENHOITOOON LIITTYVIEN TEHTÄVIEN HOITAMINEN	17
<i>OmaisuuDENhoidon rajoitukset</i>	18
<i>OmaisuuDEN arvostaminen</i>	18
<i>Sijoituspäätösten tekeminen, sijoitusstrategia ja tuottotavoitteeseen liittyvä riskitaso</i>	18
<i>Asiakkaan oikeus antaa OmaisuuTTa koskevia ohjeita ja toimeksiantoja</i>	18
<i>Poikkeukset sovittuun sijoitusstrategiaan</i>	19
6 OSTO- JA MYYNTITOIMEKSIANNOT SEKÄ SÄILYTYKSESSÄ OLEVAA OMAISUUTTA KOSKEVAT EHDOT	19
<i>Toimeksiantojen antaminen</i>	19
<i>Muut OmaisuuDENhoitajan oikeudet ja velvollisuudet</i>	19
<i>Sopimuksen piiriin kuuluvan OmaisuuDEN säilytys</i>	19
7 PALKKIO	19
8 TOIMEKSIANTOJEN, OHJEIDEN JA MUIDEN ILMOITUSTEN JÄTTÄMINEN	19
<i>OmaisuuDENhoitoraportti</i>	19
<i>Toimeksiantoihin liittyvät ilmoitukset</i>	20
<i>Verotusta varten tarvittavat tiedot</i>	20
9 OMAISUUDENHOITAJAN HUOLELLISUUSVELVOITE JA EPÄILYTTÄVÄT LIIKETOIMET	20
10 OSAPUOLTEN REKLAMOINTIVELVOLLISUUS JA VIRHEIDEN OIKAISU	20
11 OMAISUUDENHOITAJAN PANTTIOIKEUS	20
12 LAIN NOJALLA SYNTYVÄ PANTTIOIKEUS	21
13 SOPIJAPUOLTEN VASTUU	21
14 YLIVOIMAINEN ESTE	21
15 PUHELUIDEN TALLENTAMINEN	21

16	SALASSAPITO JA ASIAKASTIETOJEN LUOVUTTAMINEN	21
17	SOPIMUKSEN VOIMAANTULO, MUUTTAMINEN, SIIRTÄMINEN JA PÄÄTTYMINEN	21
	<i>Sopimuksen voimaantulo</i>	21
	<i>Sopimusehtojen muuttaminen</i>	21
	<i>Sopimuksen siirtäminen</i>	22
	<i>Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen</i>	22
18	SOVELLETTAVA LAKI, RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN JA OIKEUSPAIKKA	22
	SÄHKÖISTEN PALVELUJEN EHDOT	23
1	EHTOJEN SOVELTAMISALA	23
2	SOPIMUKSEN EHDOT	23
	<i>Alaikäinen tai holhouksenalainen</i>	23
	<i>Asiakastiedot</i>	23
3	TUNNISTETIEDOT JA VASTUU NIIDEN KÄYTTÄMISESTÄ	23
	<i>Eliten tuottamat tunnisteet</i>	23
	<i>Vastuu tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä</i>	23
	<i>Eliten hyväksymät muut tunnisteet</i>	23
4	TIEDOTTEIDEN JA MUUN SOPIMUSMATERIAALIN LÄHETTÄMINEN SÄHKÖISESTI	24
5	PALVELUN SISÄLTÖ JA KÄYTTÖEHDOT	24
6	PALVELUHINNAT	24
7	LAITTEET, OHJELMAT JA TIETOLIIKENNEYHTEYDET	24
8	INFORMAATION KÄYTTÖ JA TARKASTAMISOIKEUS	24
9	ELITEN OIKEUS KIELTÄYTYÄ PALVELUN TARJOAMISESTA	24
10	SOPIMUKSEN EHTOJEN MUUTTAMINEN	24
11	SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN	24
12	SOPIJAPUOLTEN KORVAUSVASTUU	25
13	SÄÄNNÖSTEN RISTIRIITA	25
14	SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN	25
15	RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN JA SOVELLETTAVA LAKI	25
16	ETÄMYYNTISOPIMUKSEN PERUUTTAMINEN	25
17	TUOMIOISTUIMEN ULKOPUOLISET OIKEUSSUOJAKEINOT	26

	YLEISTÄ RAHOITUSVÄLINEISIIN MAHDOLLISESTI LIITTYVISTÄ RISKEISTÄ	27
1	ELITE VARAINHOIDON YHTEYSTIEDOT JA VALVOVA VIRANOMAINEN	27
2	TIETÖYHTEISKUNTAKAAREN MUKAINEN YHTEYSPISTE	27
3	TIETOJA RAHOITUSVÄLINEISTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ RISKEISTÄ	27
4	TIEDOKSI SIJOITUSPÄÄTÖSTÄ HARKITSEVILLE	27
5	RAHOITUSVÄLINEISIIN LIITTYVÄT RISKIT	27
6	RISKITYYPIT	27
	<i>Markkinariskit</i>	27
	<i>Kansainväliset sijoitukset</i>	27
	<i>Luottoriski</i>	27
	<i>Selvitysrisi</i>	28
	<i>Volatiliteettiriskit</i>	28
	<i>Maksukyvyttömyys</i>	28
	<i>Valuuttariski</i>	28
	<i>Korkoriski</i>	28
	<i>Hyödykeriski</i>	28
	<i>Oikeudellinen riski</i>	28
	<i>Lainsäädäntöriski</i>	28
	<i>Veroriski</i>	28
	<i>Positioiden välinen korrelaatio</i>	28
	<i>Operatiivinen riski</i>	28
	<i>Toimialakohtaiset riskit</i>	28
	<i>Likviditeettiriski</i>	28
	<i>Vastapuoliriski</i>	28
	<i>Vipuvaikutusriski</i>	29
	<i>Yritysriski</i>	29
7	SIJOITUSRAHASTO	29
	<i>Pitkän koron rahastot</i>	29
	<i>Yhdistelmärahasto</i>	29
	<i>Osakerahasto</i>	29
	<i>Absoluuttisentuoton rahastot eli hedge-rahastot</i>	30
	<i>Rahamarkkinarahasto</i>	30
	<i>Rahastojen rahasto</i>	30
8	STRUKTUROIDUT TUOTTEET	30
	<i>Pääomaturvatut tai -turvaamattomat indeksilainat</i>	30
	<i>Sertifikaatit</i>	30

<i>Warrantit</i>	31
<i>Luoton käyttö sijoittamisessa</i>	31
<i>Osakkeet ja niihin liittyvät rahoitusvälineet</i>	31
<i>Osakekurssi</i>	31
<i>Osakkeiden splittaus</i>	32
<i>Takaisinostot</i>	32
<i>Suunnatut annit</i>	32
<i>Listautumisanti</i>	32
<i>Sijoitustodistukset</i>	32
<i>Kiinteistösijoittaminen</i>	32
<i>Tietoa muista rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä tyypillisistä riskeistä</i>	32
<i>Pääomasijoittaminen</i>	32
<i>Joukkovelkakirjalainat</i>	32
<i>Vaihtoehtoiset sijoitustuotteet</i>	33
<i>Rahamarkkinainstrumentit</i>	33
<i>Johdannaissopimukset</i>	33
<i>Yleistä</i>	33
<i>Futuurit, termiinit ja korkotermiinit</i>	34
<i>Optiot</i>	34
<i>Osto- ja myyntioptioiden ostaminen</i>	34
<i>Osto- ja myyntioptioiden myynti</i>	34
<i>Hinnanerosopimukset</i>	34
<i>Vaihtosopimukset</i>	34
<i>Osakelainaus</i>	34
<i>Lyhyeksi myynti</i>	34

SIJOITUSPALVELUN ASIAKASSOPIMUKSEN YLEISET SOPIMUSEHDOT

1 ASIAKASSOPIMUKSEN TARKOITUS JA SOVELTAMISALA

Näitä sijoituspalvelun asiakassopimuksen yleisiä sopimusehdoja (jäljempänä "Asiakassopimus") sovelletaan Asiakkaan ja Elite Varainhoito Oyj:n (jäljempänä "Elite") väliseen sijoitus- ja oheispalvelun tarjoamista koskevaan sopimussuhteeseen. Elite voi tarjota palveluita myös sidonnaisasiamiehen välityksellä. Asiakassopimusta sovelletaan myös viimeksi mainitussa tapauksessa. Asiakassopimuksen ehtoja sovelletaan myös niissä tilanteissa, joissa Asiakas ja Elite eivät ole allekirjoittaneet erillistä Asiakassopimusta.

Mikäli Elite tarjoaa Asiakkaalle omaisuudenhoitoa tai muita erillispalveluja, tehdään näistä tarvittaessa lisäksi erillinen sopimus. Mikäli tällaisen erillisen sopimuksen ehdot ovat ristiriidassa tämän Asiakassopimuksen ehtojen kanssa, sovelletaan erillisen sopimuksen kohteena olevan palvelun osalta erillisen sopimuksen ehtoja.

Asiakassopimuksen lisäksi sopimussuhteeseen sovelletaan kulloinkin voimassa olevia Markkinasääntöjä, jotka Asiakassopimuksen nojalla velvoittavat Asiakasta. Jos Asiakassopimus poikkeaa Markkinasäännöistä, sovelletaan ensisijaisesti Markkinasääntöjä.

2 MÄÄRITELMÄT

Ammattimainen Asiakas

Ammattimaisella Asiakkaalla tarkoitetaan Asiakasta, jonka Elite on luokitellut ammattimaiseksi asiakkaaksi. Ammattimaisuuden edellytyksenä on muun muassa, että Asiakkaan sijoitustoiminta on laajuutensa, säännöllisyytensä ja organisaationsa puolesta ilmeisen ammattimaista.

Arvopaperi

Arvopaperi on arvopaperimarkkina- tai arvopaperimarkkina- tai arvo-osuusmuotoinen arvopaperi tai johdannaisopimus.

Arvopaperinvälittäjä

Arvopaperinvälittäjällä tarkoitetaan:

- 1) sijoituspalvelulaissa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä ja
- 2) luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua luottolaitosta.

Asiakas

Asiakas on omaan lukuunsa suhteessa Eliten toimiva sopijapuoli, jonka Elite on hyväksynyt Asiakkaakseen ja joka on hyväksynyt nämä ehdot.

Asiakasvaratili

Eliten asiakkaidensa lukuun Suomessa toimiluvan saaneessa talletuspankissa tai muussa valtiossa toimiluvan saaneen talletusten vastaanottamiseen oikeutetun luottolaitoksen Suomen sivukonttorissa avaama talletustili, jota voidaan käyttää Asiakkaiden Eliten palveluihin liittyvässä maksuliikenteessä.

Eliten talletuspankin asiakasvaratilitilla olevat asiakkaiden rahat kuuluvat Sijoittajien korvausrahoston piiriin.

Edustaja

Edustajalla tarkoitetaan henkilöä, joka toimii Asiakkaan puolesta ja lukuun. Edustajia ovat muun muassa valtuutettu, kuten Asiakkaan nimeämä yhteyshenkilö, oikeushenkilön puolesta toimiva henkilö ja edunvalvoja Asiakkaan ollessa edunvalvonassa tai alaikäinen.

Hyväksyttävä Vastapuoli

Ammattimainen Asiakas, jota on pidettävä arvopaperimarkkinain perusteella Hyväksyttävänä Vastapuolena ja jonka Elite on luokitellut Hyväksyttäväksi vastapuoleksi.

Konserniyhteisö

Koti- tai ulkomainen yhteisö,

- (a) jolla on suoraan tai välillisesti Määräysvalta Eliteen;
- (b) joka on suoraan tai välillisesti saman koti- tai ulkomaisen yhteisön Määräysvallassa kuin Elite; tai
- (c) joka on suoraan tai välillisesti Eliten Määräysvallassa.

"Määräysvalta" tarkoittaa osakeyhtiölaissa määriteltäviä määräysvaltaa siitä riippumatta, onko yhteisö suomalainen osakeyhtiö vai muu koti- tai ulkomainen yhteisö. Konserniyhteisöllä tarkoitetaan myös edellä tarkoitettujen yhteisöjen ja säätiöiden eläkesäätiöitä ja eläkekassoja.

Markkinapaikka

Koti- tai ulkomainen arvopaperi- ja/tai johdannaispörssi taikka muu viranomaisen hyväksymä säännelty markkinapaikka, jolla käydään säännöllisesti kauppaa Rahoitusvälineillä taikka arvopaperipörssin tai arvopaperinvälittäjän ammattimaisesti järjestämä arvopaperin ostajien ja myyjien yhteen saattamiseksi tarkoitettu yleisön käytettävissä oleva kaupankäyntimenettely.

Markkinasäännöt

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella annetut päätökset ja viranomaismääräykset ja -ohjeet sekä Markkinapaikkojen säännöt, ohjeet ja määräykset, markkinoiden itsesääntely sekä kulloinkin sovellettava kauppatapa.

Rahoitusväline

Sijoituspalvelun kohteena oleva Arvopaperi. Näissä ehdoissa Rahoitusvälineellä tarkoitetaan myös muuta siirrettävissä olevaa oikeutta tai sitoumusta.

Selvityspäivä

Rahoitusvälineen kaupan selvittämisajankohta.

Sijoittajien korvausrahosto

Sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettu Sijoittajien korvausrahosto. Rahastosta voidaan korvata maksukyvyttömyyden perusteella Asiakkaalle tämän sijoituspalveluyritykseltä

oleva riidaton saatava. Korvauksen määrä on yhdeksän kymmenesosaa (9/10) saatavan määrästä, kuitenkin enintään 20.000 euroa. Rahastosta ei makseta korvausta Ammattimaiselle Asiakkaalle.

Elite on Sijoittajien korvausrahaston jäsen ja siten Eliten ei-ammattimaiset asiakkaat ovat Sijoittajien korvausrahaston suojan piirissä.

Toimeksianto

Asiakkaan tai Asiakkaan Edustajan Elitelle antama Asiakasta sitova määräys ostaa, myydä, merkitä, lunastaa tai vaihtaa Rahoitusvälineitä, tai suorittaa muita Rahoitusvälineisiin liittyviä toimia.

3 ASIAKKUUDEN AVAAMINEN

Asiakastiedot

Asiakkaan tai hänen Edustajansa tulee asiakassuhdetta perustettaessa, yksittäistä Rahoitusvälinettä koskevia toimeksiantoja antaessaan ja muiden palvelujen käytöstä sovittaessa antaa Elitelle Eliten pyytämät Asiakasta ja tarvittaessa Edustajaa koskevat perustiedot mukaan lukien tunnistamista, tuntemista, asianmukaisuusarviointia ja soveltuvuusarviointia varten kulloinkin tarvittavat tiedot sekä asiakirjat.

Asiakas valtuuttaa Eliten tarkistamaan Asiakkaan asiakastiedot ja pankkiyhteyden oikeellisuuden. Tarkastusoikeus koskee myös Asiakkaan Edustajan tietoja. Asiakkaan ollessa edunvalvonnassa tai alaikäinen, koskee tietojen tarkastusoikeus Asiakkaan ohella edunvalvojaa tai edunvalvojia.

Asiakkaan ja tämän edustajan ollessa edunvalvonnassa tai alaikäinen hänen edunvalvojansa tai edunvalvojiensa on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava Elitelle sijoitustoiminnan kannalta olennaisista muutoksista, kuten myös antamissaan tiedoissa tapahtuneista muutoksista kirjallisesti (kirjeitse, telefaksilla tai sähköpostilla) tai sähköisesti. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös Ammattimaisen Asiakkaan asemassa tapahtuneita muutoksia, jotka voivat vaikuttaa asiakasluokitukseen. Elite ei vastaa vahingosta, joka johtuu siitä, että Asiakas tai Edustaja ei ole ilmoittanut Elitelle edellä mainittujen tietojen muuttumisesta.

Elitellä on oikeus päivittää Asiakkaan, edunvalvojen ja muun Edustajan tietoja, kuten osoitetietoja myös julkisista rekistereistä, kuten väestötietojärjestelmästä. Asiakkaan tai hänen edunvalvojansa tulee ilmoittaa erikseen Elitelle, mikäli Asiakkaan, edunvalvojen tai muun Edustajan tietoja ei saa päivittää julkisista rekistereistä.

Elite kerää ja tallentaa Asiakkaan ja tämän Edustajan henkilötietoja tietojärjestelmiinsä henkilötietolain ja sijoituspalvelualaa koskevan lainsäädännön mukaisesti. Elite huolehtii yksityisyyden suojan ja salassapitovelvollisuuden toteutumisesta henkilötietojen käsittelyssä. Henkilötietolain mukainen rekisteriseloste on saatavilla Eliten toimipaikoissa ja verkkosivuilla. Asiakkaalla ja hänen Edustajalla on kirjallisesta pyynnöstä oikeus saada tietää, mitä häntä koskevia tietoja henkilörekisteriin on talletettu tai, ettei rekisterissä ole häntä koskevia tietoja. Elitellä on oikeus luovuttaa Asiakkaan ja hänen Edustajansa henkilötietoja kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Asiakkaan yhteyshenkilö

Asiakas voi valtuuttaa kirjallisesti yhteyshenkilön antamaan Asiakkaan puolesta Eliten palveluihin liittyviä toimeksiantoja ja ohjeita. Asiakas vastaa kaikista yhteyshenkilön Asiakkaan lukuun antamien toimeksiantojen ja ohjeiden nojalla suoritetuista toimista. Asiakas sitoutuu välittömästi ilmoittamaan Elitelle kirjalli-

sesti valtuutuksen lakkaamisesta. Asiakas vastaa yhteyshenkilön toiminnasta kunnes Elite on vastaanottanut valtuutusta koskevan peruutuksen.

Elitellä on oikeus Asiakkaan vastuulla noudattaa myös muun kuin Asiakkaan tai Asiakkaan yhteyshenkilön antamia Toimeksiantoja ja ohjeita, jos asianomainen Toimeksiannon tai ohjeen antaja on asemansa puolesta tähän valtuutettu tai Elitellä on muutoin perusteltu syy olettaa, että henkilö on oikeutettu toimimaan Asiakkaan puolesta.

Alaikäinen tai edunvalvonnassa oleva Asiakas

Mikäli Asiakas on alaikäinen, hyväksyvät alaikäisen molemmat edunvalvojat (yleensä vanhemmat) Asiakassopimuksen ehdot saatuaan ne tiedoksi sekä allekirjoitettavat muut palvelusopimukset ja antavat yksittäiset toimeksiannot alaikäisen puolesta ja lukuun. Edunvalvoja voi valtuuttaa toisen edunvalvojan yksin edustamaan alaikäistä Asiakasta. Viimeksi mainitussa tapauksessa edunvalvojan tulee toimittaa tarvittaessa Elitelle asianmukainen valtakirja.

Asiakkaan ollessa edunvalvonnassa hyväksyy edunvalvoja Asiakassopimuksen ehdot saatuaan ne tiedoksi sekä allekirjoittaa muut palvelusopimukset ja antaa yksittäiset toimeksiannot edunvalvonnassa olevan puolesta ja lukuun.

Asiakkaan edunvalvoja/jat voi(vat) antaa Asiakkaan puolesta Toimeksiantoja sekä niiden suorittamiseen muutoin liittyviä ohjeita näiden ehtojen ja sijoituspalvelua koskevien sopimusten mukaisella tavalla.

Myös sopimusten irtisanominen edellyttää edunvalvojan tai molempien edunvalvojen myötävaikutusta.

Edunvalvonnassa tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava viipymättä kirjallisesti Elitelle.

4 ASIAKASPROFILOINTI

Elite suorittaa asiakasprofilointia asiakastietojen perusteella. Asiakkaan profiloinnilla tarkoitetaan prosessia, jossa asiakkaasta hankitun informaation perusteella luodaan jatkuvasti tarkentuva kuvaus asiakassuhteesta ja sen kehittymisestä. Tietoja hyödyntämällä kehitetään Eliten ja asiakkaan välistä asiakassuhdetta.

Asiakas ymmärtää, että asiakkaasta kerättyjen tietojen perusteella asiakkaasta voidaan tehdä erilaisia asiakassuhdetta tukevia profiloineja. Lainsäädäntö edellyttää sijoituspalveluja tarjoavalta sijoituspalveluyritykseltä tuotteiden ja palvelujen soveltuvuuden arviointia kullekin asiakkaalle. Profilointia voidaan käyttää apuvälineenä oikeantyyppisten palvelujen tarjoamiseen asiakasryhmäkohtaisesti.

Asiakkailla kerättyjä tietoja voidaan käyttää muun muassa asiakassuhteen hoitamiseen ja markkinointitarkoituksiin. Tavoitteena on asiakastytyväisyyden parantaminen.

Eliten internetsivuilla osoitteessa www.elitevarainhoito.fi käytetään evästeitä, joita voidaan käyttää myös asiakasprofilointitarkoituksissa. Elite voi aika ajoin tallentaa kävijöiden tietokoneille "evästeinä" tunnettua tietoa, jonka avulla tunnistamme kävijät, edellyttäen, että he ovat antaneet suostumuksensa evästeiden tallentamiseen tietokoneelleen tai muulle laitteelle muuttamalla selainasetuksiaan. Evästeet antavat Elitelle tietoa siitä, miten ja milloin kävijät ovat käyttäneet sivustoa ja auttavat Eliteä kehittämään sivustoaan tarjotakseen parempaa palvelua. Evästeitä käytetään nykyisin internetsivustoilla yleisesti.

5 ASIAKKAAN LUOKITTELU

Elite ilmoittaa sijoituspalvelulain mukaisesti Asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, Ammattimaiseksi Asiakkaaksi tai Hyväksyttäväksi Vastapuoleksi. Luokittelu tapahtuu suoraan lain nojalla ja sijoituspalvelulaki sisältää yksityiskohtaiset määräykset luokitteluun vaikuttavista tekijöistä.

Asiakkaan luokittelulla on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen sekä sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin. Ammattimaisella Asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa Elitelle tai sen sidonnaisasiamiehelle muutoksista, jotka voivat vaikuttaa Asiakkaan luokitteluun. Asiakkaalla on oikeus hakea Eliten tai sen sidonnaisasiamiehen Eliten lukuun tekemän asiakasluokittelun muuttamista. Luokittelun muuttamista koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Luokittelun muuttamisella voi olla vaikutusta sijoittajansuojaan ja menettelytapasääntösten soveltamiseen.

Elite antaa Asiakkaalle lomakkeen luokittelun muutoksen hakemista varten.

Lisätietoja asiakasluokittelusta ja sen vaikutuksesta Asiakkaan asemaan sekä luokittelun muuttamisesta on saatavissa Eliten internetsivuilta: www.elitevarainhoito.fi.

6 TIEDOT ELITESTÄ, TARJOTTAVISTA PALVELUISTA JA RAHOITUSVÄLINEIDEN RISKEISTÄ

Asiakkaan ja tämän Edustajan tulee huolellisesti perehtyä Elitestä, tarjottavista palveluista sekä Rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä tyypillisimmistä riskeistä annettuihin sijoituspalvelulain, arvopaperimarkkinalain ja niiden nojalla annettujen viranomais-sääntelyn mukaisiin tietoihin. Mikäli Asiakas on antanut suostumuksensa siihen, että Elite voi täyttää sijoituspalvelulain mukaisen yleisen tiedonantovelvollisuutensa antamalla edellä mainitut tiedot internetsivuillaan, Asiakkaan tulee huolellisesti perehtyä näihin tietoihin Eliten internetsivuilla: www.elitevarainhoito.fi. Elite päivittää tiedot tarvittaessa. Päivitykset ovat myös saatavilla osoitteesta: www.elitevarainhoito.fi.

Tarkemmat palvelu- ja tuotekohtaiset tiedot sekä mahdolliset sopimusehdot ilmoitetaan tarvittaessa palvelun tai rahoitusvälineen tarjoamisen tai markkinoinnin yhteydessä. Asiakkaan ja tämän Edustajan tulee perehtyä huolellisesti myös näihin tietoihin.

7 ASIAKASVARATILI

Asiakkaan ja Eliten välinen rahaliikenne tapahtuu pääsääntöisesti Eliten luottolaitoksessa tai ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorissa olevan asiakasvaratilin kautta. Asiakas käyttää asiakkaan maksuviitettä viitenumerona kaikissa asiakasvaratilille suorittamisissa maksuissa. Asiakkaan rahavarat säilytetään erillään Eliten rahavaroista ja kunkin asiakkaan rahavarat on milloin tahansa erotettavissa muiden asiakkaiden rahavaroista Elitessä ylläpidettävän asiakasreskontran perusteella.

Elite siirtää asiakasvaratilille viipymättä asiakkaan omaisuuden myynnistä saatavat varat sekä osingot, voitto-osuudet, korot ja omaisuuden muun tuoton ja tiliiltä Elite veloittaa Asiakassopimusten mukaiset kulut ja palkkiot.

Asiakas ei voi suoraan käyttää asiakasvaratilillä olevia varoja, vaan Elite siirtää asiakkaan toimeksiannosta tiliiltä nostettavissa olevia varoja asiakkaan Asiakassopimuksessa yksilöidylle pankki-/luottolaitoksessa olevalle tilille. Asiakas valtuuttaa Asiakassopimuksessa ilmoitetut yhteyshenkilöt antamaan toimeksiantoja siirtää asiakkaan asiakasvaratilillä nostettavissa olevia varoja asiakkaan pankki-/luottolaitoksessa olevalle tilille.

Elite ei sijoita Asiakkaan rahavaroja edelleen eikä maksa varoille korkoa.

Koska Asiakasvaratilillä olevia varoja voidaan käyttää vain sijoituspalvelusta johtuviin maksuihin, Asiakasvaratilillä olevat Asiakkaan rahavarat kuuluvat Sijoittajien korvausrahasen suojan piiriin.

8 SIOITUSNEUVONTA

Sijoitusneuvolla tarkoitetaan Asiakkaan pyynnöstä tai Eliten Edustajan tai sen sidonnaisasiamiehen aloitteesta tapahtuvaa yksilöllisen suosituksen antamista Asiakkaalle Eliten välittämää Rahoitusvälinettä koskevaksi liiketoimeksi, kun sijoitusneuvonnan antamista varten kartoitetaan Asiakkaan yksilölliset olosuhteet. Eliten Edustaja ja sen lukuun ja vastuulla toimivat sidonnaisasiamiehet, jotka Elite on erikseen valtuuttanut, voivat antaa Asiakkaalle sijoitusneuvontaa. Asiakas tekee Rahoitusvälinettä koskevan sijoituspäätöksen kuitenkin aina itse.

Sijoitusneuvonnan antamisesta sovitaan Asiakkaan kanssa aina erikseen. Ennen sijoitusneuvonnan antamista Eliten Edustaja tai sidonnaisasiamies kerää Asiakkaasta sijoituspalvelulain mukaiset riittävät tiedot Asiakkaan asianomaista Rahoitusvälinettä koskevasta sijoituskokemuksesta tai -tietämyksestä, taloudellisesta asemasta sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella Asiakkaalle sopivia Rahoitusvälineitä. Elitellä ja sidonnaisasiamiehellä on oikeus luottaa Asiakkaan tai tämän Edustajan antamiin tietoihin.

Asiakas vastaa itse sijoituspäätöksensä ja toimintansa taloudellisista tuloksista ja mahdollisista muista seurauksista mukaan lukien veroseuraamukset.

Sijoitustoimintaan liittyy aina taloudellinen riski. Tavoiteltu tuotto voi jäädä saamatta ja sijoitetun pääoman voi menettää osittain tai kokonaan. Ennen sijoituspäätöksen tekemistä Asiakkaan tulee tutustua huolellisesti Rahoitusvälinettä koskeviin ehtoihin, ominaisuuksiin ja niistä aiheutuviin velvollisuuksiin, jotta asiakas voi ymmärtää Rahoitusvälineeseen liittyvät riskit sekä sijoituspäätöksestä mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset Asiakkaan taloudelliseen asemaan mukaan lukien verovaihtaukset. Asiakkaan on syytä perehtyä myös sijoitusmarkkinoihin, erilaisiin sijoitusvaihtoehtoihin ja sijoituspalveluihin.

Asiakas voi antaa Rahoitusvälinettä koskevat toimeksiannot Eliten välitettäväksi.

Sijoitusneuvontaa eivät ole yleisluonteisten suositusten antaminen, kuten esim. suositukset omaisuuslajipainotuksesta tai osta-, myy- tai pidä-suositukset. Myöskään markkinointi ei ole sijoitusneuvontaa.

9 RAHASTOTILISOPIMUS

Rahastotilisopimus on asiakkaan ja Eliten välinen sopimus liitteinen, jossa sovitaan asiakkaan ja Eliten välisestä sijoituspalvelusta sisältäen Rahoitusvälineiden säilytyspalvelut, kaupankäynnin Rahoitusvälineillä, Sähköiset palvelut ja asiakasvaratilit.

Asiakas vakuuttaa perehtyneensä eri Rahoitusvälineisiin ja säästämiskohteiden ominaisuuksiin siten, että hän kykenee itsenäisesti tekemään sijoitus- ja säästämispäätöksiä.

10 TOIMEKSIANTOJEN VÄLITTÄMINEN

Välitettävät Rahoitusvälineet

Elite ja sen lukuun ja vastuulla toimivat sidonnaisasiamiehet välittävät sijoitusrahasto-osuuksia ja arvopapereita ottamalla vastaan asiakkaiden sijoitusrahasto-osuuksia koskevia merkintä-, lunastus-, ja vaihtotoimeksiantoja sekä arvopapereiden osto- ja merkintäsitoumuksia sekä myynti- ja ostotoimeksiantoja.

Sijoitusrahasto-osuuksia koskevat toimeksiannot Elite välittää asianomaiseen rahastoyhtiöön toteutettavaksi. Arvopapereita koskevat toimeksiannot Elite voi välittää edelleen toimeksiannon toteuttajalle.

Asianmukaisuusarviointi

Tarjotessaan toimeksiantojen välittämistä ei-ammattimaiselle Asiakkaalle Elite tai sen sidonnaisasiamies pyytää Asiakkaalta tai tämän Edustajalta vähintään tiedot tämän kyseistä Rahoitusvälinettä tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä voidakseen arvioida, onko Rahoitusväline tai palvelu Asiakkaalle soveltuva. Palveluntarjoajalla on oikeus luottaa Asiakkaan tai tämän Edustajan antamiin tietoihin.

Mikäli Elite tai sen sidonnaisasiamies katsoo, ettei Rahoitusväline tai palvelu ole Asiakkaalle soveltuva, ilmoittaa Elite tai sidonnaisasiamies tästä Asiakkaalle tai tämän Edustajalle. Mikäli Asiakas ei ole antanut kaikkia arvioinnin perusteeksi tarvittavia tietoja, Elite tai sen sidonnaisasiamies kertoo Asiakkaalle tai tämän Edustajalle myös, ettei se voi arvioida Rahoitusvälineen tai palvelun soveltuvuutta Asiakkaalle.

Asiakas tekee Rahoitusvälinettä koskevan sijoituspäätöksen aina itse ja vastaa itse sijoituspäätöstensä ja toimintansa taloudellisista tuloksista ja mahdollisista muista seurauksista mukaan lukien veroseuraamukset.

Toimeksiannon antaminen ja edelleen välittäminen

Asiakas voi antaa Rahoitusvälinettä koskevan Toimeksiannon suullisesti, kirjallisesti (telefaksilla ja sähköpostilla), sähköisesti tai muulla Asiakkaan kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

Eliten sidonnaisasiamiehet lähettävät edellä mainitut asiakkailta vastaanottamansa Toimeksiannot viipymättä Elitelle, joka lähettää ne viipymättä edelleen Toimeksiannon toteuttajalle toteutettavaksi, ellei Toimeksiannon luonteesta muuta johdu. Elitellä on oikeus jättää välittämättä puutteellisesti yksilöity Toimeksianto.

Vastuu Toimeksiannon saapumisesta Elitelle on Asiakkaalla. Sähköpostia tai telefaksia käytettäessä lähetetyn Toimeksiannon sisältö sekä saapumisaika todennetaan Eliten tietojärjestelmästä tai telefaksilaitteesta.

Asiakkaan antaman Toimeksiannon tulee sisältää:

- Asiakkaan ja sen henkilön nimi, joka on antanut Toimeksiannon;
- tieto siitä, onko kyseessä osto-, myynti-, merkintä-, lunastus- vai vaihtotoimeksianto;
- Rahoitusväline ja määrä;
- hintaa koskevat ehdot;
- muut Toimeksiannon toteuttamiseen ja kaupan selvittämiseen tarvittavat tiedot.

Elitellä on oikeus lähettää Toimeksiantoon liittyvää kirjallista tietoa Asiakkaalle kirjeitse, telefaksilla ja sähköpostitse tai muulla Asiakkaan kanssa erikseen sovittavalla tavalla. Asiakas hyväksyy, että telefaksin ja sähköpostin käyttämiseen viestintävälineeseen liittyy erityisiä riskejä muun muassa sen vuoksi, että viesti ei mahdollisesti saavu perille, viesti saattaa joutua ulkopuolisen tietoon tai ulkopuolinen saattaa muunnella viestin sisältöä. Elitellä on oikeus luottaa telefaksin tai sähköpostin välityksin tai sähköisesti saamansa Toimeksiannon aitouteen ja oikeellisuuteen.

Toimeksiannon voimassaolo

Toimeksianto on voimassa määräajan. Jos Toimeksiannossa ei ole yksilöity voimassaoloaikaa, on se voimassa Toimeksiannon antamispäivän. Toimeksiannon koskiessa sijoitusrahaston tai

yhteisijointusyritysten osuuksia, Toimeksianto on voimassa, kunnes se toteutuu.

Toimeksiannon muutos tai peruutus tulee voimaan, kun Elite tai jos Elite on jo välittänyt Toimeksiannon eteenpäin Toimeksiannon toteuttajalle, tämä on vastaanottanut peruutuksen tai muutoksen ennen Toimeksiannon toteuttamista. Toimeksiannon kohteen määrän lisäämistä ja hintaehdon, sikäli kun Asiakkaalla on oikeus sitä Toimeksiannon ehtojen mukaan muuttaa, muutamista pidetään Toimeksiannon peruuttamisena ja samalla uutena Toimeksiantona. Toimeksiannon muutos voi vaikuttaa sen etuoikeusasemaan. Mikäli Toimeksiannon toteuttava taho on ryhtynyt toimenpiteisiin Toimeksiannon toteuttamiseksi, Toimeksiannon voi peruuttaa ainoastaan, mikäli Asiakas korvaa Elitelle ja toimeksiannon toteuttajalle peruuttamisesta mahdollisesti aiheutuneet kulut ja vahingon. Toimeksiantoa ei voi muuttaa tai peruuttaa siltä osin kuin se on toteutettu.

Toimeksiannon hoitaminen

Elite ja sen sidonnaisasiamiehet välittävät Toimeksiannon Eliten kulloinkin voimassa olevien toimeksiantojen välittämistä koskevien toimintaperiaatteiden mukaisesti, jollei Asiakas anna erityisiä, toimintaperiaatteista poikkeavia ohjeita. Kun Asiakas tai tämän Edustaja antaa Toimeksiannon, Asiakkaan katsotaan hyväksyneen Eliten kulloinkin voimassa olevat toimeksiantojen välittämistä koskevat toimintaperiaatteet.

Toimeksianto välitetään edelleen ilman aiheutonta viivytystä, ellei Asiakkaan kanssa ole sovittu nimenomaisesti Toimeksiannon hoitamisesta Eliten parhaaksi katsomana ajankohtana tai muusta ajankohdasta. Asiakas on velvollinen myötävaikuttamaan Toimeksiannon hoitamiseen.

Mikäli Toimeksiannossa ei ole määrätty hintarajaa, Elitellä tai yhteistyökumppanilla on oikeus toteuttaa Toimeksianto vallitsevaan markkinahintaan.

Elitellä tai yhteistyökumppanilla on oikeus toteuttaa Toimeksianto osissa, ellei toisin ole sovittu.

Toimeksiannon toteuttajalla on oikeus yhdistää Asiakkaan Toimeksianto toisen asiakkaan toimeksiannon kanssa Markkinasääntöjen mukaisesti, jollei Asiakkaan kanssa ole toisin sovittu. Asiakas on tietoinen ja hyväksyy, että kaupan toteuttaja voi olla Asiakkaan kaupan vastapuolena.

Asiakkaan mahdollisesti antama, Eliten kulloinkin voimassa olevista toimeksiantojen välittämistä koskevista toimintaperiaatteista poikkeava erityinen ohje saattaa ohjeen sisältämien tekijöiden osalta toimeksiantokohtaisesti estää Eliteä toteuttamasta toimintaperiaatteiden mukaisia toimenpiteitä.

Myyntitoimeksiannon kohteena olevat Rahoitusvälineet on toimitettava Elitelle tai Toimeksiannon toteuttajalle tai niiden saataville Toimeksiannon antamisen yhteydessä Markkinasääntöjen mukaisesti tai Eliten vaatimana muuna ajankohtana. Tarvitessaan Asiakkaan on toimitettava Elitelle saantonsa selvittämiseksi tarvittavat asiakirjat. Asiakkaan on korvattava Rahoitusvälineiden toimittamisen viivästyttämisestä Elitelle ja Toimeksiannon toteuttajalle aiheutuneet vahingot.

Elitellä on oikeus varmistautua siitä, että Asiakkaalla on ne Rahoitusvälineet, joista hän on antanut myyntitoimeksiannon tai että Asiakas kykenee toimittamaan ne määräajassa sekä tässä tarkoituksessa tarkistaa Asiakkaan arvo-osuustilin ja säilytyksen katteen riittävyys ja muutoin varmistaa Rahoitusvälineiden saatavuus sekä varata Rahoitusvälineet kaupan tekemistä ja selvitystä varten.

Elitellä on niin ikään oikeus varmistautua siitä, että Asiakas pystyy suorittamaan Rahoitusvälineiden kauppahinnan. Elitellä on osto- tai merkintätoimeksiannossa oikeus vaatia käsiraha tai

maksu osittain tai kokonaisuudessaan etukäteen. Kauppahinta maksetaan tällöin Eliten Asiakasvaratilille.

Elitellä on oikeus Toimeksiannon ja tehdyn kaupan perusteella ryhtyä toimiin kaupan selvittämiseksi Eliten näiden ehtojen mukaisen pidätysoikeuden ja Markkinapaikan mahdollisen pantti-oikeuden turvaamiseksi sekä muihin vastaaviin toimenpiteisiin. Elite ei ole oikeutettu ilmaisemaan Asiakkaalle kaupan toisena osapuolena olevaa asiakasta.

Ulkomaiset toimeksiannot

Mikäli asiakas antaa muualla kuin Suomessa kaupankäynnin kohteena olevaa Rahoitusvälineitä koskevan Toimeksiannon, asiakas hyväksyy, että Toimeksiannon hoitamiseen sovelletaan muita kuin suomalaisia Markkinasääntöjä soveltuvin osin. Välittäjä toteuttaa tällöin Toimeksiannon noudattaen toteuttamispaikan Markkinasääntöjä, jotka sitovat myös asiakasta. Asiakas sitoutuu allekirjoittamaan tällaisen Toimeksiannon toteuttamiseksi mahdollisesti tarvittavat asiakirjat.

Toimeksiannon toteutuksesta ilmoittaminen

Eliten yhteistyökumppani ilmoittaa toteutetusta Toimeksiannosta Asiakkaalle oman käytäntönsä mukaisesti.

Rahoitusvälineiden toimitus ja vakuudet

Elite huolehtii parhaan kykynsä mukaan siitä, että Toimeksiannon toteuttaja luovuttaa Asiakkaan lukuun hankitut Rahoitusvälineet Asiakkaalle sopimuksen mukaisesti Markkinasääntöjen mukaisesti, ellei toisin sovita. Mikäli kaikki Rahoitusvälineet eivät ole tällöin luovutettavissa, Asiakkaan on vastaanotettava osatoimitus.

Ellevät myyntitoimeksiannon kohteena olevat Rahoitusvälineet ole Toimeksiannon toteuttajan käytettävissä Markkinasääntöjen mukaisesti, Asiakas vastaa Elitelle ja Toimeksiannon toteuttajalle tästä mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta.

Rahoitusvälineiden käyttämisestä vakuutena ja muista selvitystä turvaavista toimenpiteistä määrätään selvitysyhteisön säännöissä.

Jos on ilmeistä, että Rahoitusvälineen myynyt Asiakas ei pysty selvitysyhteisön sääntöjen mukaisessa määräajassa toteuttamaan kaupan kohteena olevien Rahoitusvälineiden toimitusvelvollisuuttaan, Elite tai tämän valtuuttama voi toimitusvelvoitteen täyttämiseksi lainata Rahoitusvälineet Asiakkaan lukuun tekemällä Rahoitusvälineiden lainausta koskevan lainaussopimuksen oma-aloitteisesti tästä Asiakkaalle etukäteen ilmoittamatta. Elitellä on oikeus ryhtyä kaikkiin lainaussopimuksen toteuttamista varten tarvittaviin toimenpiteisiin.

Elite tai tämän valtuuttama voi edellä kuvatussa tilanteessa hankkia muutoin Rahoitusvälineet Asiakkaan lukuun tästä Asiakkaalle etukäteen ilmoittamatta.

Asiakas vastaa kaikista tässä kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuneista kuluista, mukaan lukien palkkiot, verot tai muut kustannukset, sekä mahdollisesta vahingosta.

Valuutanvaihto ja valuuttariski

Mikäli asiakkaan kanssa ei toisin sovita, tekee Elite Toimeksiannon hoitamiseen tarvittavan valuuttakaupan asiakkaan lukuun. Asiakas vastaa valuutanvaihdosta aiheutuneista kustannuksista ja kantaa Toimeksiantoihin liittyvän valuuttakurssien muutoksista johtuvan riskin.

Kauppahinnan suoritus

Asiakas suorittaa Rahoitusvälineiden kauppa- tai merkintähinnan palkkioineen ja kuluineen Toimeksiannon ehtojen mukaisesti. Maksun tulee olla Eliten tai Toimeksiannon toteuttajan käytettävissä Markkinasääntöjen mukaiseen maksuhetkeen mennessä, ellei osapuolten välillä ole toisin sovittu. Asiakas on velvollinen suorittamaan viivästyneelle määrälle viivästyskorkoa korkolain säännösten mukaisesti.

Toimeksiannon toteuttaja vastaa siitä, että myyntitoimeksiannon kohteena olleista Rahoitusvälineistä saatu kauppahinta suoritetaan Asiakkaalle arvopapereiden myynti- tai lunastustoimeksiannon Selvityspäivänä, ellei muuta ole sovittu. Mikäli kauppahintaa ei ole mahdollista suorittaa kokonaisuudessaan, Asiakkaan on vastaanotettava osasuoritus. Kauppahinnan suorittamisen edellytyksenä on, että Asiakas on täyttänyt Toimeksiannon mukaiset velvollisuutensa. Maksun viivästyessä Elitestä johtuvasta syystä Elite on velvollinen maksamaan viivästyneelle määrälle viivästyskorkoa korkolain säännösten mukaisesti.

Kaupan purkaminen ja Toimeksiannon jättäminen toteuttamatta

Kauppa voidaan purkaa vain Markkinasääntöjen mukaisesti. Jos purkaminen on johtunut Asiakkaasta johtuvasta syystä, Asiakkaan on korvattava purkamisesta Elitelle ja Toimeksiannon toteuttajalle aiheutunut vahinko.

Elitellä on oikeus olla välittämättä ja Toimeksiannon toteuttajalla toteuttamatta Toimeksianto, mikäli Toimeksiannon antaja on olennaisella tavalla jättänyt täyttämättä Toimeksiannon, näiden ehtojen, Asiakkaan ja Eliten välisen muun sijoituspalveluun liittyvän sopimuksen tai Markkinasääntöjen mukaisen velvollisuutensa taikka Elitellä tai Toimeksiannon toteuttajalla on syytä epäillä sisäpiiritiedon väärinkäyttöä. Asiakkaan on korvattava Elitelle ja Toimeksiannon toteuttajalle aiheutunut vahinko.

Elitellä ja Toimeksiannon Toteuttajalla on oikeus pidettyä Toimeksiannon edellyttämistä toimenpiteistä tai peruuttaa Rahoitusvälineitä koskeva Toimeksianto, mikäli Rahoitusvälineet eivät enää ole Asiakkaan hallinnassa.

11 RAHOITUSVÄLINEIDEN SÄILYTYS

Suomalaisten sijoitusrahastojen rahasto-osuudet säilytetään rahastoja hallinnoivissa rahastoyhtiöissä tai Elitelle ulkoistetussa osuudenomistajarekisterissä asiakkaan omilla nimillä.

Ulkomailla julkisen kaupankäynnin kohteena olevat Rahoitusvälineet voidaan säilyttää Eliten valitsemissa kotimaisissa tai ulkomaisissa luottolaitoksissa tai sijoituspalveluyrityksessä tai jollakin muulla luotettavalla tavalla. Ulkomaisia Rahoitusvälineitä ei yleensä rekisteröidä ulkomailla asiakkaan nimiin, vaan ne rekisteröidään Eliten tai alisäilyttäjän nimiin. Asiakkaan omistuksista pidetään kirjaa Eliten säilytyskirjanpitojärjestelmässä ja ne ovat ulkomaisten säilytysten kirjanpidossakin merkitty asiakkaan omaisuuteen kuuluvaksi. Kansainvälisen käytännön vuoksi asiakkaan ulkomaisten säilytysten osalta Elite ei voi luovata kiittaamattomuussuojaa asiakkaan varoille.

Mikäli Elite havaitsee kirjanneensa erehdyksessä asiakkaan säilytykseen asiakkaalle kuulumatonta omaisuutta, on Elitellä oikeus korjata virhe ja siirtää tällainen omaisuus pois asiakkaan Omaisuudesta. Mikäli asiakas on erehdyksen vuoksi saanut omaisuuden haltuunsa, sitoutuu asiakas palauttamaan omaisuuden välittömästi Elitelle. Elite ilmoittaa viivytyksettä asiakkaalle kirjallisesti virheen korjaamisesta.

Rahoitusvälineiden hoito

Säilytykseen jätettyjen Rahoitusvälineiden hoitoon kuuluvat seuraavat palvelut:

Sijoitusrahasto-osuudet ja yhteissijoitusyritysten osuudet

Pelkkä säilyttäminen. Siinä tapauksessa, että sijoitusrahasto maksaa vuotuista tuottoa, suoritetaan se asiakkaan tilille, ellei osapuolten välillä ole toisin sovittu.

Muut Rahoitusvälineet

- Rahoitusvälineisiin liittyvät osingon- ja voitto-osuuden maksut, korkojen ja pääomanlyhennyksen lunastaminen sekä muut tuotonmaksut
- Arvopaperisäilytyksessä olevia osakkeita koskevan yhtiötapahtumatiedustelun lähettäminen asiakkaalle, mikäli toimenpiteiden vaatii asiakkaan hyväksynnän. Yhtiötapahtumiin liittyvät toimenpiteet hoidetaan asiakkaan antamien ohjeiden mukaisesti.

Asiakas vastaa siitä, että hän on tutustunut yhtiötapahtumaan liittyvään informaatioon kuten listalleotto- ja yhtiöesitteeseen. Elite ei lähetä yhtiötapahtumatiedustelua arvopaperisäilytykseen yhtiötapahtuman täsmäytyspäivän jälkeen jätettyjen arvopaperien osalta.

Rahoitusvälineiden vastaanottaminen arvopaperisäilytykseen

Elite antaa asiakkaan säilytykseen jättämistä Rahoitusvälineistä vastaanottotodistuksen ja varaa itselleen enintään viisi (5) pankkipäivää Rahoitusvälineiden tarkastusta varten. Tänä aikana Elite ei sitoudu Asiakassopimuksen mukaisten toimenpiteiden suorittamiseen. Elite ei vastaa edellä mainittuna aikana mahdollisesti umpeen kulumien määräaikaisten takia aiheutuvista vahingoista.

Mikäli asiakas haluaa myöhemmin käyttää Rahoitusvälineiden hankintahintaa, on asiakas siirtäessään Rahoitusvälineitä Eliten säilytykseen velvollinen toimitusten avulla todentamaan kyseisen hankintahinnan. Asiakas vastaa ilmoittamansa hankintahinnan oikeellisuudesta.

Elite ei ole velvollinen luovuttamaan säilytyksestä asiakkaalle samoja Rahoitusvälineitä vaan ainoastaan saman määrän samaa lajia olevia Rahoitusvälineitä.

Toimivalta toimeksiannon nojalla

Elitellä on oikeus ryhtyä kaikkiin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen omaisuuden ja oikeuksien säilyttämiseksi ja suojelemiseksi. Elitellä on oikeus Rahoitusvälineiden hoitajana merkitä siirto Rahoitusvälineisiin, luovuttaa Rahoitusvälineitä sekä vastaanottaa kuittia vastaan maksuja asiakkaan puolesta toimeksiannon nojalla.

Suojatakseen omia tai asiakkaan varoja Elitellä on oikeus ryhtyä kunkin Markkinapaikan edellyttämiin juridisiin ja operatiivisiin toimenpiteisiin, ml. Rahoitusvälineiden siirtämiseen ja uudelleenrekisteröimiseen omiin nimiinsä.

Asiakkaan suorittama Rahoitusvälineiden luovuttaminen

Jos asiakas luovuttaa Rahoitusvälineitä kolmannelle, luovutus ei sido Eliteä ennen kuin luovutuksesta on ilmoitettu Elitelle. Mikäli asiakas haluaa fyysisiä Rahoitusvälineitä luovutettavaksi säilytyksestä, toimittaa Elite ne asiakkaan haluamaan osoitteeseen. Kuljetuksesta sekä lähetyksen vakuuttamisesta aiheutuneet kustannukset Elite perii asiakkaalta. Asiakas vastaa myös omasta pyynnöstään tapahtuvista arvo-osuuksien siirrosta aiheutuneista kustannuksista.

12 SIOJITUS- JA OHEISPALVELUTOIMINNAN MUUT EHDOT**Oikeus käyttää toisen Arvopaperivälittäjän tai muun palveluja**

Elitellä on oikeus Asiakkaalle etukäteen ilmoittamatta käyttää apunaan Rahoitusvälineitä koskevien tehtävien hoitamisessa muuta suomalaista tai ulkomaista sijoituspalveluyritystä, rahastoyhtiötä tai luottolaitosta taikka sen sivukonttoria tai sivuliikettä. Jos Elite käyttää toisen Arvopaperivälittäjän palveluja ja jollei tämän toisen Arvopaperivälittäjän kanssa toisin sovi, Toimeksiannon toteuttamisessa sovelletaan toisen Arvopaperivälittäjän toimeksiantojen toteuttamista koskevia toimintaperiaatteita.

Elite pyrkii valitsemaan käyttämänsä sijoituspalveluyrityksen, rahastoyhtiön ja luottolaitoksen ja näiden sivukonttorin tai sivuliikkeen huolellisesti, mutta ei vastaa kyseisen sijoituspalveluyrityksen, rahastoyhtiön ja luottolaitoksen tai näiden sivukonttorin tai sivuliikkeen toiminnasta. Jos näiden toiminnasta aiheutuu Asiakkaalle vahinkoa, Elite ryhtyy kohtuulliseksi katsottaviksi toimiin korvauksen perimiseksi vahingon aiheuttajalta. Elite maksaa viipymättä Asiakkaalle hänelle kuuluvan osuuden saadusta korvauksesta.

Rahoitusvälineiden pidätysoikeus

Elitellä ja Toimeksiannon toteuttajalla on pidätysoikeus Asiakkaan lukuun hankittuihin Rahoitusvälineisiin Elitelle tai Toimeksiannon toteuttajalle Toimeksiannosta aiheutuvien maksujen, kulujen sekä korkolain mukaisen viivästyskoron tai muun Elitelle ja Toimeksiannon toteuttajalle aiheutuneen vahingon vakuudeksi. Mikäli Asiakas ei suorita Elitelle tai Toimeksiannon toteuttajalle erääntyneitä saatavaa, Elitellä tai Toimeksiannon toteuttajalla on oikeus myydä Rahoitusvälineet Asiakasta enempää kuulematta parhaaksi katsomallaan tavalla ja mikäli mahdollista julkisessa tai monenkeskisessä kaupankäynnissä tai niitä muussa valtiossa vastaavassa kaupankäynnissä. Saatu kaupahinta sekä mahdollinen erääntynyt tuotto käytetään erääntyneen saatavan sekä mahdollisen Elitelle tai Toimeksiannon toteuttajalle aiheutuneen vahingon ja syntyneiden kulujen suorittamiseen. Mikäli varoja tämän jälkeen jää jäljelle, ne suoritetaan Asiakkaalle.

Ulkomaiset Toimeksiannot

Mikäli Asiakas antaa muualla kuin Suomessa kaupankäynnin kohteena olevaa Rahoitusvälineitä koskevan Toimeksiannon, Asiakas ymmärtää ja hyväksyy, että Toimeksiannon hoitamiseen sovelletaan muita kuin suomalaisia Markkinasääntöjä soveltuvin osin. Toimeksiannon toteuttaja toteuttaa tällöin Toimeksiannon noudattaen toteuttamispaikan Markkinasääntöjä, jotka sitovat myös Asiakasta. Asiakas sitoutuu allekirjoittamaan tällaisen Toimeksiannon toteuttamiseksi mahdollisesti tarvittavat asiakirjat.

Raportointi, reklamointi ja ilmoitusvelvollisuus

Eliten raportit ovat asiakkaan nähtävillä verkkopalvelussa. Raporteista ilmenee varojen markkina-arvo ja koostumus sekä tapahtuneet muutokset ja tuotto sekä maksetut palkkiot raportointijaksolla.

Elite lähettää edelleen asiakkaalle tämän verotusta varten tarvitsemat tiedot 31. tammikuuta mennessä. Asiakkaan ollessa yhteisö, toimittaa Elite asiakkaan kirjanpitoa ja tilinpäätöstä varten tarvitsemat tiedot viimeistään kuukauden päättymisestä seuraavana viidentenä pankkipäivänä

Siltä osin kuin toimeksianto on annettu yhteistyökumppanille toteutettavaksi, Eliten yhteistyökumppani raportoi Asiakkaalle toteuttamistaan Toimeksiannoista oman käytäntönsä mukaisesti ja määräajoin.

Asiakkaan tulee tarkastaa vastaanottamansa ilmoitukset ja raportit.

Asiakkaan tulee ilmoittaa mahdollisista virheistä Elitelle heti asiasta tiedon saatuaan. Ellei muuta osoiteta, Asiakkaan katsotaan saaneen tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua toimenpidettä koskevan ilmoituksen lähettämisestä, mikäli Asiakkaan raportointiosoite on Suomessa. Mikäli Asiakkaan raportointiosoite on ulkomailla, katsotaan Asiakkaan saaneen ilmoituksen neljäntoista (14) päivän kuluttua ilmoituksen lähettämisestä, ellei toisin ole sovittu. Mikäli kauppa ei toteudu, määräaika Asiakkaan tekemälle huomautukselle lasketaan Toimeksiannon voimassaolon päättymisestä.

Asiakkaan, joka ei ole Ammattimainen Asiakas tai Hyväksyttävä Vastapuoli, ja Eliten on katsottava hyväksyneen toistensa toiminta, ellei jompikumpi viimeistään seitsemän (7) päivän kuluessa toisen sopijapuolen toiminnasta tiedon saatuaan ilmoita toiselle sopijapuolelle, ettei se hyväksy tämän toimintaa. Asiakkaan, joka on Ammattimainen Asiakas tai Hyväksyttävä Vastapuoli, on kuitenkin reklamoitava Eliten toiminnasta heti toiminnasta tiedon saatuaan.

Mikäli huomautusta ei anneta edellä kuvattujen määräaikaisten kuluessa, katsotaan sopijapuolten hyväksyneen toistensa toiminnan.

Kun Asiakkaalle on tiedotettu mahdollisesta Asiakkaan ja Eliten tai Asiakkaan ja Eliten toisen asiakkaan välisestä eturistiriitalanteesta, Asiakkaan katsotaan hyväksyneen tilanteen, jollei hän viipymättä reklamoi Elitelle tästä. Asiakas saa pyynnöstään lisätietoja eturistiriitalanteesta.

Elitellä ei ole velvollisuutta ilmoittaa Asiakkaalle mahdollisesta ryhmäkanteesta, joka koskee Toimeksiannon kohteena ollutta tai olevaa Rahoitusvälinettä, vaikka Elite tulee tällaisesta ryhmäkanteesta tietoiseksi.

Mikäli Asiakas haluaa itse luopua oikeudestaan saada edellä kohdassa 9 tarkoitetut ilmoitukset, Asiakas menettää oikeutensa reklamoida.

Palkkiot, maksut ja kulut

Elite ja sen sidonnaisasiamiehet eivät peri Asiakkailtaan sijoitusneuvonnasta eikä yhteistyökumppaneiden sijoitus- tai oheispalveluiden markkinoinnista palkkiota eikä kuluja. Näiden toimintojen kustannukset katetaan yhteistyökumppaneilta saatavilla palkkioilla ja/tai palkkionpalautuksilla.

Asiakkaalta perittävät palkkiot, maksut ja kulut sekä niiden määrittämisperusteet ovat Asiakassopimuksen tai tiettyä sijoituspalvelua koskevan sopimuksen liitteessä olevassa palveluhinnastossa. Eliten hinnastot ovat asiakkaan saatavilla Eliten toimipaikoista. Eliten palkkioiden lisäksi asiakkaan maksettavaksi tulevat koti- tai ulkomaisen arvopaperikeskuksen tai muun kolmannen osapuolen mahdollisesti Eliteltä perimät palkkiot sekä mahdolliset muut asiakkaan Toimeksiantoon liittyvät merkittävät selvitykselliset, muut ylläpitoon tai hallinnointiin liittyvät tai vakuudenhallintaan liittyvät kulut sekä näihin liittyvät rahoituskustannukset. Elite on oikeutettu myös palkkionpalautukseen tiettyjen asiakkaan toimeksiantojen johdosta.

Mikäli yksittäisen toimenpiteen hintaa ei ole määritelty palveluhinnastossa taikka siitä ei ole erikseen sovittu, on Elite oikeutettu perimään toimenpiteen aiheuttamat kulut ja kohtuullisen palkkion. Elitellä on oikeus muuttaa palveluhinnastoa näiden yhteisten sopimusehtojen kohdan 13 mukaisesti.

Puheluiden tallentaminen

Elitellä on oikeus tallentaa toimintaansa liittyvät Asiakkaan kanssa käytävät puhelinkeskustelut ja käyttää niitä ilmoittamiansa käyttötarkoituksiin sekä todisteina mahdollisten riitaisuuksien ratkaisemisessa. Asiakas on tietoinen, että Eliten tulee luovuttaa tallenteet toimivaltaisille viranomaisille niiden pyynnöstä.

Salassapito

Eliten johto ja henkilöstö sekä Eliten toimeksiannosta toimiva ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

Elitellä on velvollisuus antaa edellä tarkoitettuja tietoja syyttäjälle ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

Elitellä on oikeus antaa 1 kappaleessa tarkoitettuja tietoja asiakasmieliseen, samaan Konserniyhteisöön kuuluvalla yhteisöllä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä Konserniyhteisön riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus. Oikeus ei koske henkilötietolaissa tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista eikä sellaisia tietoja, jotka perustuvat Asiakkaan ja muun kuin ryhmittymään kuuluvan yrityksen välisten maksutietojen rekisteröintiin.

Elitellä on oikeus vaadittaessa antaa Markkinapaikalle 1 kappaleessa tarkoitettuja tietoja Markkinasääntöjen mukaisesti.

13 SOPIJAPUOLTEN VASTUU

Eliten vastuu Asiakkaan omaisuuden kadotessa

Mikäli Elitelle sopimuksen perusteella luovutettu omaisuus katoaa tai tuhoutuu Elitestä johtuvasta syystä, Eliten on hankittava tilalle vastaava omaisuus. Mikäli vastaavan omaisuuden hankkiminen on mahdotonta taikka kohtuuttoman vaikeata tai kallista, Eliten on korvattava omaisuus sen käypään arvoon. Asiakkaan kanssa voidaan sopia myös muusta korvauksesta.

Asiakkaan vastuu sopimusrikkomustapauksessa

Asiakas on velvollinen korvaamaan Elitelle ja Toimeksiannon toteuttajalle vahingot viivästyskorkeineen ja kuluineen, jotka aiheutuvat siitä, että Asiakas ei täytä näiden ehtojen tai sopimusten mukaisia velvollisuuksiaan. Tällaisia vahinkoja voivat olla esimerkiksi sopimusrikkomuksen aiheuttamat ylimääräiset kulut ja työ sekä Rahoitusvälineiden hintojen muutoksista aiheutuneet kustannukset. Tämä sopimusehto säilyy voimassa Asiakassopimuksen päättymisestä huolimatta.

Vastuunrajoitus

Sopijapuolet eivät vastaa toiselle sopijapuolelle aiheutuneesta välillisestä vahingosta.

Lisäksi Elite ei vastaa Asiakkaalle mahdollisesti aiheutuvasta taloudellisesta vahingosta kuten esimerkiksi tulon menetyksestä, saamatta jääneestä tuotosta, kurssitappiosta, muissa sopimus-suhteissa aiheutuvista häiriöistä, kolmannen osapuolen vaatimuksista taikka muusta Eliten taholta vaikeasti ennakoitavasta vahingosta.

Elite ei vastaa Markkinapaikan toiminnasta tai sen mahdollisesti Asiakkaalle aiheuttamasta vahingosta. Jos Markkinapaikan toiminnasta aiheutuu Asiakkaalle vahinkoa, Elite ryhtyy kohtuulliseksi katsottaviin toimiin korvauksen perimiseksi Markkinapaikalta sen mukaan kun Markkinapaikan sääntöjen mukaan on mahdollista. Elite maksaa viipymättä Asiakkaalle hänelle kuuluvan osuuden saadusta korvauksesta.

Elite ei vastaa verotukseen tai muuhun lainsäädäntöön mahdollisesti tulevista muutoksista tai niistä aiheutuvista muutoksista Asiakkaan verotukseen tai muihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Eliten vastuurajaus apunaan käyttämiensä suomalaisten tai ulkomaisten sijoituspalveluyritysten, rahastoyhtiöiden tai luottolaitoksen taikka näiden sivukonttorin tai sivuliikkeen toiminnasta on määritelty kohdassa 11.

Elite ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu kolmansilta tahoilta saadusta virheellisestä tiedosta.

Asiakkaan taloudellinen vastuu

Asiakas on tietoinen sijoitustoimintaan liittyvistä riskeistä ja vastaa toimintansa ja sijoituspäätöksensä taloudellisesta tuloksesta ja veroseuraamuksista. Tämä vastuu on Asiakkaalla siitä riippumatta, onko Elite suorittanut Asiakasta tai Rahoitusvälinettä koskevan soveltuvuus- ja asianmukaisuusarvioinnin tai onko Asiakkaalle annettu sijoitusneuvontaa sijoituspäätöstä varten.

Asiakas on tietoinen siitä, että sijoituspäätöstä ei voida perustaa pelkästään Rahoitusvälinettä koskevaan markkinointiin ja markkinointimateriaaliin, vaan Rahoitusvälinettä koskeviin tietoihin kokonaisuudessaan. Ennen sijoituspäätöksen tekemistä Asiakkaan tulee tutustua huolellisesti Rahoitusvälinettä koskeviin ehtoihin, ominaisuuksiin ja niistä aiheutuviin velvollisuuksiin, jotta asiakas voi ymmärtää Rahoitusvälineeseen liittyvät riskit sekä sijoituspäätöksestä mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset asiakkaan taloudelliseen asemaan mukaan lukien verovaikutukset. Asiakkaan on syytä perehtyä myös sijoitusmarkkinoihin, erilaisiin sijoitusvaihtoehtoihin ja sijoituspalveluihin.

Sisäpiiriä koskevat säännökset

Asiakas on tietoinen arvopaperimarkkinalain säännöksistä ja lain nojalla annetuista määräyksistä, jotka koskevat kuulumista sijoitustoiminnan kohteena olevien yhtiöiden sisäpiiriin.

Asiakas sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti Elitelle ne yhtiöt, joiden sisäpiiriin hän kuuluu. Elite käy kauppaa sisäpiirisäännösten piiriin kuuluvilla Arvopapereilla vain Asiakkaan erikseen antaman toimeksiannon perusteella. Asiakas vastaa itse siitä, että hän tai hänen lukuunsa toimiva yhteyshenkilö noudattaa toimeksiantoja antaessaan sisäpiirisääntelyä. Asiakas on itse velvollinen tekemään ilmoitukset asianomaisen yhtiön sisäpiirikisteriin.

Asiakkaan on myös välittömästi ilmoitettava Elitelle tällaisissa tiedoissa tapahtuneet muutokset.

Ylivoimainen este

Sopijapuoli ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu ylivoimaisesta esteestä.

Ylivoimaisella esteellä tarkoitetaan sellaista seikkaa, joka estää sopijapuolen täyttämästä velvoitettaan ja on ennalta arvaamaton, sopijapuolen toimin torjumaton ja kausaalisessa suhteessa velvoitteen täyttämättä jättämiseen. Ylivoimainen este voi olla muun muassa häiriö sähkön jakelussa, tietoliikenteessä tai tietojärjestelmissä, tulipalo, luonnonmullistus, maanjäristys, sota, kapina ja lakko, työsulku tai muu työtaistelutoimenpide.

Sopijapuoli voi vedota ylivoimaiseen esteeseen vain, jos esteestä on ilmoitettu toiselle sopijapuolelle niin pian kuin se on ollut mahdollista tai sopijapuolella on muutoin ollut este tiedossa. Vastuusta vapautumisen edellytyksenä on lisäksi, että sopijapuoli on pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan rajoittamaan toiselle sopijapuolelle aiheutuvaa vahinkoa.

Eliten huolellisuusvelvoite ja epäilyttävät liikkeet

Asiakas vakuuttaa, ettei Toimeksiantojen välitykseen käytettyjen ja säilytykseen jätettyjen varojen alkuperään liity epäilyttäviä tai rikollisia piirteitä.

Jos Elite kuitenkin havaitsee, että Asiakkaan Toimeksiantojen rakenne tai suuruus, yrityksen koko tai sen toimipaikan sijainti poikkeaa tavanomaisesta tai niillä ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta taikka ne eivät sovi yhteen Asiakkaan taloudellisen tilanteen tai liikkeiden kanssa, Eliten on rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain ja muiden rahanpesua koskevien säännösten mukaisesti asianmukaista huolellisuutta noudattaen selvittävät perusteet ja tarkoitus sen palvelujen käytölle.

Jos Elitellä on edellä tarkoitetun huolellisuusvelvoitteen täyttyään tai muutoin syytä epäillä liikkeeseen sisältyvien varojen laillista alkuperää, käyttöä rikoslaissa tarkoitetun terrorismin rahoittamiseen tai sisäpiiritiedon väärinkäyttöä, sillä on velvollisuus keskeyttää liiketoimi lisäselvityksiä varten tai kieltäytyä siitä sekä aina viipymättä ilmoitettava asiasta Rahanpesun selvittelykeskukselle tai muulle laissa määrätylle viranomaiselle ja annettava tälle sen pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi. Jos Elitellä on syytä epäillä markkinoiden väärinkäyttöä arvopaperimarkkinalain vastaisesti, Eliten on viipymättä ilmoitettava asiasta Finanssivalvonnalle tai muulle laissa määrätylle viranomaiselle.

Jos liikkeimestä kieltäytyminen tai sen keskeyttäminen todennäköisesti vaikeuttaisi liiketoimen edunsaajan selville saamista, voidaan liiketoimi kuitenkin toteuttaa, jonka jälkeen asiasta on välittömästi ilmoitettava Rahanpesun selvittelykeskukselle tai muulle laissa määrätylle viranomaiselle. Lain mukaan Elite ei saa paljastaa ilmoituksen tekemistä sille, johon epäily kohdistuu.

Rahanpesun selvittelykeskus tai muu viranomainen voi antaa Elitelle määräyksen pidättäytymisestä toteuttamasta liiketoimintaa enintään viiden (5) pankkipäivän ajaksi, jos tällainen pidättäytyminen on tarpeen viranomaisen esitutkintatoimenpiteitä varten.

Asiakas on tietoinen siitä, että jos Elite epäilee Asiakkaan liiketoimessa lain vastaista sisäpiiritiedon väärinkäyttöä tai Arvopaperin kurssin vääristämistä, Eliten on ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle eikä Elite saa paljastaa ilmoituksen tekoa Asiakkaalle. Elite vastaa tällöin Asiakkaan taloudellisesta vahingosta vain, jos Elite ei ole noudattanut sellaista huolellisuutta, jota siltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia.

14 SOPIMUSEHTOJEN SOVELTAMINEN, MUUTTAMINEN, IRTISANOMINEN JA SIIRTÄMINEN

Asiakassopimuksen soveltaminen

Asiakas hyväksyy nämä Asiakassopimuksen ehdot itseään sitovaksi saatuaan ne tiedoksi ja käyttäessään Eliten palveluita. Näitä Asiakassopimuksen ehtoja noudatetaan Eliten ja Asiakkaan välisessä sijoituspalvelun tai oheispalvelun tarjoamista koskevassa sopimussuhteessa riippumatta siitä, ovatko Asiakas ja Elite allekirjoittaneet asiakassopimuksen.

Ehtojen muuttaminen

Elitellä on oikeus muuttaa yksipuolisesti näitä ehtoja, muiden palveluidensa ehtoja ja palveluidensa hinnastoja. Muutos tulee voimaan sen kalenterikuukauden alusta, joka alkaa yhden (1) kuukauden kuluttua siitä, kun Asiakas on näissä sopimusehdoissa tarkoitettulla tavalla saanut kirjallisesti tiedon muutoksesta. Mikäli Asiakas ei hyväksy muutosta, Asiakkaalla on oikeus irtisanoa sopimuksensa päättymään sopimusehtojen mukaisesti ilmoittamalla siitä Elitelle viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen muutoksen voimaantuloa. Irtisanominen tulee voimaan sinä päivänä, jona muutos olisi tullut voimaan.

Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Asiakkaalla on oikeus irtisanoa sopimus päättymään viiden (5) pankkipäivän kuluttua siitä, kun Elite on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen.

Elitellä on oikeus irtisanoa sopimus päättymään kymmenen (10) pankkipäivän kuluttua siitä, kun Elite on lähettänyt irtisanomisilmoituksen. Elitellä irtisanomisaika on kuitenkin kolmekymmentä (30) kalenteripäivää niissä tapauksissa, joissa Asiakas ei ole Ammattimainen Asiakas tai Hyväksyttävä Vastapuoli. Irtisanominen tulee tehdä kirjallisesti.

Sopijapuolilla on oikeus purkaa sopimus ilman irtisanomisaikaa, mikäli toinen sopijapuoli

- on olennaisesti jättänyt täyttämättä näiden ehtojen tai sopimuksen mukaiset velvoitteensa tai muulla olennaisella tavalla rikkonut näitä ehtoja tai sopimuksen ehtoja;
- asetetaan yrityssaneeraukseen, selvitystilaan tai konkurssiin taikka muutoin on perusteltua syytä olettaa toisen sopijapuolen tulleen maksukyvyttömäksi tai kuolee.

Ellei Asiakkaan kanssa toisin sovita, ennen Asiakassopimuksen irtisanomista tai purkamista annetut toteuttamatta olevat Toimeksiannot peruutetaan sopimuksen irtisanomisen tai purkamisen jälkeen, jos Toimeksiantojen peruuttaminen Toimeksiannon

toteuttajan kanssa on mahdollista. Toteutuneet Rahoitusvälineiden osto- ja myyntitoimeksiannot selvitetään loppuun saakka.

Eliten on luovutettava sen hallussa oleva Asiakkaan omaisuus Asiakkaalle edellyttäen, että Asiakas on ensin suorittanut Eliten kaikki Asiakkaalta olevat saatavat.

Sopimuksen siirtäminen

Sopimus sitoo sopijapuolia sekä heidän lakimääräisiä seuraajiaan. Asiakas ei ole oikeutettu siirtämään sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksiaan ulkopuoliselle ilman Eliten suostumusta.

Elite saa kuitenkin ilman Asiakkaan suostumusta siirtää joko kaikki tai osan näiden ehtojen ja sopimusten mukaisista velvoitteistaan Konserniyhteisölle.

15 MUUT EHDOT

Riitaisuusien ratkaiseminen ja sovellettava laki

Näistä ehdoista ja sopijapuolten välisistä sopimuksista johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan neuvotteluteitse. Mikäli sopimusosapuolet eivät pääse neuvotteluteitse ratkaisuun riitaisuudet ratkaistaan näistä ehdoista ja sopijapuolten välisistä sopimuksista johtuvat riitaisuudet Helsingin kärjäoikeudessa, ellei kuluttajana pidettävä ei-ammattimainen Asiakas vaadi asian käsittelyä sen paikkakunnan yleisessä alioikeudessa, jonka tuomiopiirissä hänellä on asuinpaikkansa. Asiakkaan on tehtävä näihin ehtoihin ja sopimuksiin perustuvat huomautuksensa Elitelle kirjallisesti.

Siltä osin kun näissä sopimusehdoissa on lakiviittauksia, sovelletaan näiden osalta kulloinkin voimassa olevia säännöksiä. Sijoituspalvelun tarjoamiseen, sijoituspalveluita koskeviin sopimuksiin ja näihin sijoituspalvelun yleisiin ehtoihin sovelletaan Suomen lakia, kuitenkin niin, että kansainvälisyksityisoikeudellisia lainvalintaa koskevia sääntöjä ei sovelleta.

ELITE VARAINHOITO OYJ:N
OMAISUUDENHOIDON YLEISET EHDOT

1 SOPIMUKSEN TARKOITUS JA MÄÄRITELMÄT

Sopimuksen tarkoitus

Omaisuu-denhoitaja hoitaa Asiakkaan Omaisuutta itsenäisesti. Sopimus kattaa ainoastaan Sopimuksen mukaisen Omaisuudenhoidon. Asiakas ymmärtää ja hyväksyy, että Omaisuudenhoitajalla ei ole velvollisuutta huolehtia muusta kuin Sopimuksessa yksilöidyn Omaisuuden hoitamisesta sovitun sijoitusstrategian ja näiden ehtojen mukaisesti.

Asiakkaalla on oikeus halutessaan saada tietoa eturistiriitoihin sovellettavista toimintaperiaatteista. Omaisuudenhoitaja toimii Finanssivalvonnan valvonnassa ja harjoittaa omaisuudenhoidon annettua toimiluvan perusteella sijoituspalvelutoimintaa. Omaisuudenhoitaja, joka on sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys, on Sijoittajien korvausrahaston jäsen.

Määritelmät**Ammattimainen Asiakas**

Ammattimaisella Asiakkaalla tarkoitetaan Asiakasta, joka on arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettu ammattimainen asiakas. Ammattimaisuuden edellytyksenä on muun muassa, että Asiakkaan sijoitustoiminta on laajuutensa, säännöllisyytensä ja organisaationsa puolesta ilmeisen ammattimaista.

Arvopaperi ja arvo-osuus

Arvopaperilla ja arvo-osuudella tarkoitetaan arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua todiste- tai arvo-osuusmuotoista arvopaperia.

Arvopaperinvälittäjä

Arvopaperinvälittäjällä tarkoitetaan viranomaiselta luvan saanutta ja viranomaisen valvonnan alaista yhteisöä, jota Omaisuudenhoidtaja käyttää tarvittaessa kulloinkin annettavien osto- ja myyntitoimeksiantojen toteuttamisessa Asiakkaan lukuun.

Asiakas

Asiakkaalla tarkoitetaan omaan lukuunsa suhteessa Omaisuudenhoidtajaan toimivaa sopijapuolta, jonka Omaisuudenhoidtaja on hyväksynyt asiakkaakseen.

Hoitotili

Hoitotilillä tarkoitetaan Omaisuudenhoidtajan Asiakkaan nimissä avaamaa pankkitiliä Omaisuuteen sisältyvien rahavarojen säilyttämistä ja toimeksiantojen maksuliikennettä varten.

Markkinapaikka

Markkinapaikalla tarkoitetaan arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua julkista kaupankäyntiyhteisöä ja monenkeskistä kaupankäyntiyhteisöä sekä kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termeillä annettussa laissa tarkoitettua optioyhteisöä, niitä muussa valtiossa kuin Suomessa vastaavaa kaupankäyntiyhteisöä sekä koti- tai ulkomaista selvitysyhteisöä.

Markkinasäännöt

Markkinasäännöillä tarkoitetaan lainsäädännön perusteella annettuja päätöksiä ja viranomaismääräyksiä ja -ohjeita sekä markkinapaikkojen ja selvitysyhteisöjen

Omaisuu-denhoitaja

Omaisuu-denhoitajalla tarkoitetaan viranomaiselta luvan saanutta ja viranomaisen valvonnan alaista yhteisöä, joka hoitaa Asiakkaan omaisuutta Sopimuksen perusteella.

Omaisuu-denhoito

Omaisuu-denhoidolla tarkoitetaan Omaisuudenhoidtajan sopimuksen mukaista oikeutta itsenäisesti hoitaa Asiakkaan Omaisuutta.

Omaisuu-suus

Omaisuu-della tarkoitetaan Sopimuksen kohteena olevia Asiakkaan rahavaroja ja Rahoitusvälineitä sekä näiden tuottoa, niihin liittyviä oikeuksia ja saamia sekä niiden sijaan tullutta omaisuutta.

Rahoitusväline

Rahoitusvälineellä tarkoitetaan Omaisuudenhoidon kohteena olevaa Arvopaperia. Näissä ehdoissa Rahoitusvälineellä tarkoitetaan myös muuta siirrettävissä olevaa oikeutta tai sitoumusta.

Sijoittajien korvausrahasto

Sijoittajien korvausrahastolla tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua sijoittajien korvausrahastoa. Rahastosta voidaan korvata maksukyvyttömyyden perusteella Asiakkaalle tämän sijoituspalveluyritykseltä oleva riidaton saatava. Korvauksen määrä on yhdeksän kymmenesosaa (9/10) saatavan määrästä, kuitenkin enintään 20.000 euroa. Rahastosta ei makseta korvausta Ammattimaiselle Asiakkaalle.

Selvitysyhteisö

Selvitysyhteisöllä tarkoitetaan viranomaiselta luvan saanutta ja viranomaisen valvonnan alaista koti- tai ulkomaista yhteisöä, jonka tehtävänä on selvittää markkinapaikalla toteutetut toimeksiannot.

Säilyttäjä

Säilyttäjällä tarkoitetaan viranomaiselta luvan saanutta ja viranomaisen valvonnan alaista koti- tai ulkomaista säilytisyhteisöä, joka säilyttää Asiakkaan Omaisuutta erillisen säilytys-sopimuksen perusteella.

Sopimus

Sopimuksella tarkoitetaan Asiakkaan ja Omaisuudenhoidtajan välillä solmittua omaisuudenhoidtosopimusta.

Vertailukohde

Vertailukohteella tarkoitetaan rahoitusvälineiden arvonkehitystä kuvaavaa indeksiä, jota käytetään Omaisuuden tuoton vertailussa tai Omaisuudenhoidon mallina.

Yhteissijoitusyritys

Yhteissijoitusyrityksellä tarkoitetaan ulkomaista sijoitusrahastoa ja siihen rinnastettavaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavaa ulkomaista yritystä.

2 OMAISUUDEN HOIDON EHDOT

Valtuutus

Asiakas valtuuttaa Omaisuudenhoitajan hoitamaan itsenäisesti Omaisuutta Asiakkaan lukuun Sopimuksen mukaisesti (täyden valtakirjan omaisuudenhoito).

Asiakas valtuuttaa Omaisuudenhoitajan tarvittaessa avaamaan Asiakkaan nimissä tarvittavat pankki-, arvo-osuus- ja muut omaisuudenhoitoon liittyvät tilit ja säilytykset sekä solmimaan niihin liittyvät sopimukset Asiakkaan puolesta.

Asiakas antaa Omaisuudenhoitajalle käyttöoikeuden Sopimuksen kohteena oleviin Asiakkaan tileihin ja säilytyksiin. Omaisuudenhoitajan käyttöoikeus ja valtuutus koskee kaikkia niitä toimia, jotka ovat tarpeellisia Sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi. Asiakkaalla ei ole käyttöoikeutta edellä mainittuihin tileihin eikä säilytyksiin Sopimuksen voimassaoloaikana.

Omaisuudenhoitajalla on oikeus antaa Asiakasta sitovia toimeksiantoja sekä edustaa Asiakasta kaikissa Omaisuudenhoitoon liittyvissä asioissa. Omaisuudenhoitajan antamat tai vastaanottamat tahdonilmaisut velvoittavat Asiakasta sekä luovat Asiakkaalle oikeuksia ja velvollisuuksia siten kuin Asiakas olisi ne itse antanut tai vastaanottanut.

Omaisuudenhoitajalla on oikeus Asiakasta kuulematta käyttää apulaista Sopimuksen mukaisten velvollisuuksiensa täyttämiseksi. Apulaisella on oltava viranomaisen lupa toiminnalleen. Omaisuudenhoitaja sitoutuu valitsemaan apulaisen huolellisesti ja vastaa Asiakkaalle siitä, että Omaisuudenhoito on Sopimuksen mukaista.

3 SOPIMUKSEN PIIRIIN KUULUVA OMAISUUS

Omaisuudenhoidon toimenpiteiden alainen Omaisuus

Sopimuksen piiriin kuuluu sen liitteessä 1 yksilöidyt Asiakkaan Omaisuudenhoitajan asiakasvaratilille siirtämät varat sekä tällaisen omaisuuden tuotot, siihen liittyvät oikeudet ja muut saamisesta edellyttäen, että Omaisuudenhoitajalla on tosiasiallinen mahdollisuus hoitaa Omaisuutta Sopimuksen mukaisesti.

Mikäli Sopimuksen piiriin kuuluvalle Omaisuudelle avataan Sopimuksen liitteessä 1 mainitsematon tili tai säilytys, on tästä ilmoitettava Asiakkaalle.

Asiakkaan rahavarat säilytetään erillään Omaisuudenhoitajan omista varoista Omaisuudenhoitajan erillisellä asiakasvaratilillä kotimaisessa tai ulkomaisessa luottolaitoksessa. Rahavaroille ei makseta korkoa.

Sopimuksen piiriin siirrettävät Arvopaperit

Mikäli Asiakkaan Arvopapereita siirretään tämän Sopimuksen piiriin, käyttää Omaisuudenhoitaja omaisuudenhoidon raportoinnissa Arvopapereiden alkuperäisiä hankintahintoja, mikäli Asiakas ilmoittaa alkuperäiset hankintahinnat ja niihin liittyvät

kulut ennen omaisuudenhoidon aloittamista Omaisuudenhoitajalle. Omaisuudenhoitajalla on oikeus luottaa Asiakkaan antamiin tietoihin.

Mikäli Asiakas ei ilmoita alkuperäisiä hankintahintoja kuluineen, Omaisuudenhoitaja käyttää raportoinnissa siirtopäivän markkinahintoja. Viimeksi mainitussa tapauksessa Omaisuudenhoitajan verotusta varten verottajalle ja Asiakkaalle toimitettavat tiedot eivät ole oikein ja Asiakkaan tulee oma-aloitteisesti korjata ne verotustaan varten.

Omaisuudenhoidon alaisen omaisuuden määrän muuttaminen

Asiakkaalla on oikeus lisätä tai vähentää Sopimuksen piiriin kuuluvan Omaisuuden määrää Sopimusta muutoin muuttamatta ilmoittamalla asiasta Sopimuksen kohdan 7 mukaisesti kirjallisesti Omaisuudenhoitajalle.

Omaisuuden lisäyksen tultua Omaisuudenhoitajan hallintaan asiakasvaratilille ja Omaisuudenhoitajan saatua siitä tiedon Omaisuuden lisäys liitetään Omaisuuteen ja sijoitetaan sijoituspolitiikan ja muiden Sopimuksen ehtojen mukaisesti kohtuullisessa ajassa huomioon ottaen markkinoiden olosuhteet ja toimintaviiveet.

Mikäli Omaisuuden vähentäminen edellyttää Omaisuuden myymistä, tästä on ilmoitettava Omaisuudenhoitajalle vähintään kaksi viikkoa ennen aiottua Omaisuuden vähentämistä. Omaisuudenhoitaja ei siirrä Omaisuutta Asiakkaan osoittamalle tilille Sopimuksen ulkopuolelle ennen kuin se on vastaanottanut suoritukset Omaisuuden myynnistä.

Mikäli Omaisuuden siirtäminen Sopimuksen ulkopuolelle johtaa tilanteeseen, jossa varainhoito tai sen edellytykset eivät Omaisuudenhoitajan käsityksen mukaan vastaa Sopimuksessa sovitua tai Sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttäminen vaarantuu, on Omaisuudenhoitajalla oikeus irtisanoa Sopimus Sijoituspalvelun asiakkassopimuksen yleisten sopimusehtojen kohdan 13 mukaisesti.

Mikäli Omaisuuden vähentämisen tai muun Asiakkaan pyytämän toimenpiteen seurauksena Asiakkaan Omaisuus ei riitä kattamaan jo tehdyistä sijoituksista aiheutuvia maksuja tai muita Sopimuksen mukaisia palkkioita tai kuluja, on Omaisuudenhoitajalla oikeus erikseen laskuttaa Asiakkaalta tällaiset palkkiot, kulut ja maksut.

Asiakkaan varoja voidaan palauttaa ilman erillistä kirjallista ohjetta vain Asiakkaan ilmoittamalle Sopimuksessa yksilöidylle vastatilille.

4 OMAISUUDEN OMISTUSOIKEUS

Omistusoikeus Omaisuuteen tai siitä saatuun lunastusarvoon kuuluu Asiakkaalle.

5 OMAISUUDENHOITOON LIITTYVIEN TEHTÄVIEN HOITAMINEN

Omaisuudenhoitaja noudattaa Asiakasta kohtaan kaikessa toiminnassaan sijoituspalvelulaisissa kulloinkin säädettyjä sijoituspalvelun tarjoajan velvollisuuksia. Omaisuudenhoitaja ja sen henkilökunta ovat sitoutuneet noudattamaan Elite-konsernin kaupankäyntiohjetta, joka on laadittu ottaen huomioon Finanssialan Keskusliitto ry:n arvopaperikaupankäyntiä koskevan ohjeen tai sitä vastaavan ohjeistuksen, joka koskee henkilökunnan kaupankäyntiä.

Omaisuudenhoitaja hoitaa Asiakkaan Omaisuutta Omaisuudenhoitajan kulloinkin voimassa olevien Omaisuudenhoitoa koskevien toimintaperiaatteiden mukaisesti, jollei Asiakas anna

erityisiä, toimintaperiaatteista poikkeavia ohjeita. Kun Asiakas antaa Omaisuuttaan Omaisuudenhoitajan hoidettavaksi, Asiakkaan katsotaan hyväksyneen Omaisuudenhoitajan kulloinkin voimassa olevat Omaisuudenhoitoa koskevat toimintaperiaatteet.

Asiakkaan mahdollisesti antama, Omaisuudenhoitajan kulloinkin voimassa olevista Omaisuudenhoitoa koskevista toimintaperiaateista poikkeava erityinen ohje saattaa ohjeen sisältämien tekijöiden osalta toimeksiantokohtaisesti estää Omaisuudenhoitajaa toteuttamasta sellaisia toimintaperiaatteiden mukaisia toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saavuttaa Asiakkaan kannalta paras mahdollinen tulos.

Asiakas hyväksyy palvelutarjoajan tiedonantovelvollisuutta koskevien tietojen, kuten Omaisuudenhoitajan toimeksiantojen toteuttamisperiaatteiden, muutoksista ilmoittamisen tapahtuvan Omaisuudenhoitajan internetsivuilla. Muutokset ja päivitykset tulevat voimaan sinä päivänä, kun ne julkaistaan Omaisuudenhoitajan internetsivuilla.

Omaisuudenhoidon rajoitukset

Omaisuudenhoitaja sijoittaa Sopimuksen nojalla itsenäisesti Asiakkaan Omaisuutta eri Rahoitusvälineisiin liitteen 1 mukaisesti. Rahoitusvälineet on kuvattu Sopimuksen liitteessä 1. Rahoitusvälineisiin liittyvät mahdolliset määrälliset vähimmäis- tai enimmäisrajoitukset on määritelty liitteessä 1.

Sijoitusrajoitukset on määritelty osuutena Asiakkaan Omaisuuden kulloisestakin kokonaisarvosta. Sijoitusrajoituksia määriteltäessä Rahoitusvälineet arvostetaan Sopimuksen kohdan 5 mukaisesti.

Sopimuksen voimaantulon alkuvaiheessa sekä Omaisuuden tai markkinaolosuhteiden muuttuessa tai muissa vastaavissa tilanteissa Omaisuudenhoitaja varaa Asiakkaan etu huomioon ottaen kohtuullisen ajan sopimuksen mukaisten sijoitusrajoitusten saavuttamiseksi.

Omaisuuden arvostaminen

Omaisuuteen kuuluvat Rahoitusvälineet arvostetaan ensisijaisesti julkisista markkinainformaatiojärjestelmistä saataviin päivän päätöshintoihin. Rahastot arvostetaan viimeisimpään saatavilla olevaan rahasto-osuuden arvoon. Tarvittaessa valuuttakurssinoteerauksina käytetään Euroopan keskuspankin päivittäin julkaisemia viitekursseja. Mikäli edellä mainittua arvostusta ei ole saatavissa, voidaan Rahoitusvälineet arvostaa myös muilla markkina-arvoa kuvaavilla perusteilla.

Raportoitu tuotto perustuu Omaisuuden arvonnousuun raportointijaksolla. Omaisuuden tuotto raportointijaksolla ilmoitetaan kokonaistuotona vuositasolla kustannuksilla vähennettynä. Omaisuuden tuottoa määriteltäessä Omaisuudenhoidosta perittäviä palkkioita ei oteta huomioon. Omaisuuden lisäykset ja varojen nostot huomioidaan tuottolaskelmassa siltä ajalta, jolloin Omaisuus on kuulunut Omaisuudenhoidon piiriin.

Omaisuutta lisättäessä lisäys otetaan laskelmassa huomioon lisäystä seuraavasta pankkipäivästä alkaen, edellyttäen että Omaisuudenhoitaja on hyväksynyt varat Omaisuudenhoidon piiriin. Tuottovertailu tehdään vastaavasti kulloinkin Omaisuudenhoidon piiriin kuuluvan Omaisuuden osalta.

Raportointikaudella tilitetyt osingot, korot ja muut tuotot sekä maksetut palkkiot ilmoitetaan tuotto- ja palkkiolajeittain.

Sijoituspäätösten tekeminen, sijoitusstrategia ja tuottotavoitteeseen liittyvä riskitaso

Omaisuudenhoitaja hoitaa Omaisuutta itsenäisesti ja tekee sijoituspäätöksiä Asiakkaan lukuun parhaaksi katsomallaan tavalla ottaen huomioon Sopimuksen liitteessä 1 määritellyt sijoitusrajoitukset ja muut Sopimuksen ehdot. Omaisuudenhoitaja toimii alalla yleisesti noudatettavan käytännön mukaisesti huolellisesti ja ammattitaitoisesti.

Asiakas ymmärtää ja hyväksyy eri Rahoitusvälineisiin liittyvät riskit sekä Omaisuudenhoitajan oikeuden käydä kauppaa Rahoitusvälineillä itsenäisesti Asiakkaan puolesta ja lukuun.

Asiakas vastaa yksin sijoitustoiminnan taloudellisesta tuloksesta, olipa kyse tehdystä tai tekemättä jätetystä toimenpiteestä. Asiakas vastaa yksin Omaisuudenhoidosta johtuvista veroseuraamuksista sekä Omaisuudenhoidon mahdollisista vaikutuksista Asiakkaan muihin sopimussuhteisiin sekä oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Tämä vastuu on Asiakkaalla siitä riippumatta, onko Omaisuudenhoitaja suorittanut Asiakasta tai Rahoitusvälineitä koskevan soveltuvuus- ja asianmukaisuusarvioinnin tai katsotaanko Asiakkaan saaneen sijoitusneuvontaa ennen Omaisuudenhoitosopimuksen tekemistä.

Asiakas on myös tietoinen siitä, että sijoituspäätöstä ei tule perustaa Rahoitusvälineitä tai sijoituspalvelua koskevaan markkinointiin ja markkinointimateriaaliin vaan Rahoitusvälineitä tai sijoituspalvelua koskeviin tietoihin kokonaisuudessaan.

Asiakkaan oikeus antaa Omaisuutta koskevia ohjeita ja toimeksiantoja

Asiakas voi perustellusta syystä antaa Omaisuutta koskevia toimeksiantoja ja ohjeita Omaisuudenhoitajalle. Asiakkaalla ei ole oikeutta antaa kolmansille Omaisuutta koskevia toimeksiantoja. Asiakkaan on annettava mahdolliset toimeksiannot ja ohjeet kirjallisesti Sijoituspalvelun asiakassopimuksen yleisten sopimusehtojen kohdan 9 mukaisesti.

Mikäli Omaisuudenhoitaja katsoo, että Omaisuudenhoitoon liittyvä Asiakkaan antama toimeksianto tai ohje on ristiriidassa Asiakkaan aikaisemmin antaman toimeksiannon tai ohjeen, Sopimuksen tai Asiakkaan edun kanssa, Omaisuudenhoitajan tulee ennen toimeksiannon toteuttamista tai ohjeen noudattamista ilmoittaa tästä Asiakkaalle.

Mikäli Asiakas ei muuta toimeksiantoaan tai ohjettaan, Omaisuudenhoitajalla on oikeus kieltäytyä noudattamasta Asiakkaan antamia toimeksiantoja tai ohjeita.

Mikäli Asiakkaan antamat Omaisuutta koskevat ohjeet tai toimeksiannot johtaisivat tilanteeseen, jossa Omaisuudenhoitajan käsityksen mukaan Omaisuudenhoito tai sen edellytykset eivät vastaa Sopimuksessa sovittua tai Sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttäminen vaarantuu, Omaisuudenhoitaja voi edellyttää, että kyseisen toimeksiannon tai ohjeen toteuttamisen ehtona on toimeksiannon tai ohjeen kohteena olevan Omaisuuden siirtäminen Sopimuksen ulkopuolelle, jolloin Sopimuksen mukaisia tavoitteita tai muita määräyksiä ei sovelleta.

Mikäli Omaisuuden siirtäminen Sopimuksen ulkopuolelle johtaa tilanteeseen, jossa Omaisuudenhoito tai sen edellytykset eivät Omaisuudenhoitajan käsityksen mukaan vastaa Sopimuksessa sovittua tai Sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämisen vaarantuu, on Omaisuudenhoitajalla oikeus irtisanoa Sopimus Sijoituspalvelun asiakassopimuksen yleisten sopimusehtojen kohdan 13 mukaisesti.

Asiakas vastaa kaikista yhteyshenkilönsä Asiakkaan lukuun tekemistä toimista. Asiakas on velvollinen välittömästi ilmoittamaan Omaisuudenhoitajalle kirjallisesti valtuutuksen lakkaamisesta. Asiakas vastaa valtuutetun yhteyshenkilönsä tekemistä

oikeustoimista siihen asti, kunnes Omaisuudenhoitaja on vastaanottanut valtuutuksen lakkaamista koskevan ilmoituksen ja Omaisuudenhoitajalla on ollut kohtuullinen aika päivittää valtuutuksen lakkaamistieto tietojärjestelmiinsä.

Poikkeukset sovittuun sijoitusstrategiaan

Sopimuksesta poikkeavasta sijoitustoiminnasta sekä Sopimuksesta poikkeavien Rahoitusvälineiden käytöstä sovitaan aina erikseen kirjallisesti. Mikäli Sopimuksen liitteessä 1 sovitut sijoitusrajoitukset ylitetään tai sovitusta sijoitusstrategiasta poiketaan Omaisuudenhoitajasta riippumattomasta syystä väliaikaisesti, Omaisuudenhoitajan tulee pyrkiä niin pian kuin mahdollista korjaamaan tilanne Sopimuksen mukaiseksi.

Omaisuudenhoitajalla on oikeus tilapäisesti poiketa sovitusta sijoitusstrategiasta, mikäli Omaisuudenhoitaja katsoo Asiakkaan edun tätä vaativan. Syynä voi tällöin olla esimerkiksi yleinen markkinatilanne tai tiettyjä Rahoitusvälineitä koskevat toimenpiteet, joilla saattaa olla olennaista vaikutusta Rahoitusvälineiden arvoon. Omaisuudenhoitaja on velvollinen ilmoittamaan tällaisesta poikkeamisesta jälkikäteen Asiakkaalle.

Mikäli Sopimuksen liitteessä 1 sovitun sijoitusstrategian voidaan katsoa olevan Asiakkaalle epäedullinen tai muutoin sopimaton, tai mikäli sijoitusstrategia on Asiakkaan ohjeiden johdosta muuttunut siten, ettei se vastaa sovitua, osapuolten tulee muuttaa Sopimuksen liitettä 1 muuttunutta sijoitusstrategiaa vastaavaksi. Mikäli Sopimusta ei tällaisessa tilanteessa kuitenkaan muuteta, on molemmilla osapuolilla oikeus irtisanoa sopimus Sijoituspalvelun asiakassopimuksen yleisten sopimusehtojen kohdan 13 mukaisesti.

6 OSTO- JA MYYNTITOIMEKSIANNOT SEKÄ SÄILYTYKSESSÄ OLEVAA OMAISUUTTA KOSKEVAT EHDOT

Toimeksiantojen antaminen

Omaisuudenhoitajan Asiakkaan puolesta ja lukuun antamiin osto- ja myyntitoimeksiantoihin sovelletaan Omaisuudenhoitajan Asiakkaan lukuun Arvopaperivälittäjän kanssa solmimaa sopimusta sekä vallitsevia Markkinasääntöjä. Kyseinen sopimus sekä Markkinasäännöt tulevat sovellettavaksi myös Asiakkaan Omaisuudenhoitajalle antamiin ohjeisiin ja toimeksiantoihin.

Omaisuudenhoitajan Asiakkaan puolesta ja lukuun antamiin merkintä- ja lunastustoimeksiantoihin sovelletaan Omaisuudenhoitajan ja toimeksiannon vastaanottaneen rahastoyhtiön tai yhteissijoitusyrityksen välistä sopimusta. Kyseinen sopimus tulee sovellettavaksi myös Asiakkaan Omaisuudenhoitajalle antamiin ohjeisiin ja toimeksiantoihin.

Muut Omaisuudenhoitajan oikeudet ja velvollisuudet

Omaisuudenhoitajalla on oikeus ryhtyä kaikkiin toimiin, jotka ovat tarpeen Asiakkaan Omaisuuden ja oikeuksien turvaamiseksi. Omaisuudenhoitajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ryhtyä muihin kuin Sopimuksessa mainittuihin tai Asiakkaan kanssa erikseen kirjallisesti sovittuihin toimenpiteisiin.

Sopimuksen piiriin kuuluvan Omaisuuden säilytys

Omaisuutta säilytetään Eliten sijoituspalveluiden yleisten sopimusehtojen kohtien Asiakasvarat ja Rahoitusvälineiden säilytys mukaisesti.

Arvo-osuusmuotoiset Rahoitusvälineet säilytetään Asiakkaan nimiin avatulla arvo-osuustilillä. Ulkomaisia Arvopapereita ei

yleensä rekisteröidä Asiakkaan nimiin vaan niitä säilytetään Säilyttäjän nimiin avatulla ulkomaisen alisäilyttäjän hallussa olevilla tileillä, joihin sovelletaan paikallista lainsäädäntöä.

Omaisuudenhoitaja solmii Asiakkaan nimissä ja lukuun arvopaperisäilytyksestä koskevan sopimuksen huolellisesti valitsemansa Säilyttäjän kanssa.

Asiakas valtuuttaa Sopimuksen allekirjoituksella Omaisuudenhoitajan pyytämään ja saamaan Säilyttäjältä kaikki omaisuudenhoitoa varten tarpeelliset tiedot sekä antamaan Säilyttäjälle Omaisuutta koskevia ohjeita ja määräyksiä.

7 PALKKIO

Asiakkaalta Sopimuksen nojalla veloitettavat palkkiot ja maksut on määritelty Sopimuksen liitteenä 1 olevassa hinnastossa.

8 TOIMEKSIANTOJEN, OHJEIDEN JA MUIDEN ILMOITUSTEN JÄTTÄMINEN

Kaikki Sopimuksen mukaiset Omaisuudenhoitoon liittyvät toimeksiannot, ohjeet ja muut ilmoitukset, jotka edellä on määrätty tehtäväksi kirjallisesti, on annettava kirjeitse, sähköpostitse tai telefaksilla. Osapuolet voivat myös sopia, että yhteydenpito järjestetään muulla tavalla, esimerkiksi internetin välityksellä.

Ellei muuta osoiteta, osapuolen katsotaan saaneen kirjeitse lähetetyn ilmoituksen tiedoksi seitsemän (7) kalenteripäivän kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Mikäli Asiakkaan toimipaikka on ulkomailla, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen neljän-toista (14) kalenteripäivän kuluttua ilmoituksen lähettämisestä.

Ellei muuta osoiteta, osapuolen katsotaan saaneen sähköpostilla tai telefaksilla toimitetun toimeksiannon, ohjeen tai muun ilmoituksen tietoonsa sen lähettämistä seuraavana pankkipäivänä.

Kun Asiakkaalle on tiedotettu mahdollisesta Asiakkaan ja Omaisuudenhoitajan tai Asiakkaan ja Omaisuudenhoitajan toisen asiakkaan välisestä eturistiriitatilanteesta, Asiakkaan katsotaan hyväksyneen tilanteen, jollei hän viipymättä reklamoi Omaisuudenhoitajalle tästä. Asiakas saa pyynnöstään lisätietoja eturistiriitatilanteesta.

Asiakkaan on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava Omaisuudenhoitajalle antamissaan tiedoissa tapahtuneista muutoksista kirjallisesti (kirjeitse, telefaksilla tai sähköpostilla) tai sähköisesti. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös Ammattimaisen Asiakkaan asemassa tapahtuneita muutoksia, jotka voivat vaikuttaa asiakasluokitukseen. Omaisuudenhoitaja ei vastaa vahingosta, joka johtuu siitä, että Asiakas ei ole ilmoittanut Omaisuudenhoitajalle edellä mainittujen tietojen muuttumisesta.

Omaisuudenhoitajalla ei ole velvollisuutta ilmoittaa Asiakkaalle mahdollisesta ryhmäkanteesta, joka koskee Toimeksiannon kohteena ollutta tai olevaa Rahoitusvälinettä, vaikka Omaisuudenhoitaja tulee tällaisesta ryhmäkanteesta tietoiseksi.

Omaisuudenhoitoraportti

Omaisuudenhoitaja raportoi Omaisuudenhoidosta Asiakkaalle liitteessä 1 sovitulla tavalla.

Raportit ovat apuna Omaisuuden arvon ja kehityksen seurannassa, eivätkä sellaisenaan ole kirjanpitolain tarkoittamia liike-tapahtuman todentavia tositteita.

Toimeksiantoihin liittyvät ilmoitukset

Omaisuudenhoitaja toimittaa Asiakkaalle pyynnöstä kauppalaskelmat toteutuneista toimeksiannoista. Laskelmasta käy ilmi kaupantekopäivä, toimitusajankohta, toimeksiannon kohteena oleva Rahoitusväline sekä lukumäärä, kauppahinta ja Asiakkaalta perityt kulut.

Verotusta varten tarvittavat tiedot

Omaisuudenhoitaja toimittaa Asiakkaalle tämän verotusta varten tarvitsemat tiedot ennen Asiakkaan velvollisuutta ilmoittaa verottajalle kyseiset tiedot. Omaisuudenhoitaja ei vastaa näiden tietojen oikeellisuudesta. Asiakas on aina velvollinen tarkistamaan verotustaan koskevat tiedot ja korjaamaan niissä mahdollisesti olevat virheellisyudet.

Asiakas on tietoinen siitä, että Omaisuudenhoitajalla voi olla velvollisuus toimittaa Asiakkaan verotusta koskevia tietoja myös suoraan veroviranomaisille.

9 OMAISUUDENHOITAJAN HUOLELLISUUSVELVOITE JA EPÄILYTTÄVÄT LIIKETOIMET

Asiakas vakuuttaa, ettei Omaisuudenhoidon kohteeksi annettujen ja säilytykseen jätettyjen varojen alkuperään liity epäilyttäviä tai rikollisia piirteitä. Jos Omaisuudenhoitaja kuitenkin havaitsee, että Asiakkaan toimeksiantojen rakenne tai suuruus, yrityksen koko tai toimipaikan sijainti poikkeaa tavanomaisesta tai niillä ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta taikka ne eivät sovi yhteen Asiakkaan taloudellisen tilanteen tai liiketoimien kanssa, Omaisuudenhoitajan on rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annettun lain ja muiden rahanpesua koskevien säännösten mukaisesti asianmukaista huolellisuutta noudattaen selvitettävä omaisuudenhoidon perusteet ja tarkoitus sen palveluiden käytölle.

Jos Omaisuudenhoitajalla on edellä tarkoitetun huolellisuusvelvoitteen täytettyään tai muutoin syytä epäillä Omaisuuden lailista alkuperää, käyttöä rikoslaisissa tarkoitetun terrorismin rahoittamiseen tai sisäpiiritiedon väärinkäyttöä, sillä on velvollisuus keskeyttää Omaisuudenhoito lisäselvityksiä varten tai kieltäytyttävä Omaisuudenhoitoon liittyvästä toimenpiteestä sekä aina viipymättä ilmoitettava asiasta Rahanpesun selvittelykeskukselle tai muulle laissa määrätylle viranomaiselle sekä annettava tälle sen pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä asian selvittämiseksi.

Jos Omaisuudenhoitajalla on syytä epäillä markkinoiden väärinkäyttöä arvopaperimarkkinain vastaisesti, Omaisuudenhoitajan on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle tai muulle laissa määrätylle viranomaiselle.

Jos Omaisuudenhoidosta kieltäytyminen tai sen keskeyttäminen todennäköisesti vaikeuttaisi edunsaajan selville saamista, voidaan liiketoimi kuitenkin toteuttaa, minkä jälkeen asiasta on ilmoitettava välittömästi Rahanpesun selvittelykeskukselle tai muulle laissa määrätylle viranomaiselle. Omaisuudenhoitaja ei saa paljastaa ilmoituksen tekemistä lain mukaan sille, johon epäily kohdistuu.

Rahanpesun selvittelykeskus tai muu viranomainen voi antaa Omaisuudenhoitajalle määräyksen pidättäytyä toteuttamasta liiketoimintaa enintään viiden (5) pankkipäivän ajaksi, jos tällainen pidättäytyminen on tarpeen viranomaisen esitutkintatoimenpiteitä varten.

Asiakas on tietoinen siitä, että jos Omaisuudenhoitaja epäilee Asiakkaan liiketoimissa lain vastaista sisäpiiritiedon väärinkäyttöä tai Arvopaperin kurssin väärinäämistä, Omaisuudenhoitajan on ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle eikä Omaisuudenhoitaja saa paljastaa ilmoituksen tekoa Asiakkaalle. Omaisuudenhoitaja vastaa tällöin Asiakkaan taloudellisesta vahingosta vain,

jos Omaisuudenhoitaja ei ole noudattanut sellaista huolellisuutta, jota siltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia.

10 OSAPUOLTEN REKLAMOINTIVELVOLLISUUS JA VIRHEIDEN OIKAISU

Asiakkaan tulee tarkastaa kaikki Omaisuudenhoitajalta saamansa omaisuudenhoitoraportit ja muut ilmoitukset. Mikäli Asiakas huomaa Omaisuudenhoitajan toimenpiteissä virheitä tai laiminlyöntejä, tulee Asiakkaan reklamoida kirjallisesti näistä viipymättä Omaisuudenhoitajalle. Reklamaatio on suoritettava tämän kohdan ja näiden ehtojen kohdan 8 mukaista menettelyä noudattaen.

Asiakkaan, joka ei ole Ammattimainen Asiakas, ja Omaisuudenhoitajan katsotaan hyväksyneen toistensa toiminnan, ellei sopijapuoli seitsemän (7) päivän kuluessa toiminnasta tiedon saatuaan reklamoi asiasta toiselle osapuolelle. Asiakkaan, joka on Ammattimainen Asiakas, on kuitenkin reklamoitava Omaisuu- denhoitajan toiminnasta heti toiminnasta tiedon saatuaan.

Mikäli huomautusta ei anneta tässä kohdassa ja edellä kohdassa 8 kuvattujen määräaikojen kuluessa, katsotaan sopijapuolten hyväksyneen toistensa toiminnan.

Mikäli Asiakas haluaa itse luopua oikeudestaan saada edellä kohdassa 8 tarkoitetut raportit ja ilmoitukset, Asiakas menettää oikeutensa reklamoida.

Mikäli Omaisuudenhoitaja havaitsee kirjanneensa erehdyksessä Asiakkaan säilytykseen Asiakkaalle kuulumatonta omaisuutta, Omaisuudenhoitajalla on oikeus korjata virhe ja siirtää tällainen omaisuus pois Asiakkaan Omaisuudesta. Mikäli Asiakas on erehdyksen vuoksi saanut omaisuu- den haltuunsa, Asiakas sitoutuu ilmoittamaan asiasta välittömästi Omaisuu- denhoitajalle sekä myötävaikuttamaan virheen korjaamiseen kaikin mahdollisin tavoin. Virheen korjaamisesta on viivytyksettä ilmoitettava Asiakkaalle kirjallisesti.

11 OMAISUUDENHOITAJAN PANTTIOIKEUS

Omaisuu- denhoidon piirissä kulloinkin oleva omaisuus ja siihen perustuvat saatavat ja oikeudet ovat Omaisuu- denhoitajalla Asiakkaan Sopimuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämisen vakuutena. Omaisuu- denhoitajan panttioikeus koskee myös sellaista Asiakkaan Omaisuu- tta, joka on näiden ehtojen perusteella annettu kolmannen osapuolen säilytettäväksi.

Panttaus käsittää myös Asiakkaan edellä mainitun Omaisuu- den tuoton ja sen sijaan tulleen Omaisuu- den.

Pantti vastaa Omaisuu- denhoitajan saatavien pääomasta, ko- rosta, viivästyskoroista, perimiskuluista ja kaikista muista pant- tioikeuden säilyttämisen kannalta tarpeellisista pantin säilyt- tämiseen ja hoitoon liittyvistä kuluista.

Jos Asiakas jättää erääntyneen velan maksamatta tai muutoin täyttämättä vastuun, jonka vakuutena pantti on, Omaisuu- denhoitajalla on oikeus Asiakasta enempää kuulematta, tuomiota tai päätöstä hakematta taikka laissa säädettyjä muodollisuuksia noudattamatta ja panttia myytäväksi kuuluttamatta realisoida pantti sopivaksi katsomallaan tavalla.

Omaisuu- denhoitajan on etukäteen ilmoitettava velvoitteen erääntymisestä ja pantin rahaksi muuttamisesta. Pantti voidaan edellä sanotusta huolimatta realisoida välittömästi velan erään- tymisen jälkeen, mikäli Asiakasta ei tavoiteta ja on pelättävissä, että pantin arvo alenee siinä määrin, että vakuus ei kata pantin- haltijan saatavia.

Panteista realisaatiossa kertyvä tulo käytetään Omaisuudenhoitajan Asiakkaalta olevien saatavien maksuun erääntymisjärjestyksessä. Omaisuuden myynnistä mahdollisesti jäljelle jäänyt tulo tilitetään Asiakkaalle.

12 LAIN NOJALLA SYNTYVÄ PANTTIOIKEUS

Omaisuudenhoitaja panttaa Asiakkaalle kuuluvan Rahoitusvälineen arvopaperimarkkina- lain perusteella Selvitysyhteisölle tai selvitysosapuolelle kyseistä arvopaperia koskevasta kaupasta johtuvan Asiakkaan veloitteen täyttämisen vakuudeksi.

13 SOPIJAPUOLTEN VASTUU

Asiakas vastaa siitä, että Sopimuksen liitteessä 1 määritelty Omaisuus on Omaisuudenhoitajan käytettävissä sovittuna ajan-kohtana.

Sopijapuoli on velvollinen korvaamaan toiselle sopijapuolelle aiheutuneet välittömät vahingot, jos sopijapuoli ei täytä Sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan. Tällaisia vahinkoja voivat olla esim. viivästyskorot, ylimääräiset kulut ja työt, viivästysmaksut sekä Rahoitusvälineiden tai valuuttojen kurssimuutoksista aiheutuneet kustannukset.

Toisesta sopijapuolesta riippumattomasta syystä viivästyneelle maksulle suoritetaan korkolain mukainen viivästyskorke.

Sopijapuolet eivät vastaa toiselle sopijapuolelle aiheutuneesta välillisestä tai epäsuorasta vahingosta. Tällaisia vahinkoja ovat muun muassa saamatta jäänyt tuotto sekä sijoituspäätöksestä johtuva tappio.

14 YLIVOIMAINEN ESTE

Sopijapuoli ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu ylivoimaisesta esteestä. Ylivoimainen este on sellainen seikka joka estää sopijapuolen täyttämästä veloitettaan ja on:

- ennalta arvaamaton,
- sopijapuolen kohtuullisin ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisin toimin voittamaton ja
- syysuhteessa veloitteen täyttämättä jättämiseen.

Mikäli sopijapuoli ei edellä mainitun esteen vuoksi voi kohtuudella huolehtia Sopimuksen mukaisen veloitteensa täyttämisestä, veloitteen täyttämistä lykätään siihen asti, kunnes este lakkaa.

Sopijapuoli voi vedota ylivoimaiseen esteeseen vain, jos esteestä on ilmoitettu toiselle osapuolelle niin pian, kuin se on ollut mahdollista, ellei este ole muutenkin ollut toisen osapuolen tiedossa. Vastuusta vapautumisen edellytyksenä on lisäksi, että sopijapuoli on pyrkinyt mahdollisuuksiensa mukaan rajoittamaan toiselle osapuolelle aiheutuvaa vahinkoa.

15 PUHELUIDEN TALLENTAMINEN

Omaisuudenhoitajalla on oikeus tallentaa toimintaansa liittyvät Asiakkaan kanssa käytävät puhelinkeskustelut ja käyttää niitä ilmoittamiinsa käyttötarkoituksiin sekä todisteena mahdollisten riitaisuusien ratkaisemisessa. Asiakas on tietoinen, että Omaisuudenhoitajan tulee luovuttaa tallenteet toimivaltaisille viranomaisille niiden pyynnöstä.

16 SALASSAPITO JA ASIAKASTIETOJEN LUOVUTTAMINEN

Omaisuudenhoitajan johto ja henkilöstö sekä Omaisuudenhoitajan toimeksiannosta toimiva ovat salassapitovelvollisia kulloinkin voimassaolevan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain mukaisesti Asiakkaan toimeksiannoista, taloudellisesta asemasta, yksityisestä olosuhteesta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta.

Mikäli Omaisuudenhoitaja joutuu Sopimuksen mukaisia tehtäviä suorittaessaan antamaan Asiakkaan yhteys- tai muita salassa pidettäviä asiakastietoja ulkopuolisille tahoille, vastaa Omaisuudenhoitaja siitä, että näitä ulkopuolisia tahoja koskevat sellaiset vaitiolositoumukset, jotka vastaavat sisältöltään sijoituspalveluyrityksistä annetun lain salassapittoa koskevia säännöksiä.

Edellä mainittu ulkopuolinen taho, jolle Omaisuudenhoitajalla on näiden ehtojen nojalla edellä mainitusta perustellusta syystä oikeus luovuttaa Asiakasta koskevia asiakastietoja, voi olla esimerkiksi ulkomainen viranomais, jolla on sovellettavan ulkomaisen lainsäädännön nojalla oikeus saada Asiakkaan asiakastietoja, Asiakkaan omaisuutta säilyttävä koti- tai ulkomainen säilytysyhteisö, Yhteissijoitusyrittäjä, Markkinapaikka tai Omaisuudenhoitajan tämän sopimuksen mukaisten palvelujen tuottamisessa apulaisenaan käyttämä koti- tai ulkomainen luottolaitos tai sijoituspalveluyrittäjä.

Omaisuudenhoitajalla, sen sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitetulla omistusyhteisöllä sekä sijoituspalveluyritysten yhteenliittymällä on kuitenkin velvollisuus antaa edellä tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

Omaisuudenhoitajalla on oikeus luovuttaa Asiakasta koskevia tietoja Konserniyhtiölleen tai samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalle yhteisölle asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee vastaava salassapitovelvollisuus kuin mikä koskee Omaisuudenhoitajaa.

Edellä sovitun lisäksi Omaisuudenhoitajalla on oikeus luovuttaa Asiakkaan henkilötietoja kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

17 SOPIMUKSEN VOIMAANTULO, MUUTTAMINEN, SIIRTÄMINEN JA PÄÄTTYMINEN

Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen voimaantulo

Sopimus tulee välittömästi voimaan sopimuksen ja sen liitteiden allekirjoituksen tai tässä yhteydessä erikseen sovittavana muuna ajankohtana.

Sopimusehtojen muuttaminen

Osapuolet voivat sopia keskenään kirjallisesti Sopimuksen ehtojen muuttamisesta.

Omaisuudenhoitajalla on oikeus yksipuolisesti muuttaa näitä ehtoja sekä Sopimuksen liitteitä.

Omaisuudenhoitaja ilmoittaa Asiakkaalle edellä mainitusta muutoksesta, joka lisää Asiakkaan velvollisuuksia tai vähentää hänen oikeuksiaan eikä johdu lain muutoksesta tai viranomaisen päätöksestä, Omaisuudenhoitajan internetsivuilla ja pos-

titse. Tällainen muutos tulee voimaan Omaisuudenhoitajan ilmoittamana ajankohtana, kuitenkin aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, joka alkaa yhden (1) kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä Asiakkaalle, ellei laista, asetuksesta tai viranomaisen sääntelystä muuta johdu.

Sopimus jatkuu muutetun sisältöisenä, ellei Asiakas yhden (1) kuukauden kuluessa muutosisilmoituksen lähettämisestä ilmoita kirjallisesti Omaisuudenhoitajalle, ettei hän hyväksy muutosta. Jos Asiakas ei hyväksy Sopimuksen muutoksia, Asiakkaalla ja Omaisuudenhoitajalla on oikeus irtisanoa Sopimus Sopimuksen 17 kohdan mukaisesti. Tällöin Omaisuudenhoitaja ei veloita Asiakkaalta irtisanomisesta kuluja.

Jos edellä mainittu Sopimuksen muutos ei lisää Asiakkaan velvollisuuksia tai vähennä hänen oikeuksiaan tai johtuu lainsäädännön muutoksesta tai viranomaisen päätöksestä, Omaisuudenhoitajalla on oikeus ilmoittaa muutoksesta Omaisuudenhoitajan verkkosivuilla. Muutos tulee voimaan aikaisintaan ilmoitusta seuraavan kalenterikuukauden alusta. Jos Asiakas ei hyväksy muutosta, Asiakkaalla on oikeus irtisanoa Sopimus näiden ehtojen kohdan 17 mukaisesti.

Sopimuksen siirtäminen

Sopimus sitoo sopijapuolia sekä heidän lakimääräisiä seuraajiaan. Sopijapuoli ei ole oikeutettu siirtämään Sopimuksen mukaisia oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan ulkopuoliselle ilman toisen sopijapuolen suostumusta. Omaisuudenhoitaja voi kuitenkin ilman Asiakkaan suostumusta siirtää Sopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa Omaisuudenhoitajan kanssa samaan konserniin kuuluvalle yhteisölle.

Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Asiakkaalla on oikeus irtisanoa Sopimus päättymään viiden (5) päivän kuluttua siitä, kun Omaisuudenhoitaja on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen.

Omaisuudenhoitajalla on oikeus irtisanoa Sopimus päättymään kolmenkymmenen (30) päivän kuluttua siitä, kun Asiakas on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen. Omaisuudenhoitajalla irtisanomisaika on kuitenkin kymmenen (10) päivää, jos Asiakas on Ammattimainen Asiakas.

Irtisanominen tulee tehdä kirjallisesti.

Sopijapuolilla on oikeus purkaa Sopimus ilman irtisanomisaikaa, mikäli sopijapuoli:

- on olennaisesti jättänyt täyttämättä Sopimuksen mukaiset velvoitteensa tai muulla olennaisella tavalla rikkonut Sopimuksen ehtoja tai ilmeisesti väärinkäyttänyt sopimuksen nojalla tarjottavaa palvelua;
- asetetaan yrityssaneeraukseen, selvitystilaan tai konkurssiin taikka muutoin on perusteltua syytä olettaa toisen sopijapuolen tulleen maksukyvyttömäksi; tai
- henkilöasiakas kuolee.

Sopimuksen irtisanomisilmoituksen tai purkamisen johdosta avoinna olevat toimeksiannot päättyvät, ellei osapuolten kesken toisin sovita. Aloitettut ja kesken olevat merkintä- ja lunastustoimeksiannot hoidetaan loppuun saakka. Sopimuksen päätyttyä Omaisuudenhoitaja luovuttaa hallussaan olevan Asiakkaan Omaisuuden Asiakkaalle edellyttäen, että Asiakas on ensin suorittanut Omaisuudenhoitajan kaikki Asiakkaalta olevat Sopimuksen mukaiset saatavat. Mikäli Omaisuudenhoitajalla on Asiakkaalta saatavia, on Omaisuudenhoitaja oikeutettu pidättämään saataviaan turvaavan määrän Asiakkaan Omaisuutta.

18 SOVELLETTAVA LAKI, RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN JA OIKEUSPAIKKA

Näistä ehdoista ja sopijapuolten välisistä sopimuksista johtuvat riitaisuudet ratkaistaan välimiesmenettelyssä yhtä välimiestä käyttäen Helsingissä, jos riidan kohteena oleva vaade on määrältään enemmän kuin kaksikymmentätuhatta (20 000) euroa, eikä Asiakkaana ole kuluttajansuojalaissa tarkoitettu kuluttajana pidettävä ei-ammattimainen sijoittaja. Elleivät sopijapuolet pääse ratkaisuun välimiehestä, välimiehen nimeää Keskuskauppakamari. Välimiesmenettelyyn sovelletaan lakia välimiesmenettelystä.

Muut sopijapuolten väliset riitaisuudet ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa, ellei kuluttajana pidettävä ei-ammattimainen Asiakas vaadi asian käsittelyä sen paikkakunnan yleisessä ali-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä hänellä on asuinpaikkansa.

Asiakkaan on tehtävä näihin ehtoihin ja sopimukseen perustuvat huomautuksensa Omaisuudenhoitajalle kirjallisesti.

Siltä osin kun näissä ehdoissa on lakiviittauksia, sovelletaan niiden osalta kulloinkin voimassa olevia säännöksiä. Omaisuudenhoitajan tarjoamiseen, Omaisuudenhoitajan asiakassopimukseen ja näihin Omaisuudenhoitajan yleisiin ehtoihin sovelletaan Suomen lakia kuitenkin niin, että kansainvälisyksitysoikeudellisia lainvalintaa koskevia sääntöjä ei sovelleta.

SÄHKÖISTEN PALVELUJEN EHDOT

1 EHTOJEN SOVELTAMISALA

Tämän liitteen ehtoja sovelletaan aina asiakkaan tai asiakkaan edustajan käyttäessä Elite Varainhoito Oyj:n ("Elite") järjestämiä sähköisiä palveluja. Näiden ehtojen asiakasta koskevaa sääntelyä sovelletaan ilman erillistä mainintaa myös asiakkaan edustajaan.

Sähköisillä palveluilla tarkoitetaan kaikkia sellaisia Eliten palveluita, joita käyttääkseen asiakas on ensisijaisesti tietoliikennetyhteyden välityksellä yhteydessä Eliten palvelua varten määriteltävään järjestelmään sekä näihin palveluihin liittyvää henkilökohtaista tai puhelimitse tapahtuvaa asiakaspalvelua.

Sähköisten palvelujen ehtojen lisäksi asiakkaan ja Eliten väliseen sopimussuhteeseen sovelletaan kulloinkin voimassa olevia tuote- ja palvelukohtaisia sopimusehtoja asiakkaan valitsemien palveluiden mukaisesti sekä Eliten palveluhinnastoa. Mikäli tämän liitteen ehdot ovat joltain osin ristiriidassa Eliten tuote- ja palvelukohtaisten ehtojen kanssa, sovelletaan ensisijaisesti tuote- ja palvelukohtaisia ehtoja. Näihin ehtoihin voidaan liittää liite-ehtoja asiakkaan valitseman palvelukokonaisuuden mukaisesti.

Näiden ehtojen eri kieliversioiden mahdollisen ristiriidan samoin kuin tuote- ja palvelukohtaisten ehtojen eri kieliversioiden ristiriidan tilanteessa noudatetaan ensisijaisesti suomenkielisiä ehtoja.

Asiakas vakuuttaa perehtyneensä eri rahoitusvälineisiin ja niiden ominaisuuksiin niin, että kykenee itsenäisesti tekemään sijoituspäätöksiä. Asiakas vastaa yksin tämän sopimuksen perusteella tehtyjen toimenpiteiden ja sijoituspäätösten taloudellisista seuraamuksista eikä ole oikeutettu saamaan Eliteltä korvausta tästä syystä aiheutuvasta vahingosta tai tappiosta. Eliten toimipaikkoja ovat Eliten verkkopalvelu sekä fyysiset toimipaikat.

2 SOPIMUKSEN EHDOT

Alaikäinen tai holhouksenalainen

Asiakkaan ollessa vajaavaltainen, voidaan sähköiset palvelut aloittaa ainoastaan edunvalvojan suostumuksella.

Asiakastiedot

Asiakas valtuuttaa Eliten tarvittaessa selvittämään asiakkaan henkilö- ja luottotiedot Eliteä sitovan lakisääteisen asiakkaan tunnistamisvelvollisuuden täyttämiseksi ja Eliten riskienhallinnan toteuttamiseksi.

3 TUNNISTETIEDOT JA VASTUU NIIDEN KÄYTTÄMISESTÄ

Eliten tuottamat tunnisteet

Elite toimittaa sopimukset sekä salasanan, käyttäjätunnuksen ja/tai muun asiakaskohtaisen tunnisteiden ("Tunnistiedot") asiakkaalle postitse tai muulla luotettavalla tavalla.

Yhteisöasiakkaiden Tunnistiedot lähetetään osoitettuna asiakkaan yhteyshenkilölle. Yhteisöasiakas vastaa siitä, että sähköisten palvelujen edellyttämien Tunnistietojen käyttöä yhteisön puolesta nimetty yhteyshenkilö. Elite voi luottaa siihen, että tunnisteita käyttävällä henkilöllä on oikeus käyttää sähköisiä palveluita kaikilta osin. Yhteyshenkilön muutoksesta tulee ilmoittaa

Elitelle kirjallisesti. Yhteyshenkilön henkilöllisyystodistuksen oikeaksi todistettu jäljennös tulee toimittaa sopimusten liitteeseen Eliteen. Yhteisöasiakas hyväksyy Eliten nähdessä sen, että yhteisöasiakkaiden tunnistaustietoja käyttävällä henkilöllä on sähköisissä palveluissa aina käyttöoikeus yhteisön sähköisiin palveluihin liitettyihin tileihin ja muihin palveluihin, vaikka tästä ei olisi erikseen ilmoitettu Elitelle.

Sähköisten palvelujen käyttämiseksi asiakas tunnistautuu ilmoittamalla palveluun kirjautuessaan Tunnistiedot. Tunnistiedot oikein annettuina vastaavat asiakkaan allekirjoitusta, ja asiakas hyväksyy itseään sitoviksi kaikki toimeksiannot, sitoumukset sekä muut tahdonilmaisut, jotka on asiakkaan nimissä tehty sen jälkeen, kun Elitelle on annettu sähköisten palvelujen käyttämiseksi oikeat Tunnistiedot.

Vastuu tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä

Asiakas ei saa luovuttaa Tunnistietojaan toiselle. Asiakas sitoutuu säilyttämään käyttäjätunnuksen ja salasanat erillään toisistaan ja huolehtimaan siitä, että ne eivät joudu sivullisen haltuun tai tietoon. Jos Tunnistiedot ovat kadonneet tai ne ovat joutuneet tai ovat saattaneet joutua sivullisen haltuun tai tietoon, Asiakas on velvollinen ilmoittamaan tästä välittömästi Elitelle. Muun kuin Eliten myöntämän varmenteen tai tunnisteiden katoamisilmoitus on tehtävä varmenteen tai tunnisteiden koskevien käyttöehtojen mukaisesti.

Asiakas vastaa Eliten hänelle myöntämien henkilökohtaisten Tunnistietojen oikeudettomasta käytöstä, jos:

- Asiakas on luovuttanut Tunnistiedot muulle henkilölle;
- Tunnistietojen katoaminen, joutuminen oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudeton käyttö johtuu asiakkaan huolimattomuudesta; tai
- Asiakas on laiminlyönyt ilmoittaa ehtojen mukaisesti Elitelle Tunnistietojen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä ilman aiheutonta viivytystä sen havaittuaan.

Kuluttajan asemassa oleva asiakas vastaa kohdissa 2 ja 3 tarkoitetuissa tapauksissa Tunnistietojen oikeudettomasta käytöstä enintään 150 euroon saakka. Kuluttajan asemassakin oleva asiakas vastaa kuitenkin täysimääräisesti, jos hän on toiminut tahallisesti tai törkeän huolimattomasti. Asiakas ei kuitenkaan vastaa Tunnistietojen oikeudettomasta käytöstä siltä osin kuin Tunnistietoja on käytetty sen jälkeen, kun Elitelle on ehtojen mukaisesti ilmoitettu Tunnistietojen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä.

Asiakas on kuitenkin aina vastuussa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, jos hän on tahallaan tehnyt väärän ilmoituksen tai toiminut muuten petollisesti. Asiakkaan on tehtävä katoamisilmoitus Eliten Toimipaikkaan tai Eliten verkkosivuilleen ilmoittamaan asiakaspalvelunumeroon.

Jos muun kuin Eliten myöntämän varmenteen tai tunnisteiden käyttöehdot ovat ristiriidassa näiden ehtojen kanssa, sovelletaan ensisijaisesti näitä ehtoja.

Eliten hyväksymät muut tunnisteet

Elite voi hyväksyä asiakkaan myös muulla kuin Eliten omilla tunnisteilla tapahtuvan tunnistautumisen sähköisissä palveluissa, mikäli tunnistauminen on suoritettu käyttäen sellaisia tunnisteita, joilla Eliten näkemyksen mukaan asiakkaan tunnistauminen voidaan suorittaa luotettavasti.

Elite ilmoittaa sähköisissä palveluissaan ne tunnisteet, joilla se tämän sopimusehtokohdan mukaisesti sallii sähköisten palvelujen käytön. Elite voi rajoittaa joidenkin palveluihin liittyvien sopimusten tekemistä ja palvelun käyttöä tässä kohdassa tarkoitetuilla tunnisteilla.

Elitellä on oikeus periä kulloinkin voimassa olevan palveluhinnaston mukainen maksu siitä, että asiakas käyttää sähköisiä palveluja tässä kohdassa tarkoitetuilla tunnisteilla. Asiakas vastaa muulta tunnisteipalvelun palveluntarjoajalta hankkimiensa tunnisteiden voimassaolosta tai mahdollisesta tällaisten tunnisteiden käytön estämisestä tai lakkaamisesta aiheutuvasta sähköisten palvelujen käytön estymisestä. Elite ei vastaa sähköisten palvelujen käytön saatavuudesta siltä osin kuin sähköisten palvelujen käyttö rajoittuu tai estyy muun tunnisteipalveluntarjoajan tuottaman palvelun häiriöistä.

Mitä edellä kohdassa 3 on kerrottu tunnisteiden oikeudettomaan käyttöön liittyvästä vastuusta, koskee soveltuvin osin myös tätä kohtaa. Kuitenkin tilanteessa, jossa Eliten hyväksymät asiakkaan tunnisteet ovat kadonneet, asiakkaan tulee tehdä ilmoitus katoamisesta sille taholle, joka on kyseiset tunnisteet asiakkaalle luovuttanut noudattaen kyseisiä tunnisteita koskevia sopimusehtoja. Elitellä on oikeus luottaa kyseisiä tunnisteita käyttäen tehtyihin toimenpiteisiin, kunnes tunnisteet luovuttanut taho on estänyt tunnisteiden käytön.

4 TIEDOTTEIDEN JA MUUN SOPIMUSMATERIAALIN LÄHETTÄMINEN SÄHKÖISESTI

Elitellä on oikeus tiedottaa sopimusehtojen ja palveluhinnaston muutoksista ja toimittaa asiakastiedotteet asiakkaan saataville verkkopalvelussaan tai mikäli erikseen asiakkaan kanssa niin sovitaan, lähettää tiedot muutoksista asiakkaan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. Tällöin materiaalia ei lähetetä kirjallisesti postitse, mutta se on nähtävissä Eliten toimipaikassa.

5 PALVELUN SISÄLTÖ JA KÄYTTÖEHDOT

Eliten sähköisten palvelujen käyttöehdot ilmenevät järjestelmästä sekä järjestelmässä olevista käyttöohjeista ja tiedotteista. Asiakkaan tulee tarkistaa käyttöehdot säännöllisesti, ja asiakas on velvollinen noudattamaan sähköisten palvelujen käytössä Eliten kulloinkin voimassaolevia käyttöehtoja. Asiakas vastaa siitä, että hänellä on riittävät tiedot voimassaolevista järjestelmän käyttöehdoista.

6 PALVELUHINNAT

Elite veloittaa sähköisten palvelujen käytöstä kulloinkin voimassa olevan palveluhinnaston mukaiset tai muutoin asiakkaalle ilmoitetut maksut ja palkkiot. Palveluhinnasto on nähtävissä Eliten toimipaikassa.

7 LAITTEET, OHJELMAT JA TIETOLIIKENNEYHTEYDET

Asiakas hankkii omalla kustannuksellaan sähköisten palvelujen käytön edellyttämät laitteet, ohjelmat ja puhelinlinjat yms. tietoliikenneyhteydet ja vastaa niiden käyttö- ja ylläpitokuluista.

Asiakas vastaa laitteidensa ja ohjelmien toiminnasta sekä asiakkaan ja Eliten välisen tietoliikenneyhteyden ja tietoliikennepalvelujen toimivuudesta. Sekä asiakas että Elite vastaavat oman tietojärjestelmänsä osalta siitä, että niiden tietoturva on asianmukaisesti järjestetty.

Elitellä on oikeus keskeyttää palvelun tarjoaminen, jos asiakkaan käyttämät laitteet, ohjelmat tai tietoliikenneyhteydet tai asiakkaan tapa käyttää näitä vaarantavat Eliten arvion mukaan palvelun turvallisuuden tai toiminnan.

Elite ei takaa, että se ylläpitää palvelujärjestelmiään siten, että Eliten tarjoamaa palvelua voidaan käyttää asiakkaan laitteistolla, ohjelmistoilla, asetuksilla, järjestelmillä tai liittymillä.

Elite ei vastaa sähköisissä palveluissaan julkaistavan aineiston sisällöstä, tietojen paikkansapitävyydestä tai niissä mahdollisesti ilmenevistä virheistä tai viivästyksistä, mikäli julkaistu aineisto ei ole Eliten itse tuottamaa. Elite toimittaa tiedot edelleen asiakkailleen siinä muodossa, kuin Elite on ne saanut, vaikka ne saattaisivat sisältää puutteita tai virheitä. Vastuu sähköisesti annettujen toimeksiantojen ja tiedoksiantojen saapumisesta Elitelle on ainoastaan asiakkaalla.

8 INFORMAATION KÄYTTÖ JA TARKASTAMISOIKEUS

Sähköisiin palveluihin liittyvät immateriaalioikeudet kuuluvat Elitelle.

Asiakas ymmärtää, että hänen sähköisten palveluiden kautta vastaanottamansa pörssi- tai markkinainformaatio sekä muun sähköisistä palveluista löytyvän informaation jakaminen on ehdottomasti kielletty. Näin saadun markkinainformaatio, samoin kuin kaiken Eliten sähköisistä palveluista löytyvän informaation käyttö on sallittu ainoastaan henkilökohtaiseen käyttöön. Kaiken informaation käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Asiakkaalla ei ole oikeutta käyttää sähköistä palvelua tai sen sisältämiä tietoja arvopaperivälitystoiminnan tai muun tähän rinnastettavan toiminnan harjoittamiseen.

Mikäli asiakas saa palveluista hänelle kuulumatonta informaatiota, asiakas sitoutuu olemaan millään tavoin paljastamatta tai luovuttamatta näin saatua informaatiota kolmannelle osapuolelle.

9 ELITEN OIKEUS KIELTÄYTYÄ PALVELUN TARJOAMISESTA

Elitellä on oikeus kieltäytyä tarjoamasta asiakkaalle palvelua, jos asiakas ei täytä Eliten asettamia vaatimuksia asiakassuhdetta muodostettaessa ja/tai mikäli asiakas rikkoo osapuolten välillä solmittuja sopimuksia.

10 SOPIMUKSEN EHTOJEN MUUTTAMINEN

Elitellä on oikeus muuttaa sopimuksen ehtoja ja voimassa olevaa palveluhinnastoa. Muutettuja ehtoja sovelletaan jo voimassaoleviin sopimuksiin, jos asiakkaalle on tiedotettu muutoksista ja varattu mahdollisuus vastustaa muutosta tai irtisanoa sopimus, mikäli asiakas ei hyväksy uusia ehtoja. Muutos tulee voimaan sen kalenterikuukauden alusta, joka alkaa yhden (1) kuukauden kuluttua muutosta koskevan ilmoituksen toimittamisesta asiakkaalle sähköpostilla ja/tai muutoksen ilmoittamisesta toimipaikassa.

11 SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN

Asiakkaalla on oikeus irtisanoa sopimus päättyään yhden (1) kuukauden irtisanomisajalla. Elitellä on oikeus irtisanoa sopimus päättyään yhden (1) kuukauden irtisanomisajalla. Asiakkaan Tunnistetiedot ovat voimassa sopimuksen irtisanomiseen, purkamiseen tai ilman irtisanomista tapahtuvaan päättymiseen asti.

Elitellä on oikeus purkaa tämä sopimus päättyään heti, jos asiakas rikkoo olennaisella tavalla tämän sopimuksen ehtoja,

käyttöehtoja taikka palvelun käytöstä annettuja ohjeita tai määräyksiä.

Asiakkaan oikeus käyttää sähköisiin palveluihin liitettyä vajaa-valtaisen tiliä päättyy, kun alaikäinen täyttää kahdeksantoista (18) vuotta tai kun edunvalvontamääräys lakkaa.

Asiakas vastaa palvelussa tehdyistä toimeksiannoista sopimuksen päättymisen jälkeen. Elitellä on oikeus suorittaa toimeksiannot loppuun, jollei niitä voida peruuttaa niitä koskevien ehtojen mukaisesti tai jollei laista muuta johdu.

12 SOPIJAPUOLTEN KORVAUSVASTUU

Asiakas on velvollinen korvaamaan Elitelle, muulle palveluntarjoajalle, muulle käyttäjälle tai kolmannelle osapuolelle aiheutuneet vahingot, jotka ovat aiheutuneet:

- sähköisten palvelujen käyttöön liittyvien ehtojen, ohjeiden tai määräysten laiminlyönnistä,
- asiakkaasta tai asiakkaan käyttämistä laitteista, ohjelmistoista tai tietoliikenneyhteyksistä,
- palvelun käyttämisestä lain tai hyvän tavan vastaisesti tai
- palvelun käyttämisestä muutoin vahinkoa aiheuttavalla tavalla.

Elite vastaa sen virheestä tai laiminlyönnistä aiheutuneen sähköisen palvelun toimintahäiriön takia asiakkaalle syntyneestä välittömästä vahingosta. Elite korvaa asiakkaalle aiheutuneen korkotappion sekä vahingon selvittämisestä aiheutuneet välttämättömät selvittelykustannukset ja palauttaa perimänsä palvelumaksut siltä osin kuin ne kohdistuvat vahinkoa aiheuttaneeseen virheeseen tai laiminlyöntiin. Asiakkaalla ei ole oikeutta saada korvausta, jollei asiakas ilmoita virheestä Elitelle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Elite ei vastaa asiakkaalle:

- puutteellisten tai virheellisten tietojen aiheuttamista vahingoista,
- sähköisiä palveluja tai tunnusten käyttöä koskevien ehtojen, ohjeiden tai määräysten vastaisen käytön aiheuttamista vahingoista tai
- yleisessä tietoverkossa tai asiakkaan omistamassa, hallitsemassa tai sopimuksen nojalla käyttämässä tietoverkossa tiedon häviämisen, muuttumisen tai viivästymisen aiheuttamasta vahingosta.

Elite vastaa asiakkaalle huolimattomuudesta aiheuttamistaan välillisistä vahingoista, kun kyse on maksupalvelulaissa säädettyjen tai sen perusteella sovitujen veloitteiden vastaisesta menettelystä. Tällöin välillisinä vahinkoina pidetään esimerkiksi tulon menetystä tai saamatta jäänyttä tuottoa.

Elite ei kuitenkaan vastaa maksutoimeksiannon toteuttamisessa tapahtuneesta virheestä tai laiminlyönnistä aiheutuneista välillisistä vahingoista.

Elite ei voi vedota vastuunrajoitukseen, jos Elite on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta.

Sopijapuolella ei ole oikeutta korvauksiin tämän sopimuksen päättymisen tai sopimuksen piiriin kuuluvan palvelun lopettamisen johdosta, jollei toisin ole sovittu tai laista muuta johdu.

Vahinkoa kärsivän asiakkaan on ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin vahingon rajoittamiseksi. Jos hän laiminlyö tämän, hän

vastaa itse vahingosta tältä osin. Lain tai sopimuksen vastaisen menettelyn perusteella Eliten suoritettavaksi tulevaa vahingonkorvausta voidaan sovitella, jos se on kohtuuton ottaen huomioon rikkomuksen syy, asiakkaan mahdollinen myötävaikutus vahinkoon, maksupalvelusta suoritettava vastike, Eliten mahdollisuudet ennakoita ja estää vahingon syntyminen sekä muut olosuhteet.

13 SÄÄNNÖSTEN RISTIRIITA

Markkinasääntöjä ja ohjeita noudatetaan osapuolten välillä ensisijaisesti tapauksissa, joista ei ole sopimuksessa mainintaa. Jos tämän sopimuksen ehdot poikkeavat markkinasäännöistä, sovelletaan ensisijaisesti lakia, lain perusteella annettuja säännöksiä sekä muita markkinasääntöjä.

14 SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN

Sopimus sitoo sopijapuolia sekä heidän lakimääräisiä seuraajiaan.

Asiakas ei ole oikeutettu siirtämään sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksiaan ulkopuoliselle ilman Eliten suostumusta. Elite saa kuitenkin ilman asiakkaan suostumusta siirtää joko kaikki tai osan näiden ehtojen ja sopimusten mukaisista velvoitteistaan Konserniyhteisölle.

15 RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN JA SOVELLETTAVA LAKI

Osapuolten väliset tästä sopimuksesta aiheutuvat riitaisuudet käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa. Kuluttajansuojalain 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettulla kuluttajana pidettävällä asiakkaalla on kuitenkin oikeus nostaa kanne sen Suomessa sijaitsevan paikallakunnan käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä asiakkaalla on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka. Jollei asiakkaalla ole asuinpaikkaa Suomessa, riitaisuudet käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Siltä osin kun näissä sopimusehdoissa on lakiviittauksia, sovelletaan näiden osalta kulloinkin voimassa olevia säännöksiä. Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia pois lukien sen kansainvälisyysitysoikeudelliset lainvalintaa koskevat säännöt.

16 ETÄMYNTISOPIMUKSEN PERUUTTAMINEN

Kuluttajan asemassa olevalla asiakkaalla on oikeus peruuttaa Eliten kanssa Eliten tarjoamassa sähköisessä palvelussa tekemänsä sopimus näiden ehtojen mukaisesti, jollei laista tai sopimuksesta muuta johdu.

Asiakkaan on peruutettava Eliten kanssa tekemänsä sopimus ilmoittamalla siitä Elitelle neljäntoista (14) päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä. Jos asiakas on saanut ennakkotiedot ja sopimusehdot pysyvällä välineellä sopimuksen teko hetken jälkeen, peruuttamisaika alkaa tästä myöhemmästä ajankohdasta.

Asiakas voi tehdä peruuttamisilmoituksen Elitelle sähköisen palvelun välityksellä, kirjallisesti tai Eliten konttorissa. Asiakkaan on yksilöitävä ilmoituksessaan sopimus, jonka hän haluaa peruuttaa. Sopimukseen liittyvät muut sopimukset peruuntuvat asiakkaan peruuttaessa pääsopimuksen. Peruuttaminen raukeaa, jos peruutetun sopimuksen perusteella tehtyjä suorituksia ei ole palautettu kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa peruuttamisilmoituksen lähettämisestä.

Asiakkaan peruuttaessa sopimuksen, on Elitellä oikeus veloittaa palvelusta Eliten palveluhinnaston mukainen korvaus Eliten suoritusta vastaavalta osalta, mikäli asiakas ja Elite eivät ole toisin sopineet.

Asiakkaalla ei ole oikeutta peruuttaa rahastotoimeksiantoja tai muita palveluja, joiden hinta tai arvo riippuu sellaisista rahoitusmarkkinoiden muutoksista, joihin Elite ei voi vaikuttaa. Peruuttamisoikeutta ei ole myöskään silloin, kun etäsopimus on täytetty kokonaisuudessaan asiakkaan nimenomaisesta pyynnöstä ennen peruuttamisoikeuden määräaikaa tai jos voimassa olevaa sopimusta on muutettu.

17 TUOMIOISTUIMEN ULKOPUOLISET OIKEUSSUOJAKEINOT

Tätä sopimusta koskevissa asioissa asiakkaan tulee ensisijaisesti ottaa yhteyttä Eliteen. Asiakas voi saattaa näitä ehtoja koskevan erimielisyyden Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan (Fine, www.fine.fi) tai Kuluttajariitalautakunnan (KRIL, www.kuluttajariita.fi) käsiteltäväksi.

**YLEISTÄ RAHOITUSVÄLINEISIIN
MAHDOLLISESTI LIITTYVISTÄ RISKEISTÄ****1 ELITE VARAINHOIDON YHTEYSTIEDOT JA VALVOVA
VIRANOMAINEN**

Elite Varainhoito Oyj
Eteläesplanadi 22 A
00130 Helsinki
puh. +358 201 558 610 (vaihde)
faksi +358 207 750 502
sähköposti: asiakaspalvelu@elitevarainhoito.fi

Elite Varainhoito Oyj on merkitty patenti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin Y-tunnuksella 1918955-2. Eli-
tellä on sijoituspalvelulain mukainen toimilupa harjoittaa lain tar-
koittamia sijoitus- ja oheispalveluita.

Eliten toimintaa valvova viranomainen on:

Finanssivalvonta
Snellmaninkatu 6, PL 103
00101 Helsinki
puh. +358 10 831 51 (vaihde)
www.finanssivalvonta.fi

**2 TIETÖYHTEISKUNTAKAAREN MUKAINEN
YHTEYSPISTE**

Eliten www-sivuilla on ilmoitettu tietoyhteiskuntakaaren 190 §:n
mukainen yhteyspiste yhteydenottoja varten.

**3 TIETOJA RAHOITUSVÄLINEISTÄ JA NIIHIN
LIITTYVISTÄ RISKEISTÄ**

Sijoitustoimintaan liittyy aina taloudellinen riski. Tuotto voi jäädä
saamatta ja sijoitetun pääoman voi jopa menettää. Ennen sijoit-
uspäätöksen tekemistä asiakkaan on syytä tutustua huolella si-
joitusmarkkinoihin ja eri rahoitusvälineisiin sekä muihin sijoitus-
vaihtoehtoihin. Asiakas vastaa itse omien sijoituspäätöstensä
taloudellisista tuloksista.

4 TIEDOKSI SIOJITUSPÄÄTÖSTÄ HARKITSEVILLE

Sijoituspäätöstä harkitsevan asiakkaan on syytä perehtyä huo-
lellisesti sijoitustoimintaa koskevan sopimuksen sisältöön ja
mahdollisiin riskeihin. Rahoitusvälineisiin liittyvä sijoittaminen ja
kaupankäynti tapahtuvat asiakkaan omalla vastuulla. Rahoitus-
välineiden välistä ja sisäistä suhteellista jakoa on syytä tark-
kailla jatkuvasti, jotta sijoitussalkun sisältö olisi aina riskiprofiilin
kannalta sopiva.

Asiakkaan on itse ryhdyttävä mahdollisiin toimenpiteisiin riskien
minimoimiseksi, toisin sanoen sijoituksista aiheutuvien tappioiden
estämiseksi.

Asiakas sitoutuu noudattamaan palvelujen tarjoamista koskevia
sopimusehtoja.

5 RAHOITUSVÄLINEISIIN LIITTYVÄT RISKIT

Riski tarkoittaa mahdollisuutta saada sijoituksesta voittoa tai
kärsiä sijoitukseen liittyviä tappiota. Kaikkiin sijoitustuotteisiin
liittyy aina riskejä, ja myös matalan riskin sijoitusstrategioihin si-
sältyy epävarmuustekijöitä. Sijoituksiin liittyvät riskit määräyty-
vät muun muassa rahoitusvälineen rakenteen ja ominaisuuksien
perusteella.

Tiettyyn tuotteeseen tai transaktioon liittyvät riskit määräytyvät
tuotteen juoksuajan sekä osapuolia koskevien olosuhteiden tai
osapuolten välisten suhteiden perusteella. Vaikuttavia tekijöitä
ovat myös sijoittajien tarpeet ja tavoitteet, tapa, jolla sijoitus teh-
dään tai sitä tarjotaan, myydään tai sillä käydään kauppaa, liik-
keeseenlaskijan toimintamaa tai kotipaikka, salkun sijoitusten
hajautus tai keskittäminen (esimerkiksi eri valuuttoihin, arvopa-
pereihin, maahan tai liikkeeseenlaskijaan sijoitettu summa),
transaktion monimutkaisuus ja vipuvaikutus.

Eri rahoitusvälineillä on erilainen riskitaso. Rahoitusvälineillä ta-
pahtuvaa kaupankäyntiä tai rahoitusvälineisiin liittyviä päätöksiä
harkitsevien on syytä tuntea sijoitusten tuottoihin liittyvät riskit.
Rahoitusvälineisiin liittyvät tärkeimmät riskit on selostettu seu-
raavassa.

Jäljempänä kuvataan omaisuudenhoidossa käytettävien rahoit-
usvälineiden ominaisuuksia sekä riskejä. Kuvauksessa ei ole tyhjenn-
tävä eikä se sisällä kaikkia mahdollisia riskejä, joita kuvattuihin
rahoitusvälineisiin voi sisältyä.

6 RISKITYYPIT**Markkinariskit**

Rahoitusvälineen markkinariski aiheutuu markkinahintojen
vaihtelusta. Rahoitusvälineen arvo voi kasvaa tai pienentyä tar-
jonnan ja kysynnän, sijoittajien kiinnostuksen ja kohde-etuutena
olevien tai siihen liittyvien sijoitusten hintojen mukaan. Myös toi-
mialoihin, politiikkaan ja talouteen liittyvillä tekijöillä voi olla vai-
kutusta. Markkinariski voi vaikuttaa rahoitusvälineen arvoon,
olipa kyse koko markkinoiden muutoksesta tai vain sijoituskoh-
taisesta muutoksesta. Markkinariskejä ovat korko-, osake-, va-
lutta- tai muu hintariski.

Kansainväliset sijoitukset

Kansainvälisiin tai kansainvälisiä elementtejä sisältäviin sijoituk-
siin voi kohdistua kyseisten maiden markkinoille ominaisia ris-
kejä, jotka voivat olla erilaisia kuin kotimaan markkinoiden riskit
ja joissakin tapauksissa kotimaisia riskejä suuremmat. Kansain-
välisten transaktioiden tai ulkomaan valuuttamääräisten sopi-
musten mahdollisiin tuottoihin tai tappioihin vaikuttavat niin ra-
hoitusvälineen arvon, markkinoiden kuin valuuttakurssienkin
muutokset.

Eriyisesti kehittyvillä markkinoilla hinnat voivat heilahdella voi-
makkaasti. Kurssierot, pienet kaupankäyntivolyymit ja hinnoitte-
lun suuri hajonta voivat olla tavallisia, samoin ennakoimattomat
markkinoiden liikkeet. Kehittyvien markkinoiden läpinäkyvyys,
tehokkuus, likviditeetti, markkinainfrastruktuurit, oikeusjärjestel-
män luotettavuus ja lainsäädäntö ovat usein puutteellisia kehit-
yneisiin markkinoihin verrattuna.

Luottoriski

Luottoriski on kaiken rahoitustoiminnan perusriski. Luottoriskillä
tarkoitetaan riskiä siitä, että rahoitusvälineen liikkeeseenlaskija,
takaaja tai vastapuoli ei kykene maksamaan rahoitusvälineen
pääomaa tai tuottoa sopimuksen mukaisesti sijoittajalle takaisin.
Luottoriski voi tarkoittaa myös osapuolten luottokelpoisuuden
heikkenemistä. Luottoriskiä mitataan yleensä mahdollisella ab-
soluuttisella tappiosummalla.

Selvitysrisiki

Selvitysrisiki on luottoriski, joka syntyy, kun vastapuoli ei toimita arvopaperia (tai sen arvoa) sovittujen ehtojen mukaisesti toisen vastapuolen jo täytettyä omat sopimusvelvoitteensa. Selvitysrisiki on suuri valuuttatransaktioissa ja valuutanvaihtosopimuksissa, koska käteismaksut voidaan suorittaa eri aikoina ja selvittää eri aikavyöhykkeissä. Selvitysrisikiä voi sisältyä myös kehittyvien maiden osakekaupankäyntiin. Selvitysrisikiä voi sisältyä erityisesti rahoitusvälineiden kaupankäyntiin kehittyvillä markkinoilla, joilla maksu ja rahoitusvälineen luovutus selvitetään erillään.

Volatiliteettirisikit

Volatiliteetti tarkoittaa arvon nopeaa heilahtelua ylös tai alas. Sijoituksen volatiliteetin kasvaessa myös tappion tai voiton mahdollisuus kasvaa, koska osto- ja myyntihinnan välillä voi olla isokin ero.

Maksukyvyttömyys

Kaupankäynnin vastapuolena toimivan yrityksen tai transaktioon osallistuvien välittäjän maksukyvyttömyys tai laiminlyönti voi johtaa positoiden likvidointiin tai sulkemiseen ilman asiakkaan suostumusta tai siihen, ettei sijoituksen arvoa palauteta asiakkaalle.

Valuuttariski

Valuuttariski syntyy valuuttakurssien vaihtelusta, joka voi kasvattaa valuuttatransaktioihin sekä ulkomaan valuuttamääräisiin johdannais- ja arvopaperikauppoihin liittyviä voittoja tai näistä transaktioista aiheutuvia tappioita. Suojaus (hedging) voi lisätä tai vähentää valuuttariskiä, mutta se ei välttämättä poista valuuttakurssien vaihtelusta aiheutuvaa riskiä kokonaan.

Korkoriski

Korkoriski aiheutuu korkojen muutoksista. Korot voivat nousta tai laskea. Korkoriski vaikuttaa joukkovelkakirjalainojen arvoon suuremmin kuin osakkeiden arvoon, joten se on merkittävä riski joukkovelkakirjoihin sijoittaneille.

Korkoriski tarkoittaa sitä, että arvopaperin, erityisesti joukkovelkakirjan, suhteellinen arvo heikkenee koronnousun seurauksena. Tämä voi vaikuttaa negatiivisesti muihin tuotteisiin. Korkojen noustessa joukkovelkakirjojen hinnat laskevat ja päinvastoin. Tämä perustuu siihen logiikkaan, että korkojen noustessa joukkovelkakirjan omistamiseen liittyvä vaihtoehtokustannus pienenee, koska sijoittajat voivat realisoida suurempia tuottoja siirtymällä muihin koronnousua heijastaviin sijoituksiin.

Hyödykeriski

Hyödykeriski tarkoittaa futuuri-markkinoiden arvoon ja futuuri-tuottojen määrään liittyviä epävarmuustekijöitä, jotka aiheutuvat hyödykkeen hintojen vaihtelusta. Hyödykeriski voi sisältyä myös muihin rahoitusvälineisiin. Hyödykkeiden hinnat voivat vaihdella merkittävästikin, jos luonnonmullistukset tai onnettomuudet, kuten maanjäristykset tai tulipalot, vaikuttavat hyödykkeiden tarjontaan tai tuotantoon.

Hyödykkeen hintaan voi vaikuttaa myös esimerkiksi selkkaus tai sotatila, joka heikentää tarjontaa tai tuotantoa. Jos tuotteesta maksettava korko ja/tai lunastushinta määräytyy hyödykkeen hinnan perusteella, hyödykkeen hinnan muutos voi vähentää tuotteesta maksettavaa korkoa ja/tai lunastushintaa. Jos sijoituksen lunastushinta pienenee, tuotteen lunastuksesta maksettava summa voi joissakin tapauksissa olla pienempi kuin kyseiseen tuotteeseen alun perin sijoitettu pääoma.

Oikeudellinen riski

Oikeudellinen riski tarkoittaa sitä, että vastapuoli ei välttämättä noudata lakeja ja asetuksia tai osapuolten välisissä tiedoissa tai sopimuksissa voi olla puutteita. Näihin lukeutuvat myös oikeudelliset ja verotukseen liittyvät riskit niissä maissa, joihin sijoituksia tehdään.

Lainsäädäntöriski

Kaikkiin sijoituksiin voi kohdistua lainsäädännöllisiä tai rakenteellisia riskejä. Tällainen riski voi aiheutua monista poliittisista, taloudellisista ja muista tekijöistä, eikä sitä voi ennakoita. Siksi riski on suurempi kehittyvillä markkinoilla, mutta se on olemassa aina markkinoista riippumatta. Kehittyvillä markkinoilla viranomaisvalvonta on vähäisempää, samoin liiketoiminnan ja toimialojen käytäntöjä, pörssijä ja OTC-markkinoita koskeva lainsäädäntö.

Veroriski

Verosäännöt ja niiden täytäntöönpano voivat muuttua aika ajoin. Sijoituksiin voi liittyä monimutkaisia sijoittajakohertaisia veroseuraamuksia.

Positoiden välinen korrelaatio

Positoiden välinen korrelaatio on kyseessä, kun vähintään kaksi osapuolten välistä transaktiota kumoaa toisensa. Tällöin yhteen tai useaan transaktioon liittyvä luottoriskin kasvu vähentää vastaavasti toisen transaktion luottoriskiä nettoutusperiaatteen mukaisesti. Rahoitusvälineiden välinen epätäydellinen korrelaatio mahdollistaa suuret voitot tai tappiot suojausstrategiassa ja lisää näin position riskiä.

Operatiivinen riski

Operatiivinen riski, kuten tärkeimpien järjestelmien ja ohjausmenetelmien (esim. IT-järjestelmien) toimintahäiriö, voi vaikuttaa kaikkiin rahoitusvälineisiin. Liiketoimintariski, erityisesti puutteellisesta tai kehnoista liikkeenjohdosta aiheutuva riski, voi vaikuttaa myös yrityksen osakkeenomistajiin tai sijoittajiin. Henkilöstö- ja organisaatiomuutokset voivat vaikuttaa näihin riskeihin merkittävästi. Operatiivinen riski ei välttämättä näy ulospäin.

Toimialakohtaiset riskit

Toimialakohtainen riski tarkoittaa sitä, että toimialaa koskeva odottamaton tapahtuma vaikuttaa koko toimialan tulokseen ja toimialaan liittyvään rahoitusvälineeseen.

Likviditeettirisiki

Rahoitusvälineen likviditeettiin vaikuttavat suoraan kyseisen välineen kysyntä ja tarjonta ja epäsuorasti myös muut tekijät, kuten markkinahäiriöt (esim. pörssin toimintakatkos) tai infrastruktuuriongelmat, kuten arvopapereiden selvitysprosessin puutteet tai häiriöt. Likviditeettirisiki tarkoittaa sitä, että rahoitusvälineen ostaminen tai myyminen voi olla hankalaa määrättyä ajankohdantana.

Vastapuolirisiki

Vastapuolirisiki tarkoittaa pörssin ulkopuoliseen kaupankäyntiin liittyvää riskiä kaupan toteuttajan kyvystä suoriutua velvoitteistaan. (Tämä voi koskea mm. johdannaisia, korkosijoituksia, strukturoituja sijoituksia ja valuutta-kauppoja.)

Vipuvaikutusriski

Vipuvaikutusriski tarkoittaa johdannaissopimukseen liittyvää rakennetta, joka aiheuttaa riskin siitä, että jo pienellä kohde-etuuden muutoksella voi olla suuri vaikutus johdannaissopimuksen tuottoon ja arvoon (positiivinen tai negatiivinen).

Yritysriski

Yritysriski tarkoittaa rahoitusvälineen liikkeeseen laskeneen yhtiön menestykseen liittyvää riskiä.

7 SIOJITUSRAHASTO

Sijoitusrahasto kerää sijoittajien pääoman yhteen ja sijoittaa sen etukäteen määritetyn sijoitustavoitteen mukaisesti. Sijoitusrahastoja hallinnoivat rahastoyhtiöt, jotka noudattavat toiminnassaan niitä koskevia lakeja ja sääntöjä ja joiden toimintaa valvoo Finanssivalvonta.

Rahastoyhtiö sijoittaa keräämänsä pääoman säännöissään määritetyllä tavalla erilaisiin arvopapereihin (yleensä osakkeisiin tai joukkovelkakirjoihin). Sijoitusrahastoon sijoittaminen tarkoittaa sitä, että asiakas merkitsee tai ostaa sijoitusrahaston osuuksia (tai osakkeita) ja hänestä tulee näin rahaston osuudenomistaja.

Useimmissa sijoitusrahastoissa sijoittajat voivat lunastaa omistuksensa milloin tahansa. Lunastussäännöt on selostettu rahasto-esityksessä.

Sijoitusrahastoja on monen tyyppisiä riippuen sijoitusrahaston sijoituspolitiikasta. Erityyppisiä sijoitusrahastoja ovat esimerkiksi korkorahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot, rahastojen rahastot, alueelliset rahastot, toimialarahastot, hedge-rahastot, indeksirahastot ja kansainväliset rahastot.

Sijoitusrahastoissa voi olla sekä tuotto- että kasvuosuuksia. Sijoitusrahaston tuotto allokoidaan ja maksetaan tuotto-osuuksien omistajille. Jos kyse on kasvuosuuksista, ei kasvuosuuksien osuudenomistajille makseta tuottoa, vaan kasvuosuuksille kuuluva tuotto lisätään kasvuosuuksien arvoon, ja uudelleen sijoitetaan kasvuosuuksien arvon kasvattamiseksi.

Rahastot voidaan jakaa UCITS-rahastoihin ja muihin kuin UCITS-rahastoihin. UCITS-rahastot noudattavat sijoitusrahastodirektiiviä, joka sisältää tiettyjä sijoitusten ja riskien hajauttamista koskevia määräyksiä. Jotkin rahastot, kuten hedge-rahastot tai kehittyville markkinoille sijoittavat erikoissijoitusrahastot, voivat poiketa UCITS-standardista, joten ne ovat riskialttiimpia.

Tämä on syytä pitää mielessä rahastokohdetta valittaessa. Rahaston esitteessä on tiedot siitä, onko kyseessä UCITS- vai muu rahasto.

Rahaston riskitaso riippuu rahaston sijoitusstrategiasta ja siten sijoituskohteista. Jotkin sijoitustuotteet ovat riskialttiimpia kuin toiset. Esimerkiksi osakkeisiin ja rahamarkkinavälineisiin sijoitaviin rahastoihin vaikuttavat markkinahintojen ja lainsäädännön muutokset, taloudellinen tilanne sekä epäsuotuisat poliittiset ja taloudelliset tekijät. Myös korko- ja suhdannevaihtelut sekä verosäännöt ja lait voivat vaikuttaa sijoituksen tuottoon. Ulkomaisiin yhtiöihin, high yield -lainoihin, kehittyville markkinoille, voimakkaan kasvun rahastoihin, hajauttamattomiin/keskitettyihin rahastoihin ja pienten sekä keskisuurten yritysten osakkeisiin tehtäviin sijoituksiin liittyy lisäksi joitakin riskejä, joita on käsitelty rahasto-esityksessä.

Joukkovelkakirjalainasijoituksiin kohdistuu korkoriski; toisin sanoen koron noustessa joukkovelkakirjojen hinta ja siten myös pitkän koron rahaston arvo voivat laskea, ja sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman arvon. Rahastot ovat pääsääntöisesti likvidejä päivittäin, mutta rahastojen likvidiyyttä voi olla rajoitettu

rahaston säännöissä esimerkiksi poikkeuksellisten markkinatilanteiden varalta rahasto-osuudenomistajien edun vuoksi tai rahaston harjoittaman sijoituspolitiikan vuoksi (likviditeettiriski).

Sen lisäksi erikoissijoitusrahastojen osuuksien lunastukset voivat olla mahdollisia vain tiettyinä ajankohtina, esim. kerran kuukaudessa tai harvemmin. Vieraan valuutan määraisten rahastojen arvoon vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset (valuuttariski). Rahastot voivat käyttää sijoitustoiminnassaan myös johdannaisia.

Rahaston varoista peritään sen toimintaan liittyvät kulut, kuten hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, joiden suuruus vaihtelee rahastosta riippuen, ja ne yksilöidään yksinkertaistetussa rahastoesityksessä. Yksinkertaistetussa rahastoesityksessä on kuvattu sijoitusrahaston ominaisuuksia ja siihen liittyviä riskejä.

Pitkän koron rahastot

Pitkän koron rahastoilla ei ole kiinteää maturiteettia tai määriteltyä koronmaksuaikataulua, koska kohde-etuutena olevia joukkovelkakirjalainoja ostetaan ja myydään toissijaisilla markkinoilla jatkuvasti. Tämän vuoksi pitkän koron rahastot ovat erityisen herkkiä koronmuutosten vaikutuksille joukkovelkakirjalainojen hintoihin.

Pitkän koron rahastojen tuotto-odotukset määräytyvät paljolti korkojen kehityksen mukaan. Korkojen noustessa joukkovelkainakirjojen arvo laskee, mikä puolestaan vaikuttaa rahaston tuottoon. Korkoriski on helpompi ymmärtää, jos tietää, mitä duraatio tarkoittaa. Duraatio on yksinkertaisesti tapa mitata pitkän koron rahaston herkkyyttä korkojen muutoksille. Pitkä duraatio tarkoittaa sitä, että rahasto on herkkä muutoksille.

Vaikka useimmat pitkän koron rahastot hajauttavat luottoriskiä, on silti syytä muistaa, että rahaston painotettu keskimääräinen luottoluokitus vaikuttaa rahaston volatiliiteettiin. Luottoluokituksesta alhaisten joukkovelkakirjalainojen tuotto-odotus on korkea, mutta niiden volatiliiteetti on suurempi. Joukkovelkakirjalainoilla, joilla on hyvin alhainen sijoitusluokitus tai ei minkäänlaista luokitusta, kutsutaan myös roskalainoiksi. Niiden volatiliiteetti on usein hyvin suuri.

Joidenkin pitkän koron rahastojen volatiliiteetti voi olla pienempi kuin osake- tai yhdistelmärahastojen, mutta samalla niiden tuotto-potentiaali on yleensä vastaavasti pienempi. Niihin kohdistuu tappioriski esimerkiksi siinä tapauksessa, että joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskija ei pysty maksamaan lainaa takaisin tai korkojen muutokset muuttavat joukkovelkakirjojen hintaa.

Yhdistelmärahasto

Yhdistelmärahasto sijoittaa varoja osakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin ja rahamarkkinavälineisiin (käteinen) määritettyjen tavoitteiden mukaisesti. Yhdistelmä- eli hybridirahastot yhdistävät kasvu- ja tuottotavoitteet sijoittajia varten tekemällä sijoituksia sekä osakkeisiin että joukkovelkakirjalainoihin. Hajauttamalla sijoitukset rahasto voi suojautua osakemarkkinoiden laskusuhdanteiden vaikutuksilta. Toisaalta sen tuotto-odotus on pienempi kuin esimerkiksi puhtaan osakerahaston tuotto markkinoiden nousukaudella.

Yhdistelmärahaston riskit ovat varsin pienet, koska osake-, joukkovelkakirjalaina- ja käteissijoitusten riskitaso on erilainen. Yhdistelmärahastoihin kohdistuva riski määräytyy sijoituskohteiden suhteellisen osuuden ja keskinäisten vaikutusten mukaan.

Osakerahasto

Osakerahastot sijoittavat varoja pääasiassa osakkeisiin, yleensä kantaosakkeisiin. Sijoituskohteiksi valitaan yleensä

osakkeita, joiden tuotto on pitkällä aikavälillä ollut keskimääräistä parempi, mutta osakkeiden kurssivaihtelu on usein ollut suurempi kuin joukkovelkakirjalainojen ja käteisvastikkeiden.

Osakerahastot voivat kuitenkin olla herkkiä vaihtelulle, ja osakkeiden hinnat voivat muuttua merkittävästi suuntaan tai toiseen päivätasolla.

Kaikkiin osakerahastoihin kohdistuu riskejä, jotka aiheutuvat esimerkiksi osakkeita liikkeeseen laskeneiden yhtiöiden taloudellisesta tilasta sekä yleisestä talous- ja markkinatilanteesta.

Eri osakelajeihin liittyy erilaisia riskejä. Esimerkiksi pieniin tai keskiuuriin yrityksiin sijoitaviin rahastoihin kohdistuu ylimääräinen riski, koska sijoitusten tuottoa ei voi ennakoita. Yritykset voivat kärsiä merkittäviä tappioita, joiden seurauksena osakekurssit voivat vaihdella.

Myös toimialarahastoihin liittyy riskejä, koska sijoitukset keskittyvät tiettyyn markkinoiden osaan.

Osakerahaston arvoon vaikuttavia riskejä ovat lisäksi sijoituskohteena olevia yrityksiä koskevat uutiset, talouden kehitys ja korkojen muutokset, samoin hintavaihtelu, markkinamekanismien muutokset ja ulkoiset tekijät, jotka voivat aiheuttaa muutosia osakekursseihin.

Absoluuttisentuoton rahastot eli hedge-rahastot

Absoluuttisentuoton rahastot eli hedge-rahastot käyttävät riskialttiita tekniikoita, kuten lainanottoa, lyhyeksi myyntiä, velkavivun käyttöä, automatisoituja kaupankäyntimenetelmiä, vaihtosopimuksia, arbitraasistrategioita ja johdannaisia ja pyrkivät siten saavuttamaan merkittävää tuottoa sijoituksille. Hedge-rahastojen toiminta on usein vähemmän säänneltyä kuin muiden sijoitusrahastojen toiminta, joten niillä on mahdollisuus asettaa aggressiivisia sijoitustavoitteita.

Hedge-rahastot voivat käyttää monenlaisia sijoitusstrategioita. Ne voivat olla myös rekisteröimättömiä, yksityisesti omistettuja ja hallinnoituja, korkean riskitason varallisuuskokonaisuuksia (ei laissa säänneltyjä sijoitusrahastoja), jotka on suunnattu varakkaille ja kokeneille sijoittajille.

Rahamarkkinarahasto

Rahamarkkinarahasto on yleensä turvallinen sijoituskohte, jossa sijoitukset voidaan helposti muuttaa käteiseksi. Riskit ovat vähäiset ja tuotto-odotukset verrattain pienet. Toisin kuin pankkitiliin tuottoa, rahamarkkinarahastojen tuottoa ei voi taata, vaikka niihin sisältyvä riski on pienempi kuin muissa rahastoissa.

Rahastojen rahasto

Rahastojen rahasto sijoittaa varoja muihin rahastoihin. Rahastojen rahastoja on erilaisia, ja niiden riskeihin ja tuotto-odotuksiin vaikuttavat sijoituskohteena olevat rahastot. Rahastojen rahastoissa on huomattava, että kokonaispalkkio näissä muodostuu rahastojen rahastosta sekä alla olevien rahastojen palkkioista.

8 STRUKTUROIDUT TUOTTEET

Pääomaturvatut tai -turvaamattomat indeksilainat

Strukturoiduilla tuotteilla tarkoitetaan yleensä joukkolaina- tai talletusmuotoisia sijoituksia, jotka muodostuvat pääsääntöisesti korkokomponentista ja riskillisestä johdannaiskomponentista tai muusta riskipitoisesta osasta. Strukturoidun tuotteen tuotto on yleensä sidottu valittujen kohde-etuuksien kehitykseen. Kohde-

etuuksina voivat olla esim. osakkeet, osakeindeksit, korko, rahastot, valuutat, hyödykkeet, luottoriski tai näiden erilaiset yhdistelmät.

Näihin yhdistelmäinstrumentteihin kohdistuu siihen sisältyviä tuotteita koskevat riskit. Niinpä näihin tuotteisiin voi kohdistua suurempi riski kuin yhdistelmän muodostaviin yksittäisiin välineisiin.

Strukturoidut tuotteet voivat olla rakenteeltaan hyvin monimutkaisia, kuten myös pääomaturvaamattomia, joten sijoittajan tulee perehtyä sijoituskohteen ominaisuuksiin ja riskeihin huolellisesti ennen sijoituspäätöksen tekemistä.

Yleisimpänä strukturoituna tuotteena pidetään indeksilainaa, jossa sijoittajalla on mahdollisuus saada tuottona tietty prosentimääräinen osuus kohde-etuudeksi valitun viiteindeksin (esim. osakeindeksi) mahdollisesta positiivisesta kehityksestä. Lainan kohde-etuuksien arvo voi laina-aikana kehittyä positiivisesti tai negatiivisesti.

Tuottorakenne saattaa joskus sisältää vipuvaikutuksia, joiden vuoksi jo pienillä kohde-etuuksien kehityksen muutoksilla voi olla suuri vaikutus strukturoidun tuotteen arvoon ja tuottoon (vipuvaikutusriski).

Tuoton laskentaan vaikuttavat myös koronlaskentaperusteet sekä mahdolliset tuottokertoimet. Koska strukturoituun tuotteeseen yleensä sisältyy korkokomponentti, kuten strukturoidun joukkovelkakirjalainan osalta on aina tilanne, liittyy tuotteeseen korkoriski. Markkinakorkojen lasku nostaa indeksilainan jälkimarkkina-arvoa ja korkotason nousu puolestaan laskee sitä muiden tekijöiden pysyessä ennallaan.

Indeksilainat on suunniteltu pidettäväksi eräpäivään saakka. Mikäli sijoittaja myy tällaisen sijoituksen ennen eräpäivää, hänellä on markkinakehitykseen (markkinariski) ja jälkimarkkinoiden likviditeettiin liittyvä riski (likviditeettiriski).

Jälkimarkkinahinta voi myyntitilanteessa olla matalampi kuin lainaa merkittäessä, joten riskinä on, että sijoituksesta aiheutuu sijoittajalle pääomatappiota.

Tiettyjä Indeksilainoja voi olla vaikeaa tai mahdotonta myydä tiettyinä aikoina. Liikkeeseenlaskijalla voi olla lainaehtojen mukaan oikeus maksaa laina ennen aikaisesta takaisin, jolloin on myös mahdollista, että takaisinmaksettava määrä on nimellisarvoa matalampi.

Sijoittajan tuleekin kiinnittää huomiota mahdollisiin kaupankäyntirajoitteisiin sekä liikkeeseenlaskijan ennen aikaiseen takaisinmaksuoikeuteen ennen sijoituspäätöstä.

Indeksilainaan liittyy aina myös liikkeeseenlaskijasta johtuva luottoriski. Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, ettei liikkeeseenlaskija indeksilainan erääntyessä pysty täyttämään maksuvelvoitteitaan eli maksamaan sijoittajalle lainan nimellispääomaa ja/tai tuottoa. Luottokelpoisuusluokitus on yksi tapa arvioida luottoriskiä, mutta on syytä muistaa, että luottokelpoisuusluokitus saattaa muuttua tai se saatetaan poistaa milloin tahansa.

Jos indeksilainaa lasketaan liikkeeseen muussa valuutassa kuin euroissa, liittyy lainaan tältä osin myös valuuttariski. Myös kohde-etuudet voivat sisältää valuuttariskiä.

Valtion talletussuoja ei koske indeksilainoja.

Sertifikaatit

Sertifikaatti on arvopaperistettu johdannainen, jonka tuotto profiili vaihtelee tuotteittain. Sertifikaatteja on kahta tyyppiä, listatut ja ei-listatut sertifikaatit. Sertifikaatin kohde-etuutena voi olla esim. osake, indeksi, hyödyke tai näiden yhdistelmä.

Listatuilla sertifikaateilla käydään kauppaa pörssissä, niille on olemassa likvidi jälkimarkkina, ja ne ovat juoksuajaltaan yleensä muutaman kuukauden mittaisia. Ei-listatuille sertifikaateille on olemassa rajattu pörssin ulkopuolinen jälkimarkkina, tai ei ollenkaan jälkimarkkinaa, ja niiden juoksu aika voi olla useita vuosia. Ei-listatut sertifikaatit ovat tyypillisesti tiettyyn markkinanäkemukseen räätälöityjä sijoituksia.

Sertifikaateille on tunnusomaista hyvin korkea riskitaso ja vipuvaikutus. Merkintähintaa eli sijoitettua pääomaa ei palauteta missään olosuhteissa.

Mahdollinen tuotto maksetaan sertifikaattiehtojen mukaisesti eräpäivänä ja tuotto voi olla moninkertainen suhteessa sijoitettuun pääomaan sertifikaatin kohde-etuuden arvon noustessa. Sertifikaattiin sijoittavan on varauduttava siihen, että sertifikaatti voi eräpäivänä olla arvoton. Mikäli sertifikaattikohtaisten ehtojen mukaan eräpäivänä laskettu kohde-etuuden tuotto on nolla tai negatiivinen, sijoittaja menettää sijoittamansa pääoman sekä maksamansa kulut ja palkkiot kokonaan.

Mikäli sertifikaattikohtaisten ehtojen mukaisesti laskettu kohde-etuuden tuotto on positiivinen, mutta sertifikaatin erääntymisarvo on pienempi kuin sertifikaatista maksettu hinta kuluineen, on sijoitus tappiollinen suhteessa sijoitettuun pääomaan. Mikäli sertifikaattikohtaisten ehtojen mukaisesti laskettu kohde-etuuden tuotto on positiivinen ja sertifikaatin erääntymisarvo on suurempi kuin sertifikaatista maksettu hinta kuluineen ja palkkiointeen on sijoitus voitollinen suhteessa sijoitettuun pääomaan.

Tyypillisimpiä sertifikaatteihin liittyviä riskejä ovat markkinariski, vipuvaikutusriski, luottoriski ja likviditeettiriski.

Warrantit

Warrantti on arvopaperistettu johdannainen, jolla käydään yleensä kauppaa pörssissä. Warrantin kohde-etuutena voi olla esim. osake, indeksi, hyödyke tai näiden yhdistelmä. Warrantissa voidaan käyttää vipuvaikutusta, mistä syystä niiden arvo voi vaihdella suuresti. Warrantin ehdoista riippuen warrantti antaa haltijalleen oikeuden, mutta eivät velvollisuutta, ostaa (ostowarrantti) tai myydä (myynti-warrantti) warrantin kohde-etuus tietynä päivänä tiettyyn hintaan (toteutushinta).

Warrantin kerroin ilmaisee, kuinka monta warranttia tarvitaan yhden kohde-etuuden myymiseen tai ostamiseen. Mikäli warrantilla on eräpäivänään arvoa, sijoittaja saa vastaavan summan joko rahana (nettoarvon tilitys) tai arvo-osuuksina (fyysinen toimitus). Eurooppalainen warrantti toteutetaan päättymispäivänä. Amerikkalaisessa warrantissa taas sijoittaja voi vaatia toteutusta milloin tahansa voimassaoloaikana.

Warranttien kaupankäynnissä keskeisessä osassa on warrantin liikkeeseenlaskijan antama markkinatakaus. Markkinatakauksessa liikkeeseenlaskija voi sitoutua antamaan warrantille ostaja myyntinoteerauksen. Markkinatakauksen ehdot on kuvattu warranttia koskevassa esitteessä ja takauksen ehdot voivat vaihdella huomattavasti riippuen liikkeeseenlaskijasta ja warrantista, joten sijoittajan on syytä perehtyä niihin erittäin huolellisesti.

Warrantteihin liittyy korkea riski. Warranttiin sijoittavan on varauduttava siihen, että Warrantti voi eräpäivänään olla arvoton. Tällaisessa tapauksessa sijoittaja menettää sijoituksensa koko arvon. Ostowarrantti erääntyy arvottomana, jos kohde-etuuden arvo on eräpäivänä warrantin toteutushintaa alhaisempi. Myyntiwarrantti puolestaan erääntyy arvottomana, jos kohde-etuuden arvo on eräpäivänä warrantin toteutushintaa korkeampi.

Tyypillisimpiä warrantteihin liittyviä riskejä ovat markkinariski, vipuvaikutusriski, luottoriski ja valuutariski.

Luoton käyttö sijoittamisessa

Sijoittajan on mahdollista harjoittaa sijoitustoimintaa myös lainarahoituksella. Mikäli sijoitus kehittyy positiivisesti, on lainarahoituksella mahdollisuus saavuttaa suurempi tuotto kuin pelkällä omalla rahoituksella tehdyllä sijoituksella. Sijoittajan on kuitenkin otettava huomioon, että sijoituksen kehittyessä negatiivisesti tai sijoituksen menettäessä kokonaan arvonsa, on sijoittamista varten otettu luotto joka tapauksessa maksettava takaisin.

Lainapääomalla sijoittamista harkitsevan tulee aina arvioida velanmaksukykyä riippumatta lainoitettavan sijoituskohteen kehityksestä. Lainakustannukset voivat myös laina-aikana nousta korkotason nousun myötä. Mikäli sijoituskohteen arvo ei enää riitä kattamaan lainalle määritellyä vakuusvaadetta, voi sijoittaja joutua asettamaan lainansa vakuudeksi lisävakuuksia.

Osakkeet ja niihin liittyvät rahoitusvälineet

Osake on osakeyhtiön liikkeeseen laskema oman pääomaehdoinen arvopaperi. Osakkeen arvo perustuu kulloinkin vallitsevaan näkemykseen osakkeen liikkeeseen laskeneen osakeyhtiön arvosta. Osakesijoituksen tuotto muodostuu osingosta sekä osakkeen arvonnoususta.

Yhtiöllä voi olla erilaisia osakesarjoja. Jollakin osakesarjalla on enemmän ääniä yhtiökokouksessa ja toiselle taas maksetaan suurempi osinko. Osake voi olla julkisen kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä tai kaupankäynnin kohteena vaihtoehtoisella markkinapaikalla. Osake voi olla myös noteeraamaton.

Osakesijoitusten tyypillisimpiä riskejä ovat osakkeiden hinnanvaihteluun liittyvä markkinariski (osakeriski), yhtiön menestykseen liittyvä riski (yritysriski) sekä kaupankäynnin laajuuteen liittyvä riski (likviditeettiriski).

Osakkeiden hinnanvaihteluun vaikuttaa sekä markkinoiden yleinen kehitys että tiedot liikkeeseenlaskijan menestykseen vaikuttavista seikoista. Riskiin vaikuttaa yleisesti myös mm. liikkeeseenlaskijan toimiala, lainsäädännön muutokset sekä mm. liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä ja omistuksen jakautuminen. Vieraan valuutan määräisten osakkeiden arvoon vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset.

Osakkeenomistajan kannalta osakesijoitus on edellä kuvatuista syistä riskisijoitus. Osakesijoituksiin sisältyy mahdollisuus menettää koko sijoitettu pääoma, jos liikkeeseenlaskija ajautuu konkurssiin (vastapuoliriski). Osakesijoitukseen liittyy myös aina epävarmuus tuoton suuruudesta.

Kehittyvien markkinoiden osakkeisiin sijoittamista voidaan pitää muita osakesijoituksia riskipitoisempina, sillä näille markkinoille voi olla tyypillistä vakiintumaton toimintaympäristö ja lainsäädäntö, poliittiset riskit, valuuttakurssien voimakkaat heilahtelut, vastapuoliriskit sekä osakemarkkinoiden alhaisempi likviditeetti. Suorat osakesijoitukset ovat pitkän aikavälin sijoituksia.

Osakekurssi

Osakekurssi perustuu osakkeen kysyntään, joka puolestaan perustuu yhtiön pitkän aikavälin tuotto-odotuksiin ja tulevaisuuden näkymiin. Kurssit vaihtelevat usein sen mukaan, miten analytiikot arvostavat yhtiön tulevan tuotto potentiaalin. Markkinoiden yleinen kehitys, suhdannevaihtelut, tekninen kehitys, lainsäädäntö, kilpailu ja muut vastaavat tekijät vaikuttavat yhtiön tuotteiden tai palveluiden kysyntään ja ovat siten oleellisen tärkeitä yhtiön osakekurssin kehityksessä.

Myös osakkeen likviditeetti vaikuttaa osakekurssiin. Jos likviditeetti on hyvä, osakkeella käydään vilkkaasti kauppaa. Pörssiarvoltaan alhaisten yritysten osakkeiden (ns. sentti-osakkeiden)

likviditeetti on alhainen, joten tällaisiin sijoituksiin liittyy riski sijoituksen arvon menettämisestä. Tietyissä kaupankäyntitilanteissa position likvidointi tai hankkiminen voi olla vaikeaa tai jopa mahdotonta.

Ostokurssi on hinta, jonka ostaja on valmis maksamaan arvopaperista. Osakemäärä tarkoittaa sitä, miten paljon osakkeita sijoittaja on halukas ostamaan ostokurssiin. Myyntikurssi on hinta, jonka myyjä haluaa osakkeistaan. Osto- ja myyntikurssit ovat pörssikaupan perustekijä. Ne määrittävät täsmällisesti kulloinkin ostettavissa ja myytävissä olevien osakkeiden määrän.

Kaupankäynnin osapuolet voivat halutessaan käyttää rajahinta-toimeksiantoa, jolloin enimmäis- ja vähimmäishinta on rajoitettu. Osapuoli määrittää haluamansa osto- tai myyntikurssin lisäksi osakemäärän. Toimeksiantoilla voi olla aika- tai määrärajoitus, kuten "päivän loppuun mennessä" tai "kaikki tai ei mitään".

Osakkeiden splittaus

Splittaus kasvattaa liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrää niin, että kunkin osakkeenomistajan suhteellinen osuus pysyy samana. Tämä voi vaatia yhtiön perustamiskirjaan, yhtiöjärjestykseen tai muuhun vastaavaan asiakirjaan muutoksen, jossa hyväksytään osakemäärän kasvattaminen (tai vähentäminen, jos kyseessä on käänteinen splittaus). Splittaus ei tuo yhtiöön uutta osakepääomaa, koska osakekohtainen nimellisarvo pienenee.

Takaisinostot

Takaisinostoissa yhtiö tarjoutuu ostamaan takaisin omia osakkeitaan. Tarkoituksena on yleensä osakekurssin nostaminen tai vihamieliseltä ostotarjoukseelta suojautuminen.

Suunnatut annit

Suunnatussa annissa poiketaan nykyisten osakkeenomistajien etuoikeudesta merkitä osakkeita suhteessa omistuksiin. Suunnatun annin avulla yhtiöt voivat esimerkiksi rahoittaa uusia yritystoitoja.

Listautumisanti

Listautumisannissa yhtiö laskee ensimmäistä kertaa osakkeitaan julkiseen myyntiin. Useimmissa maissa käytössä on sijoittajia suojaava yksityiskohtainen säännöstö, joka koskee osakkeiden julkista myyntiä. Pörssin listautumisvaatimusten on täyttyvä, ennen kuin yhtiö voi listautua pörssiin tai yhtiön osakkeet voidaan ottaa myyntiin pienille yrityksille suunnatulla listamattomien arvopaperien markkinoilla.

Sijoitustodistukset

Sijoitustodistukset ovat yleensä pankkien liikkeeseen laskemia jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita, jotka edustavat jonkin yhtiön tiettyä osakemäärää. Sijoitustodistuksilla käydään kauppaa paikallisessa tai ulkomaisessa pörssissä. Sijoitustodistuksiin, joiden kohde-etuutena ovat ulkomailla (erityisesti kehittyvillä markkinoilla) liikkeeseen lasketut osakkeet, kohdistuu myös kyseisten maiden arvopaperimarkkinoihin liittyviä riskejä. Ulkomaisiin sijoitustodistuksiin liittyy lisäksi valuuttariski.

Kiinteistösijoittaminen

Kiinteistömarkkinoille sijoittamiseen liittyviä yleisimpiä riskejä on riski siitä, että sijoituskohteiden myynnistä ei saada toivottua luovutusvoittoa tai sijoituskohteita joudutaan realisoimaan tappiolla (hintariski). Sijoituskohteiden vuokratuotot voivat osoittautua odotettua matalammiksi. Sijoitustoiminnan kustannukset

(kuten vuokravälityskustannukset ja ylläpitokustannukset) osoittautuvat arvioitua korkeammiksi ja heikentävät toiminnan kannattavuutta.

Sijoituskohteet saattavat tuhoutua tai niihin saattaa muutoin kohdistua merkittäviä korjauskustannuksia, joita ei saada katettua vakuutuksin.

Tietoa muista rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä tyypillisistä riskeistä

Pääomasijoittaminen

Pääomasijoittaminen on laaja termi, jolla tarkoitetaan yleensä sijoittamista julkisesti noteeraamattomien yksityisten yritysten arvopapereihin. Jos pääomasijoittaja haluaa myydä noteeraamattomat arvopaperit, ostaja on löydettävä muualta kuin julkisesta markkinapaikasta. Yksityisten yritysten arvopapereille voi olla siirtorajoituksia.

Pääomasijoituksia tekevät yhtiöt saavat yleensä sijoitukselleen tuottoa joko listautumisannin, määräysvallassaan olevan yrityksen myynnin tai fuusion tai pääoman uudelleenjärjestelyn kautta. Yritys voi myydä listaamattomia arvopapereita suoraan sijoittajalle (suunnatulla osakeannilla) tai pääomarahastoon, joka kerää piensijoittajien sijoittaman pääoman yhteen.

Pääomasijoitukseen liittyvien riskien takia sijoituksen arvo voidaan menettää kokonaan, jos sijoituksen kohteena oleva yritys ei menesty. Julkisesti noteeraamattomien yritysten osakkeisiin sijoittaminen on yleensä riskialttiimpaa kuin noteerattujen osakeyhtiöiden osakkeisiin sijoittaminen.

Kaikki riskejä käsittelevässä luvussa esitetyt tärkeimmät riskitekijät koskevat myös pääomasijoituksia.

Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirja on asiakirja, joka lasketaan liikkeeseen joukkovelkakirjalainan yhteydessä. Lainanottaja eli joukkovelkakirjan liikkeeseenlaskija myy joukkovelkakirjan lainanantajalle käteissuoritusta vastaan. Joukkovelkakirja on siis liikkeeseenlaskijan velkasitoumus. Liikkeeseenlaskija sitoutuu maksamaan velan joukkovelkakirjan haltijalle määritettyinä ajankohtina. Tyypillinen joukkovelkakirjalaina velvoittaa liikkeeseenlaskijan maksamaan kuponkikorkoa lainanantajalle.

Joukkovelkakirjalainan erääntyessä lainanottaja eli liikkeeseenlaskija maksaa joukkovelkakirjan nimellishinnan lainanantajalle. Joukkovelkakirjalainoita on monenlaisia. Useimmat ovat kuponkilainoita, mutta myös nollakuponkilainat ovat yleisiä. Nollakuponkilainoille ei makseta korkoa, vaan lainanantajalle maksetaan nimellishinta lainan eräännyttyä. Koska kuponkikorkoa ei suoriteta ennen laina-ajan päättymistä, nollakuponki-lainoita myydään yleensä huomattavasti alle nimellisarvon riskin kompensoimiseksi. Joukkovelkakirjalainoita laskevat liikkeeseen valtiot, julkisyhtiöt ja yritykset.

Koska joukkovelkakirjalainan kuponkikorko ja pääoma maksetaan tulevaisuudessa, joukkovelkakirjan arvo määräytyy sen mukaan, millaiseksi sijoittaja arvioi rahan arvon kehityksen nykyarvoon verrattuna. Rahan nykyarvo puolestaan riippuu markkinakoroista. Nimelliskorko on riskittömän reaalikoron ja sen ylittävän preemion eli inflaation vaikutuksen summa. Koska joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskijoihin (niin valtioihin, julkisyhtiöihin kuin yrityksiin) liittyy aina riskejä, sijoituksen tuotto-odotuksessa on otettava huomioon myös muita joukkovelkakirjalainoille ominaisia riskitekijöitä, kuten luotto-, vero- ja likviditeettiriski.

Joukkovelkakirjalainoihin kohdistuu siis markkinakorkoriski. Joukkovelkakirjan arvo vaihtelee päivittäin käänteisesti korkoihin nähden. Kun markkinakorot nousevat, joukkovelkakirjan arvo yleensä laskee. Kun markkinakorot laskevat, joukkovelkakirjan arvo yleensä nousee. Joukkovelkakirjalainoihin vaikuttavat myös luotto-, markkina-, likviditeetti- ja valuuttariskit, kansainvälisiin sijoituksiin liittyvät riskit, vipuvaikutusriski sekä salkunhoitoriski.

Joukkovelkakirjalainan laatu perustuu ensisijaisesti liikkeeseenlaskijan kykyyn maksaa erääntynyt pääoma eräpäivänä sijoittajille. Valtion, kuntien ja suurten maksukykyisten yhtiöiden liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja pidetään yleensä laadukkaina ja turvallisina. Maksukyvyltään epävarmimpien pienten yritysten ja kehittyvillä markkinoilla toimivien julkisyhtiöiden tai paikallisten hallitusten liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja pidetään yleensä vähemmän laadukkaina ns. high yield -lainoina. Niiden tuottomahdollisuudet ovat suuremmat, koska näihin välineisiin liittyy enemmän riskejä. Luokituksestaan heikompiin high yield -lainoihin tehdyissä sijoituksissa hintavaihteluiden ja pääoman menettämisen riski on suurempi.

Joukkovelkakirjalainojen arvon vaihtelu riippuu myös joukkovelkakirjalainan juoksuajasta. Maturiteetiltaan lyhyiden joukkovelkakirjalainojen arvo on yleensä vakaa. Sijoittaja huomaa joukkovelkakirjalainan arvonmuutokset yleensä vasta siinä vaiheessa, jos hän joutuu myymään joukkovelkakirjansa pois ennen lainan erääntymistä, jolloin hänelle hyvitetään joukkovelkakirjan senhetkinen markkina-arvo. Joukkovelkakirjalainan herkkyyttä korkojen muutoksille mitataan yleisesti duraatiolla.

Vaihtoehtoiset sijoitustuotteet

Markkinoilla on tarjolla monenlaisia räätelöityjä sijoitustuotteita. Monet niistä ovat sijoittajia varten koottuja erilaisten rahoitusvälineiden yhdistelmiä. Tuotteet määritellään usein toisesta arvopaperista (mukaan lukien joukkovelkakirjalainasta), arvopaperikorista, indeksistä, hyödykkeestä tai valuutasta johdetuiksi tai siihen perustuvaksi arvopaperiksi.

Tuotteita on yleensä kahdentyyppisiä: kasvutuotteita, joissa mahdollinen tuotto on johdettu kohde-etuuden kehityksestä, sekä tuotteita, joiden tuotto on ennalta määritetty. Molempien tyyppisissä tuotteissa sijoitettu pääoma voi lisäksi olla suojeltu tai siihen voi kohdistua riski.

Esimerkkejä vaihtoehtoisista sijoitustuotteista ovat osake-, indeksi- tai hyödykesidonnaiset joukkovelkakirjalainat, vakuudelliset velkasitoumukset, vaihtovelkakirjalainat ja luottoriskinvaihtosopimukset. Näiden tuotteiden ominaisuudet ja riskit voivat olla samat kuin osakkeiden, joukkovelkakirjalainojen tai johdannaisen, riippuen kyseessä olevan tuotteen luonteesta.

Lisätietoja tuotteisiin liittyvistä riskeistä on tuotteita koskevissa esitteissä, jotka jaetaan yleensä tällaisten tuotteiden liikkeeseenlaskun yhteydessä. Esitetä ei välttämättä jaeta toissijaisilla markkinoilla tapahtuvan kaupankäynnin tai private placementin yhteydessä.

Rahamarkkinainstrumentit

Rahamarkkinainstrumentit ovat vieraan pääoman ehtoisia instrumentteja, joilla yhteisöt hakevat rahoitusmarkkinoilta lyhytaikaisia rahoitusta. Rahamarkkinainstrumentteja ovat esim. sijoitustodistukset, valtion velkasitoumukset, yritystodistukset ja kuntatodistukset.

Rahamarkkinainstrumenttien laina-aika on korkeintaan 12 kuukautta ja ne lasketaan liikkeeseen pääsääntöisesti alle nimellisarvonsa (diskonttoinstrumentti). Liikkeeseenlaskija maksaa rahamarkkinainstrumentin nimellisarvon rahamarkkinainstrumentin eräpäivänä. Rahamarkkinainstrumentin tuotto muodostuu

hankintahinnan ja nimellisarvon erotuksesta. Rahamarkkinainstrumentteihin korkoinstrumentteina liittyviä tyypillisiä riskejä ovat korkoriski ja luottoriski.

Johdannaisopimukset

Johdannaisia ovat optiot, futuurit, vaihtosopimukset, korkotermiinit, luottoriskin siirtoon tarkoitetut johdannaiset sekä hinnanerosopimukset. Johdannaiset voivat olla pörssissä noteerattuja välineitä, OTC-välineitä tai arvopaperistettuja tuotteita, kuten velkakirjoja tai todistuksia. Riskejä käsittelevässä luvussa esitellyt riskit voivat koskea kaiken tyyppisiä johdannaisopimuksia.

Yleistä

Johdannainen on rahoitusväline, sopimus tulevasta kaupankäynnistä rahasummalla, hyödykkeellä tai muulla arvolla kohde-etuutena olevan arvopaperin tai hyödykkeen mukaisesti, ellei kaupankäynnin kohteena ole itse kyseinen arvopaperi tai hyödyke. Yleisimpiä johdannaisia ovat optiot, futuurit ja vaihtosopimukset. Johdannaisopimukseen liittyy paljon riskejä, joten niitä ei välttämättä suositella kokemattomille sijoittajille tai sijoittajille, joilla on käytettävissään rajoitetusti pääomaa.

Johdannaismarkkinat ovat ajoittain epälikvidit mittavien transaktioiden takia sekä siksi, että monia johdannaisopimuksia ei noteerata pörssissä, vaan niillä käydään kauppaa yksityisesti. Tällöin position likvidointi tai transaktion toteuttaminen hyvään hintaan ei onnistu.

Pörssissä kaupattaviin johdannaisiin kohdistuvat samat riskit kuin pörssikauppaan yleensä, ja useimmiten niihin liittyy vakuusvaatimus. Pörssien ulkopuolella myytävät johdannaiset voivat olla listaamattomia vaihdantakelpoisia arvopapereita tai bilateraalisia OTC-sopimuksia. Johdannaisilla voidaan käydä kauppaa eri tavoin pörssissä ja muilla markkinoilla, mutta kaupankäyntiin liittyy aina joko liikkeeseenlaskijan luottoriski (vaihdannaiskelpoiset arvopaperit) tai vastapuolen luottoriski (OTC-sopimukset).

Edellä esitettyjen riskien lisäksi johdannaisiin liittyy johdannaisopimuskohtaisia ehtoja koskevat riskit riippumatta siitä onko kyseessä vakioidut tai vakioimattomat (OTC) johdannaiset.

Riskinä on myös se, että tappioita tuottavasta sopimuksesta (OTC-sopimus) voi olla vaikea päästä eroon, koska vastapuolella ei välttämättä ole velvollisuutta sulkea tai likvidoida positiotaan. Pörssin ulkopuolella johdannaisopimusten ehtoista neuvotellaan tapauskohtaisesti. Tällaisten johdannaistransaktioiden ehtoja ei ole vakioitu, eikä näille vakioimattomille johdannaisille ole keskitettyä hinnoittelulähdettä.

Johdannaisopimusten arvoa voi olla vaikea määrittää. Eri rahoituslaitokset, hinnoittelumallit ja taloudelliset oletukset voivat tuottaa erilaiset arvot samalle johdannaisopimukselle. Johdannaisopimusten arvoon vaikuttavat mm. jäljellä oleva maturiteetti, markkinakurssi, hintavaihtelu ja korkoaste, joten sen hinta voi vaihdella ajan mittaan.

Johdannaisia käytetään yleisimmin muiden sijoitusten suojaamiseen, taloudellisilta riskeiltä suojautumiseen sekä spekulatiiviatarkoituksiin. Sijoittajien tulee harkita tarkoin jokaista johdannaisijoitusta. Johdannaisopimuksen ehdot ja siihen liittyvät vastuut on syytä selvittää etukäteen. Riskejä käsittelevässä luvussa esitetyt riskit, erityisesti markkinariski, luottoriski ja kohde-etuuteen liittyvät toimialakohtaiset riskit, koskettavat kaikkia johdannaisia.

Futuurit, termiinit ja korkotermiinit

Futuureilla tai termeineillä tapahtuvaan kaupankäyntiin liittyvä sitoumus kohde-etuutena olevan arvopaperin tai hyödykkeen ostamisesta tai myynnistä toteutusajankohtana. Joissakin tapauksissa positio voidaan selvittää myös käteisellä. Futuurien ja termiinien tärkein ero on se, että futuurisopimukset arvostetaan ja selvitetään markkinahintaan päivittäin ja futuuriset positiot voidaan sulkea sopimuksen juoksuaikana. Futuureissa käytetään lisäksi yksinkertaistettua vakuuslaskentaa ja selvitystä (T+1).

Futuuri- ja termiinien riskitaso on korkea. Futuuri- ja termiini-kaupassa usein käytettävä vipuvaikutus tarkoittaa sitä, että pienellä panoksella voi saada suuret voitot tai kärsiä suuret tappiot. Se tarkoittaa myös sitä, että pienikin muutos aiheuttaa suhteellisesti paljon suuremman muutoksen sijoituksen arvossa, mistä voi aiheutua sijoittajalle voittoa tai tappioita. Futuuri- ja termiini-sopimuksia koskee vakuuden asettamisvelvollisuus, jonka vaikutuksiin, erityisesti vakuusvaatimuksiin, sijoittajien on syytä perehtyä. Ne tarkoittavat sitä, että kaikkien pörssissä kaupattavien ja useimpien OTC-markkinoilla kaupattavien futuurien ja termiinien hinta lasketaan päivittäin ja sijoittajan on maksettava mahdolliset tarvittavat lisävakuudet. Muussa tapauksessa vastaapuoli voi irtisanoa sopimuksen.

Optiot

Optio tarkoittaa oikeutta, mutta ei velvollisuutta, ostaa tai myydä arvopaperi sovittuun hintaan eli toteutushintaan etukäteen määritettynä päivänä tai sitä ennen. Optio voi olla osto-optio tai myyntioptio.

Osto- ja myyntioptioiden ostaminen

Osto-optio antaa haltijalleen oikeuden, mutta ei velvollisuutta, ostaa kohde-etuutena olevat arvopaperit tai muut hyödykkeet määrättyyn hintaan tulevaisuudessa. Myyntioptio antaa haltijalleen oikeuden myydä kohde-etuutena olevat arvopaperit tai hyödykkeet määrättyyn hintaan tulevaisuudessa.

Option ostohintaa kutsutaan preemioiksi. Se kuvastaa option toteuttamisoikeuden hintaa silloin, kun optio tuottaa voittoa. Optioiden ostaminen on vähemmän riskialtista kuin myyminen, sillä jos kohde-etuutena olevan arvopaperin tai hyödykkeen arvo kehittyy negatiivisesti, option voi jättää toteuttamatta. Suurin mahdollinen tappio rajoittuu preemioon sekä välityspalkkioon tai muihin mahdollisiin transaktiomaksuihin. Jos sijoittaja kuitenkin ostaa osto-option futuurisopimukseen ja toteuttaa sen myöhemmin, myös futuuri on ostettava.

Osto- ja myyntioptioiden myynti

Osto- tai myyntioption myyntiin asettamiseen liittyy merkittävästi suurempi riski kuin optioiden ostamiseen. Option myyjä tai asettaja voi joutua asettamaan vakuuden position säilyttämiseksi, ja tappiot voivat ylittää saadun preemion reilusti. Option asettaja sitoutuu ostamaan tai myymään kohde-etuutena olevan arvopaperin tai hyödykkeen, jos optio toteutetaan asettajaa vastaan, huolimatta siitä, miten markkinahinta on muuttunut toteutushintaan nähden.

Jos option myyjä omistaa ennestään kohde-etuutena olevan hyödykkeen, jonka hän on sitoutunut myymään ("katettu osto-optio"), riski on pienempi. Jos myyjä ei omista kohde-etuutena olevaa hyödykettä ("kattamaton osto-optio"), riski voi olla rajaton.

Vain kokeneiden henkilöiden tulisi harkita kattamattomien optioiden myyntiä tai asettamista. Sovellettaviin ehtoihin ja mahdollisiin riskeihin on aina tutustuttava huolellisesti etukäteen. Asettavan option lajista riippuen markkinariski voi olla suurempi kuin muissa rahoitus tuotteissa. Optioihin vaikuttavat yleensä kaikki riskejä käsittelevässä luvussa esitellyt tärkeimmät riskit.

Hinnanerosopimukset

Joitakin johdannaisia kutsutaan hinnanerosopimuksiksi. Näitä voivat olla pörssissä kaupattavat optiot ja futuurit sekä muun muassa osake-, valuutan- ja koronvaihtosopimukset. Toisin kuin muiden futuurien yhteydessä, hinnanerosopimuksen selvitserot suoritetaan käteismaksuina eikä fyysisten hyödykkeiden tai arvopapereiden toimituksena. Hinnanerosopimuksiin tehtäviä sijoituksia koskevat samat riskit kuin futuuri- ja optiosijoituksia (ks. edellä). Hinnanerosopimuksilla tapahtuvaan kaupankäyntiin voi sisältyä myös vakuuden asettamisvelvollisuus.

Vaihtosopimukset

Vaihtosopimus on kahden osapuolen välinen yksityisesti neuvoteltu sopimus maksuvirtojen vaihtamisesta määritetyin väliajoin (maksupäivinä) sopimuksen sovittuna voimassaoloaikana (matriteettina).

Koronvaihtosopimus on sopimus laskennalliselle pääomalle laskutettujen koronmaksuvirtojen vaihtamisesta määritellyin aikavälein (maksupäivinä) sopimuksen voimassaoloaikana.

Osapuolten sitoumukset lasketaan käyttämällä erisuuruista korkoa. Koronvaihtosopimuksen nimellispääoma ei muutu. Vaikka vakioituja vaihtosopimuksia ei ole, tavallisessa vaihtosopimuksessa ("plain vanilla") toisen osapuolen korko on kiinteä ja toisen vaihtuva. Koronvaihtosopimukseen kohdistuu korko- ja luottoriski sekä selvitysrisi.

Osakelainaus

Osakelainaus tarkoittaa arvopaperin eli osakkeiden siirtämistä eli lainaamista kolmannelle osapuolelle määrättyksi ajaksi. Määräajan lopuksi osakkeet lainaan ottanut osapuoli palauttaa saman liikkeeseenlaskijan osakkeet ja samantyyppiset osakkeet takaisin lainantantajalle. Lainantottajan sitoumus vastaavanlaisen arvopaperien siirrosta turvataan vakuudella (joka siirretään yleensä omistusoikeuden siirtona markkinoiden vakiosopimusten mukaisesti). Kyseessä on kehittynyt kaupankäyntistrategia, johon sisältyy monia erityisriskejä ja sudenkuoppia. Osakelainaukseen liittyy luottoriski.

Lyhyeksi myynti

Lyhyeksi myynti tarkoittaa, että rahoitusvälineen lainaaja, joka on samanaikaisesti myös sitoutunut myöhempänä ajankohtana palauttamaan samanlaisen rahoitusvälineen lainantantajalle, myy lainatut rahoitusvälineet. Myymällä rahoitusvälineet tiettyä myöhempänä ajankohtana, lainantottaja laskee, että saa hankittua rahoitusvälineet markkinoilta edullisemmin kuin hintaan, jolla hän myi ne. Jos hinta on noussut, lainaaja häviää, ja tappio voi voimakkaan hintojen nousun seurauksena olla hyvin suuri.